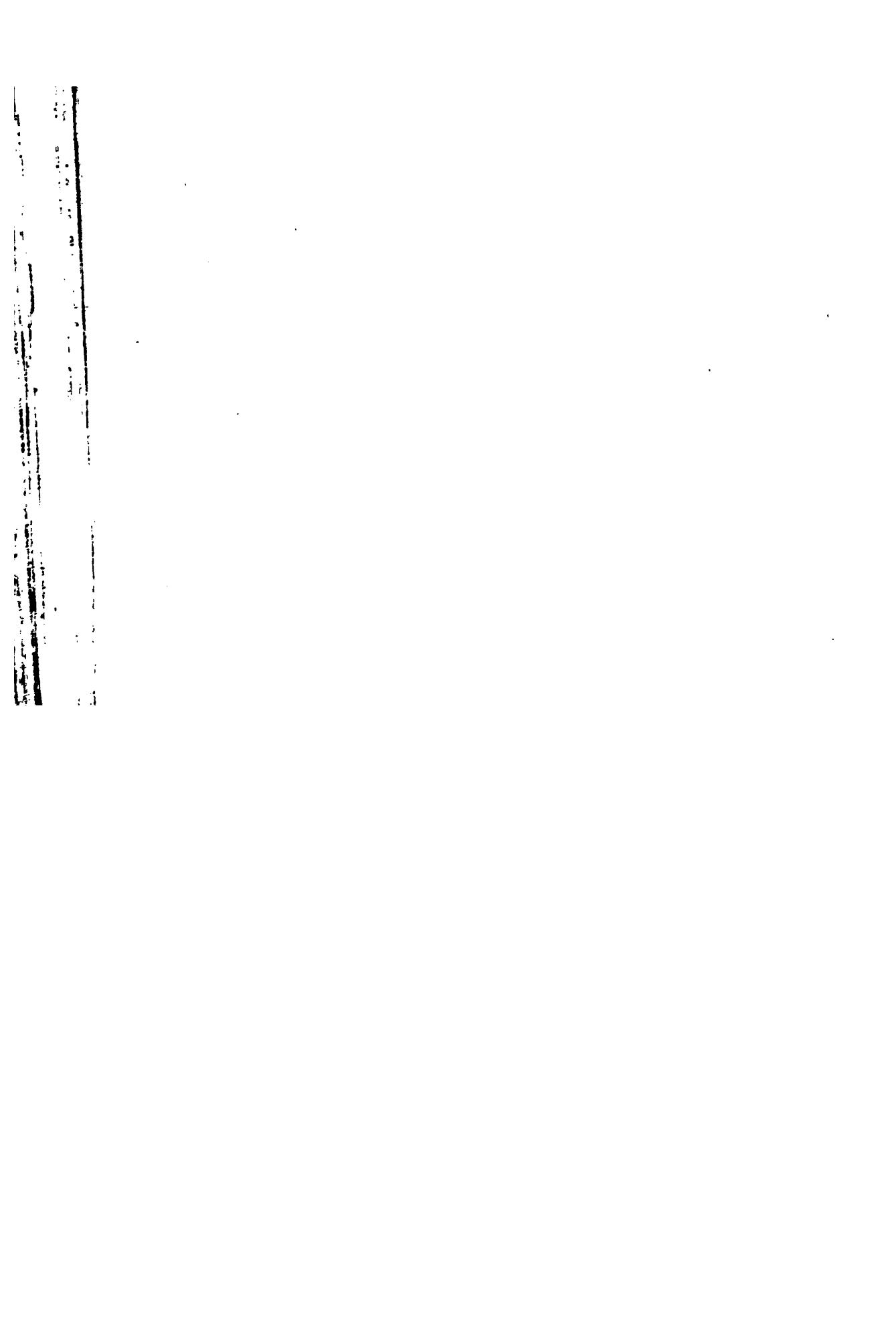

ADDITAMENTA.

I. UARIAE LECTIONES LIBRORUM DETERIORUM AD DIG. LIB. XXXIII TIT. 5 ET LIB. XXXIII TIT. 3	1*
II. UARIAE LECTIONES LIBRORUM DETERIORUM AD DIG. LIB. XXXVI TIT. 1 (I. 1—19. 32—51. 81—85)	15*
III. UARIAE LECTIONES LIBRORUM DETERIORUM AD DIG. LIB. XXXXIII TIT. 16. 31. 32. 33	33*
III. DIGESTORUM EXCERPTA QUAE INUENIUNTUR IN COLLECTIONIBUS CANONUM TRIBUS, IONIS CAESARAUGUSTANA TRIPERTITA	41*
V. ORDO LIBRORUM IURIS UETERIS IN COMPILEANDIS DIGESTIS OBSER- UATUS	50*
VI. INDEX LIBRORUM EX QUIBUS DIGESTA COMPILEATA SUNT	59*
VII. INDEX TITULORUM	68*

I.

UARIAE LECTIOINES LIBRORUM INFRA SCRIPTORUM
DETERIORUM

(AD DIG. LIB. XXXIII TIT. 5. LIB. XXXIII TIT. 3).

FWDEHQICLSRMH *vide supra I p. 46°.*

K = Cantabrigiensis Caio - Gonillianus cod. 854. 15.

O = Uaticanus Ottobonianus n. 1600 collatus tantummodo ad lib. XXXIII tit. 5.

p. 119.

Inscriptiones plenas habent FWKO, sola fore nomina auctorum addita interdum nota l' DEQICLSRMH

- 18 de optione vel electione legata] legata de opt. vel eleccione W, de opt. leg. D⁴K, de elect. prelegata Q, om. D⁴
 19 caecilio] celto DLS
 20 eum] ei K
 legata *bis* K⁴
 21 uicesimo] ii K
 datur] dabitur K⁴
 22 uelit] uolet H
 sed et] sed L
 generaliter legato] legato generaliter CL
 acciperet] accepterit I⁴, accipiet K, uelit accipere H
 23 alienum serum] serum alienum LS

- 24 uidendum est] uidendum (om. est) W, uendus est E⁴, uidendu est E⁴
 consumpsert] consumpsit L, cum senserit K
 et (et om. D) puto non consumi] si id acceptum elegerit (*sic*) L

- 25 cui centum] cui uini centum S⁴
 data sit] sit data C
 eligentem] eligetem E, eligente DL
 optionem] FDEQPKOSRMH, electionem WI'CL
 26 uini numero] uni numero EQI'S, uini in numero D
 habuit] habuerit DECK
 27 libro uicesimo tertio ad sa-

- binum] libro iii ad sabi-
 num xx K⁴, libro xxv ad
 sabinum O
 ante] an M
 28 elegerit] elegit D
 29 si non] sine W, set non L
 30 exhibitis] adhibitis D
 legatarius] legauitis (*sic*) K⁴
 elegisset] egisset W
 31 cum sciret et] cum sc. E,
 et cum sciret D, et cum
 sciret et K
 32 nec] non L
 si fraude heredis sed] FR
 MH, sine fraude heredis
 sed LS, si sup fraude he-
 redis sed K⁴, si fraude
 heredis esset sed (sed om.
 K⁴) EK⁴, si fraude here-
 dum esset sed WC, si (si
 om. I) in fraudem here-
 dum esset sed DI
 etiam si] si etiam D
 33 qualibet] quelibet DQ
 euenerit] uenerit E⁴, iuene-
 rit I⁴
 34 ne] nec M
 35 eligente] non eligente H
 interpelletur] interpellere-
 tar M, interpellatur H
 decernere] discernere D,
 deterre W
 debet praetor] praetor de-
 bet ut C⁴, inc. C⁴
 36 praefinitum] diffinitum CL
 actionem] electionem RM
 ei non competere... 41 uen-
 diderit inc. E⁴
 ergo] igitur E⁴
 praeterito] praeterita L,
 praetor K⁴
 37 sed antequam ... 38 die
 praeterito om. WE?I
- antequam] tamen antequam
 H, et antequam RM
 vindicare legatarius] lega-
 tarius vendicare O
 uelit quia] F, uelit audietur
 (audietur *bis* E⁴) quia (quia
bis D⁴) DECKOLSRMH
 38 praetor id] id praet. ORMH
 quid om. LS
 die praeterito (praet. die
 LS) quem] die praeterito
 quam Q, die praeterita
 quam K⁴, die praetor
 quam K⁴
 39 finierit] finierat E⁴, diffinie-
 rit CLSRM, praefinit H
 heres] heredes L
 manumiserit] manumisit E⁴,
 manu D⁴
 nonne] ne K (*supr. uers.*
 pro an)
 libertatem] libertate L
 40 si omnia in integro sint]
 FE⁴H, si omnia integra
 sint WICK'S⁴RM, non si
 omnia integra sint D, si
 omnia integra non sint K⁴,
 si non omnia integra sint
 LS
 idem est et si] idem esset
 si C, idque et si L
 41 dederit om. D
 uendiderit] uenderit RM
 42 distraxit] FE⁴ISO, ditraxit
 E⁴, detraxit QK, distra-
 xerit WDCLRMH
 quosdam (quasdam L) re-
 tinuit] quosdam retinuerit
 DRMH
 43 retentis] retendis E, reten-
 tus I⁴
 herede om. O⁴
 44 fam. heres] heres fam. H

- 45 pomponius] paulus CR,
idem MH
electio] electio I^r
46 sunt] sint WEQICKRMH
decernendum] decnendum
E
a praetore] ab praetore C
tibi om. D

p. 120.

- 1 datu iri] datum iri WDIL SH, dari EKORM, datu
riri Q, datum dari C
uiriolis] uariolis D, uincls Q
elegissim] elegisse L
legatae sint] legatae sunt
ECSRHM
sine due] siue ab initio
duae D
uerba siue ab initio ... fue
rint (fuerant L) ante uerba
siue duae ... relictæ sint
ponunt LSRM
solæ om. LSRM
2 relictæ sint] relictæ sunt
WDC, sint relictæ H, re
lictæ fuerunt L, relictæ
fuerint S
ab initio om. WI
fuerint] fuerunt K
mihi et tibi] et mihi et
tibi L
3 data] datas I^r
cum ego optassem si non]
cum ergo optassem si non
E^rK, cum ergo cum op
tassem si non Q, si cum
ego optassem nec H
4 nostrum serum] serum
nostrum QO, utrum ser
num L
decessissem] decessisset E
5 essem] esset E, fuisse es
sem C^r
uideor] uidear H, uiderer
IS^r, uideres W, uideri ra
tio L, uiderer ratio S^r
sentire] FWEICKLSRH,
consentire DK^rM
possim] possum WDEQIC
KOLS
6 ut et] et ut I, ut etiam
LS, et D, ut C
quasi] querit W, om. I
electione] electio est Q,
electio L
fiat] sit LS
depositarum] dispositarum
LS^r
7 relicita sit] relicita sint E^r,
deposita sit K
depositae sint] dep. sunt
WDQICOLSRMH
8 potero] FDMH, potest WI,
possim C, possum EQK
O^rLSR, inc. O^r

- et cum herede agere om. M,
agere om. WEI^r (marg.
Pi. agere) CO
ut is] uti WDEI^rL
depositi] deposito Q, depo
sita K, deposui L
9 iulianus] idem DCRMH
10 eidem (et idem C, et eidem
LS^r) titio (titio om. I^r) pam
philiu si st. non elegerit]
WDQICKOLSRM, om.
FE (sp. uac. rel.) I^rH
11 atque] ac LS
si ita legatum fuisse] si leg.
ita fuisse (fuisse et Q)
DEQKS, ita (om. si) leg.
fuisse CH
titio stichum] stichum titio
LS^r, stichum cum titio S^r
12 si om. L
iussus sit] iussit K^r, iussus
(om. sit) H
et om. C
13 uel seruus (uel seruus om.
int. al. F) generaliter (ge
ner. seruus L) legatus es
set] om. WI
14 eum om. WI
det et optionem] FDE, det
et optimi S^r, det ex op
tione WQICS^rRM, det ex
obite L, det in optione H,
et exceptione K^r
seruorum filiorum D^r
15 sticho ... eum om. L
eum (eum om. S^r) de eo]
eumdem eo C^r?K^r, eum
dem de eo K^r, eum de
ea WI
libertatem (libert. om. WI)
dederit] dederit libertatem
LSRMH, lib. scilicet pure
dederit K, post dederit
det, et postea iterum adscr.
scilicet pure dederit Q
secundum quod si] sec.
quod (om. si) K, quam si C
16 elegero] elegerit E, egero
QK^r, exegero K^r
17 eodem] eo C
optarem] optaret WDILS
statuta] statuta D
18 defecisset an stichum op
tare] quare siue uiuo te
statore L
optare] adoptare K^r
possim] F^rH, possit F^rWE
QICKOLSRM, posset D
19 qua] que Q
ipsa libertate] ipsa liberta
tem E^r, libertate (om.
ipsa) S
legatum] legatorum S
datione] donatione D, di
tione I, conditione WE^r,
conditionem C
20 statutae lib.] statutib. H
quare] quae L
siue uiuo] si uiuo CK^r, si
uiuo E
eius et] FECKO^r, eius
(om. et) H, eiusdem WDI,
eiusdem et E^rLSRM, inc.
O^r
condicio statutae lib. defe
cerit] si cond. stat. lib. de
fecerit D, cond. stat. lib.
defecit C, cum actio sta
tus lib. defecit W, cond.
status lib. defecerit I,
cond. statutib. defecerit H
21 nam om. F
sicut] si K^r
puram plena L
statuta libertas] statutiber
tas H, statuta (om. lib.)
S^r, statu S^r
aditas hereditatis tempore
adita hereditate temp. W
22 vires accipit] vires accepit
C^rK, vires accepit DI,
uti res accepit Q
ideoque] et ideo E, ideo H
possum] possit Q, possunt L
23 lucii om. Q
seruus om. S^r?
24 generaliter legatus q[ui] (est
C)] legatus general. sit L
deinde dominus] deinde de
ris L
cesserit] cessat CH
manumississet] manumissi
se D^r, manumiserit H
25 titius om. K
uindicauerit] uendicauerit
C
pamphili] pamphile E
quia] qua E^r, cum IO
26 esset] est H
possit] possit DS
legatum a se] a se leg. K,
legatum (om. a se) EO
repudiasset] repudiasset et
LS, repudiasse O
27 posse leg. constat] posse
(posse om. C) constat leg.
WDCRMH, leg. constat
posse K^r, posset legatum
constat L
enim bis S
constituerentur] constitu
antur H
28 tamen] tantum QK^r
titio] titio quo I
29 inter existigator et repu
diante ins. pamphili lega
tam quia non esset et
u. 25 K^r
pamphilus] pamphilo QL
optare] obstarre C
30 eroe] heros plerique, heros L
legatus] legatum F

eroti] eorum *L*
 31 serui maeuio] seruia meni
 K?, seruio meuio *E*
 isque erotem optauerit] his
 quae errorem optanit *D*,
 is qui erotem optauerit *K*,
 deinde isque herontem
 optauerit *S*
 fundus] solus fundus *DKO*,
 fundus solus *RM*
 32 quoniam] qui *K*
 is solus] his solis *L*
 erit] erat *H*
 posset] possit *DQ*
 33 et cum] et si cum *K*
 legat] legatum *L*
 solum *om. K*
 34 totum leg.] titii leg. *D*, le-
 gatam totum *LS*
 solus est] solus erit *L*
 qui] *DE* (supr. uers. cui
 Pi[sis]) *ICKRMH*, cui *FLS*,
 cui uel *Q*
 seruum *om. K*
 possit] potest *C*
 36 minucio *W*
 uerius] iuris *D*
 37 eis] ei *L*
 data est] data sit *H*
 si non] *F'D*, et si non
 F'WEICKOLSRMH
 39 octauo] uii *W*
 plantium] plautum *K*
 si optio] si cum optio *DK*
 fuerit] fuit *H*
 40 testator sine libertate le-
 gasset (legauit *H*) ex te-
 stamento sine libertate
 legasset *L*, sine (sine del.
 K) testamento legasset
 sine libertate *K*
 consistit] sistit *D*
 41 unum id est stichum] unum
 idem stichum *WICK*,
 unum stichum idem *E*,
 unum stichum *DH*, unum
 (om. idem stichum) *K*
 recciderit] recedit *KL*, ce-
 ciderit *C*
 quasi pure legato utiliter
 sit legatum] pure quasi
 leg. utiliter sit leg. *CRM*,
 pure quasi utiliter legato
 sit legatum *D*
 aduersatur] aduersetur *C*
 42 catoniana] catoni sententia
 L, regula catoniana *S*,
 catoniana regula *RM*, co-
 tidiana *C*
 quia] quoniam *WDICLS*
 aditam] aditatem *O*
 43 statim] statum *E*
 p. 121.
 1 est] esse *C*
 scribit] scripsit *LS*

2 uidendum esse] *FICO⁴SH*,
 uidendum est *DEKO⁴*?
 LRM
 id bis *K*
 debeat om. *O*
 3 quia] qui *K*
 potest] possit *H*
 id emptor] *EI* (marg. P.
 tempus) *OLSRMH*, idem
 emptor *C*, id tempus *FQK*,
 idem tempus *D*
 4 possit] opus sit *Q*
 5 iauolenus] *FEIK*, labeo
 DCOLSRMH
 si cum] sicut *E*, sicuti *C*
 optio] emptio *K*
 6 aliquem] aliquid *D*
 optaretur] optaret *I*
 interim] ut interim *LS*
 7 tamen] tantum *QK*
 ita om. *W*
 amittit] amisit *C*
 electus legato] electus aut
 legato *O*
 cedit] cedet *L*, cedere *D*
 aut relictus] an relictus *L*
 9 legauit] ligauit *W*, inc. *D*
 optionem seruorum maeuio
 dedi] optionem meuio dedi
 seruorum *K*, optio non est
 meuio dedi *L*
 10 optanit] optabit *W*
 an id] ad id *E*
 11 deberetur] debetur *EKLS*,
 debeat *H*
 respondit] respondi (hic et
 postea) *RMH*
 huius serui nomine] huius
 sermonem *K*, hoc serui
 nomine *L*
 12 terentius clemens] neratius
 DS, terentius (om. cle-
 mens) *ECL*, tertentius *I*,
 herentius *K*, herennius *RM*
 13 legata] legati *I*
 placet] placent *W*
 optari] legari optari *K*
 optaretur] optetur *H*
 14 ad legem iul. et pap. om. *K*
 duorum] dominorum *L*
 15 titio] optio *K*
 legati sint] legati sunt *DS*,
 legata sint *E'K*, data sit *I*
 reliquorum] requorum *E*
 16 appellatione] appellatio est
 C
 ad maeuium pertinent] ad
 maeuium pertinere *D*, ad
 me uiuum pertinet *W*
 17 tertio decimo] xiii *O*
 18 repudiato] repudiante *E*
 itaque] ita *M*
 19 tertio] i *W*
 illud aut] illud autem *Q*
 illud utrum elegerit (eligi-
 tur *Q*) legatarius nullo

(alio ins. *K*) a legatario]
 illud elegerit legatarius
 utrum nullo (a ins. *O⁴*) le-
 gatario *O*, illut utrum ele-
 gerit nullus legatario *I*
 20 decadente] deducente *W*,
 decendento *L*
 heredes *LS*
 22 labeo] iabolenus *QLS*
 secundo om. *W*
 a (om. *K*) iau. epit.] *FK*,
 om. *WO*
 apud aufidum libro primo
 (lib. pr. om. *K*) rescriptum
 est *FQKO*, apud auf. libr.
 primo (pr. om. *WI*) scrip-
 tum est *WIC*, apud auf.
 scriptum est *DLS*, apud
 auf. libro primo digestorum
 scriptum est *RM*, apud auf.
 libro primo regularum scriptum
 est *H*, apud aut filium ul. i. *Rtum*
 est *E*
 23 uestimenta] uestimenta *L*
 quae uolet] quae ualet *W*
 triclinaria] triclinaria *EIH*,
 tridinaria *C*
 sumito sibique habeto]
 sumpto sibique abeto *W*,
 sumito sibi quoque ha-
 beto *D*
 24 si is] si in his *D*, si i *E*
 uellet] uellent *K*
 ea] eam *I*
 sumeret] sumerent *C*
 alia ... 25 sumeret om. *I*
 alia] alias *WEI'*
 se uelle] se uellet *S*
 25 omne] omnes *W*
 legati] legationum *K*
 26 qua] quae *L*, de qua *C*
 sumere se] sumere *IL*
 dixisset] duxisset *I*
 consumpsit] cum sumpsit *W*
 quoniam] quin etiam *H*
 continuo eius] eius conti-
 nuo *C*
 fit] sit *DL*
 simul ac si] simul ac *ISMH*,
 simul hac *WR*, similiter
 ac si *QL*
 dixerit] dixisset *D*
 27 eam sumere] eam se su-
 mere *H*
 28 heredes] heredem *WD*
 29 exheredauit] exheredau-
 rit *S*
 dedit cum in familia nube-
 ret centum et cum in fa-
 milia nupserit his uerbis]
 FCKOM, dedit
 beret et cum in fam. n.
 h. uerbis *E*, dedit cum in
 familia nupserit centum et
 (et centum *I*) cum(eum *W*,

<i>om. I</i>) in familia nupserit his uerbis (hec uerba <i>L</i>) <i>WQILS</i> , dedit his uerbis cum in fam. nupserit et (<i>det. D⁴</i>) c(etera) et cum in familia nupserit his uerbis <i>D</i> , dedit cum in familia nuberet (nupserit <i>R</i>) o. his uerbis <i>RH</i>	34 eam] eum <i>Q</i> perueniat] perueniat quod si uiuat <i>L</i> non <i>om. D</i> tunc ... 35 elegerit <i>om. Q</i> quae quam <i>C</i> , quem <i>RMH</i>	35 elegerit] elegit <i>I</i> ex his] ex hiis <i>C</i> , ex ipsis <i>K</i> , et his <i>WI</i> , in his <i>E⁴O⁴</i>	38 sunt] sint <i>E</i> idem quaeasit] item (idem <i>S⁴</i>) quaeasit est <i>LS</i> ante nuptias] an ante nuptias <i>D⁴</i> , ante nuptiarum <i>B⁴</i>
30 arbitratu] arbitratu <i>WQI</i> 31 hereditatem meam] hereditate meam <i>E</i> , her. (<i>om. meam</i>) <i>S⁴</i> mea <i>om. RM</i> uolo] uobis <i>WI</i> 32 familiam] <i>F</i> , familia <i>WDE</i> <i>QICKOLSRMH</i> dari uolo et si antequam nupserit] <i>WDEICKOLS</i> <i>RMH</i> , <i>om. F</i> aliquid] aliquid <i>K⁴</i> ex] ex iis <i>H</i> 33 eius <i>om. KO</i> dari uolo] dari <i>RM</i> , uolo (<i>om. dari</i>) <i>E</i> dum] cum <i>D</i>	36 adgnata] <i>FD⁴E⁴C</i> , adsignata <i>WD⁴IKLS</i> (<i>merg. al. agnata</i>) <i>RMH</i> , designata <i>Q</i> sunt] sint <i>K⁴</i> puellam] puellam pueram <i>C</i> supra] secundum <i>Q</i> numerum decem] numerum datum <i>WIS</i> , numerum datum decem <i>D</i> pertineant] pertineat <i>DS</i> , pertineantur <i>C?</i> 37 in tempus nuptiarum] in nuptiarum tempus <i>D</i> , tempus nuptiarum <i>L</i>	39 fructus et usus] usus fructus <i>K</i> an ad] autem ad <i>O</i> , ad (<i>om. an</i>) <i>D⁴C⁴</i> pertineant] pertineatur <i>Q</i> , pertineat <i>L</i> 40 pertineant] pertineatur <i>Q</i> 41 scaenula] idem <i>F⁴DEQC</i> <i>KLSRMH</i> decimo <i>om. W</i> codicillia] codicillia a <i>C</i> 42 dedit] edit <i>R</i> elegerit] elegerint <i>W</i> , eligeret <i>H</i> 43 lancibus] lanceis <i>K⁴</i> sint] fient <i>E</i> eliger] eligerit <i>K</i> possit] possint <i>DC</i>	testator] testamento <i>S</i> id <i>om. S</i> 38 sunt] sint <i>E</i> idem quaeasit] item (idem <i>S⁴</i>) quaeasit est <i>LS</i> ante nuptias] an ante nuptias <i>D⁴</i> , ante nuptiarum <i>B⁴</i> fructus et usus] usus fructus <i>K</i> an ad] autem ad <i>O</i> , ad (<i>om. an</i>) <i>D⁴C⁴</i> pertineant] pertineatur <i>Q</i> , pertineat <i>L</i> 40 pertineant] pertineatur <i>Q</i> 41 scaenula] idem <i>F⁴DEQC</i> <i>KLSRMH</i> decimo <i>om. W</i> codicillia] codicillia a <i>C</i> 42 dedit] edit <i>R</i> elegerit] elegerint <i>W</i> , eligeret <i>H</i> 43 lancibus] lanceis <i>K⁴</i> sint] fient <i>E</i> eliger] eligerit <i>K</i> possit] possint <i>DC</i>

p. 157.

Inscriptiones habent per hanc titulum plenas FWK, solum nomen auctoris DEIC LSRMH, adiecto interdum numero Q

- 30 uicesimo primo] *FWK*, xxv *Q*
ea quae debent] ea quae deberent *I*, ea quae debent etiam *LSRM*, etiam ea quae debent *H*
31 iulianus] iulius *W*
scripsit] scribit *WQCH*
pignori *om. I*
data] date *E*
32 habereque] et habere *D⁴E*
QCKLSRM, et habere
quod *D⁴*
recipiat] recipient *I*
33 soluat] soluam soluat *P*
quasi] uel quasi *C*
debitum non (non *om. Q*)
debeat (debeas *WE⁴Q*, *supscr. al. liceat K*) lucrari]
non debeat lucrari debi-
tum *L*
sed si alia] sed et si alia *I*,
sed alia *WE⁴*, si uero alia *L*
34 fuit] fuerit *I*
peruenietur (perueniretur *LSRM*) exemplo luitio-
nis] exemplo luitionis per-
uenietur *I*, peru. exemplo
litionis *W*, peru. exemplo
locutionibus *Q*

- 35 pomponius] paulus *E*, pa-
pinianus *D*
fideiussore] fideinasiore *E*,
fideiussione *P*
36 a reo petere posse] *F⁴IC*
KH, a reo posse petere
SRM, aureo petere posse
F⁴E, an a reo petere posse
Q, a reo posse *DL*
sed a reo] sed aureo *E*
si a] sit a *Q*
37 quin] quod si *WC*
herede] heredem *D⁴*, here-
des *W*
petere *om. K*
a debitore] ad debitore *W*
38 nec heres heredis (heredis
om. Q) petere (petere her-
idis *L⁴*) possit] nec here-
des heredis petere possit
39 debtor] debitori suo *DC*
LSRM
posse legari] legari posse *H*
40 iam *om. K*
certum] receptum *E*
sed et si] sed et *K*, sed si
S⁴H, inc. *S⁴*
quia decedens debitori suo]
debitori suo quis dece-
dens *M*
exceptionem] exceptione *K⁴*
41 pro fideicomissu] per fi-
deicommissum *DCH*
datione] dilatatione *Q*, dona-
tione *L*, datio est *C*

- iulianus] iulius *W* et sic
passim, ulpianus *E⁴K⁴*, inc.
E⁴: hinc legem incipiunt
KK (hic suprascri. al. §)
42 etiam (et *D*, *om. WR*) libro
quadragesimo (quadrag.
om. D) digestorum scrip-
sit (dig. scribit *WDRMH*,
om. K⁴) libro u scribit *I*,
scribit (*om. cat.*) *CLS*, *om.*
E⁴, inc. *E⁴*
seii titio] seii titii *E⁴*, seio
titio *C*
43 si conualuisset] sicut u-
luiusset (valuiusset bis *E⁴*)
ECK⁴
redderet] redderent *E⁴*

p. 158.

- 1 seio dederit (dedit *QL*)
dederit seio *C*
seius] seium *H*
doli *om. L*
2 habet] habebit *M*, habere *H*
de effectu] de effectum *E*,
defectu *K⁴*
legati uideamus] uideamus
legati *I*
cum solus sim debitor] cum
si debitor *K*
3 exceptione] exc. doli *I*
sive non petetur] sine non
petetur *K⁴*
possum agere] *DEICLSR*
MH, possum agere *FK*
ut liberer] uti liberer *I*, ut
liberet me *E⁴*

- 4 per acceptationem] per acceptationem *C*, per exceptationem *K*
 sim] sum *RHM*, si *K*
 puta] puto *L*
 duo rei] rei duo *DCLSRM*
 promittendi] promittendo *K*
- 5 soli om. *L*
 consequar] consequar et id
Q, consequetur *L*
 liberer] liber *E*, liberet *Q*
- 6 etiam] et *I*
 conreus meus] cum reus meus *DIK*, cum reus mecum *C*
 testatoris uol.] uol. testatoris *DCLS*
 sed paeto] si pacto *D*
 sed quid] sed quid est *E*
- 7 uideamus] uideat uideamus *C*
 ne] nec *E*, an *CLSRM*
 acceptationem] acceptio-
 nem *E*
 liberari] liberari quod ma-
 gis est *IS*
 dum a conreo meo petitur
 (petetur *D*, om. *D*)] dum
 hanc reo meo petitur *Q*,
 a conreo eo modo petitio
K
- 8 ego] et ego *RM*
 libro trigesimo secundo di-
 gestorum scripti] *FK*, li-
 bro xxxii digestorum scri-
 bit *H*, libro xxxii descrip-
 sit *I*, libro xxxii scribit *E*,
 scribit *DCLSRM*
 si quidem socii] si quidem
 si sotii *W*
- 9 simus] sumus *DEQKLS*
 me debere] debere me *I*,
 meo debere *C*
 liberari om. *K*
 consequenter] consequen-
 tur *DQC*, consequitur *E*
- 10 an et ille] an ille *D*
 habeatur] habeantur *E*
- 11 non om. *D* *IC*
 licet comm. . . . 12 scriptum
 est om. *I*
 commodum om. *K*
 socii sunt] socii sint *DC*,
 sotii *W*
- 12 eum] eius *C*, in eum *D*
 scriptum est] scriptum non
 est scripti, mes non de-
 leuit *D*
 habendum] heredem *I*
- 13 quoque om. *D*
 si et] si etham *C*, et si *K*
 contemplatione] contempla-
 tio *I*
 relicta esset] relicta sit *H*
- 14 meis] mes *H*
 liberer] liber *EK*
- me negabit] me negabat *E*,
 me negavit *W*, me lega-
 bit *Q*, negabit me *C*
 legatarium] legarium *I*, le-
 gabiturarium *L*
 ut et] et ut *DLS*, ut *EC*
 eodem libro] libro eodem
RHM, om. *DCLS*
- 16 seribit] scriptis *EQKRMH*,
 om. *ILS*
 notat] notant *LS*
 esse] esset *E*
 tam meum quam] tam eun-
 dem *I*
 meis] *E*
- 17 et si] et soi *E*, etiam si *H*
 interesset interesseret *D*, in-
 terest *CKL*
 enim om. *E*
 creditoris] creditores *K*
- 18 ex plautio] ad plautium *W*
 poterit] possit *DCRM*, pos-
 sit uel (et *L*) ceperit *LS*
- 19 aduersus] aduersus *CS*
- 20 defensu iri] defensum iri
WD EQICK LSRMH, de-
 fensurum iri *D*, defendat-
 sumiri *K*
 amplius heres] heres am-
 plius *I*, amplius *W*
 debet] deberet *Q*
- 21 creditorem] debitorem *K*
- 22 uicesimo tortio] xxxii *WK*
- 23 leget] eget *K*
 ibidem] idem *WRM*
 scripsit] scriptis *C*
 reum] et reum *WDECLS*
RHM
- per acceptationem] per
 acceptationem *K*
- 24 si] et si *I*, om. *D*
 reus] reum *E*
 conuenit] — nietur *EK*
- 25 donationis] donations *E*
 interuenit] interuenit *DC*
LSRM
 habet] habeat *WDEICL*
RHM
- reum regresum] reum gres-
 sum *E*, eum regresum *W*
 si ad (sciat *K*) fideiutto-
 rem pecunia] si pecunia
 ad fideiussorem *E*
- 26 pecunia om. *W*
 peruenit] peruenit *E*
 et ipse reum dederit et
 ipse eum item dederit *W*
 ipseque] ipse qui *IK*, ipse
D
 fideiussiterit] fideiussit *Q*,
 fideiussitat *K*
- 27 pacto est] pactorest *E*?,
 pacto que est *E* *C*, pac-
 tione *K*
 reus liberandus] liberandus
 reus *DCLS*
- atquin] *FDI C*, at *E* (in
 marg. al. alioquin), alio-
 quin *WPK LSRMH*, an-
 quin *K*
 fideiassori dandam] fide-
 iussores danpdam *E*
 28 quae reo competit] que red-
 competit *W*
 sit mens] m. sit *ELSRMH*
 legantis] legatis *I*
 paciscentis] pati sentis *K*
 nequaquam] quamquam
WL
- 29 dicimus om. *I*
 quod si] quod *WD ISM*,
 alias quod *L*
 fideiussori] fideiussore *E*,
 fideiussor *K*
 sit liberatio] liberatio sit *L*
 ut et] ut *DEKM*, et *LS*
 scripsit] scriptis *WDEICL*
SRM
- 30 fideiussor liberandus] fide-
 iussoori liberandis *K*
 sed et hic] sed et hoc *IL*,
 sed hic *K*
 puto interdum] interdum
 puto *R*, puto *W*
 si uel reus ipse] si iulius
 reus ipse *W*
 uere om. *K*
- 31 fuit] fuerit *DECKLSRM*
 aut] an *L*
 socius reus] socius erat
 reus *K*, socius reus erit
L, socius reus erat *S*, so-
 cius scripsit *MH*
 eodem libro (libro eod. *H*)
 scripsit] libro i scriptis *E*,
 libro ii scriptis *W*, scribit
DCLS, om. *RM*
- 32 fuerit et] fuit et *K*
 eius om. *D*
 fuerit liberatio] liberatio
 fuerit *I*, fuerit *W*
 patrem pacto] pacto pa-
 trem *K*
- 33 parui (pari *K*) inquit re-
 fert] parui inquirere *W*,
 parui inquirere refert *E*,
 parui inquit re refert *E*
 aliquid in peculio] in pe-
 culio aliquid *E*
 die legati cedente (cedente
 om. *W*) legati die ced. *D*
- 34 consequitur] sequitur *K*
 maxime] et maxime *C*
 rei iudicandae] rei iudicandus
Q, rei iudicandum *I*,
 rei iudicade *K*, rei uen-
 dicande *C*, rei iudicate *L*
- 35 tempus] tempore *D*
 similem] simile *L*
 cui uxori] cui uxori *I*
 liberationem bis *C*
 dotis om. *K*

- nam et hunc] nam hunc *E*
 die] diem *L*
 legati *om. C*
 cedente] cedenti *W*
 37 legatarium esse] leg. non
 esse *K*, legatum esse *L*
 solutum repetere non posse] solutum petere non
 posse *K*, solutum repetere
 non posse nondum enim *E*
 38 marcellus] marcus *C*
 petere] *FI*, repetere *DEQ*
 CKLSRMH
 souveret] souveretur *I*, sol-
 nit *C*, solum et *K*
 maritum] et maritum *S*
 39 quod] quia *D*
 solutus] souverit *D*
 est] esset si *K*, si *WD*
 existimauerit] existimau-
 rat *D*
 40 loco] locum *I*
 esse] est *C*
 repetere] petere *K*
 sed si] sed et si *Q*
 41 adicit] adiecit *CSRM*
 acceptilatione] acceptuati-
 one *E*, *om. Q*
 filius an ... 42 acceptila-
 tione *om. W*
 42 hoc] hic *RMH*
 43 patri quoque] quoque patri
 LS
 approbatur] probetur *I*
 44 id est] idem *WDK*, *om.*
 LS
 non ne pater] non pater
 C'M, non pater familias *D*,
 si etiam pater *L*, *om. K'*,
 inc. S
 tunc (tunc *om. D*) enim]
 tunc non expressit *L*
 acceptilatione (acceptilatio-
 nem *K*) eum non] non
 acceptilatione eum *E*, ac-
 ceptilatione non eum *L*
 45 scripsit] scribit *CKLSRM*
 46 eum pacto] eo *Q*
 patrem] patre *E*
- p. 159.
- 1 hoc ita demum] ita demum
 hoc *I*
 dumtaxat] dumtaram *K*
 post fideiussorem *ins.* non
 (non enim *D*) quasi pa-
 trem *DCKLSRM*
 noluit] uoluerit *RM*
 testator] testatorem *W*, te-
 stamento *D*
 2 liberari] liberare *K*
 si et] et si *C*
 et de] de (*om. et*) *WKLS*
 erit] esset *E*
 3 iauolenus] labeo *DEICLS*
 RM
- eatenus] et atenus *E*
 4 quatenus aliquid ex peculio
 aut in rem uero praesta-
 turus est (esset *M*) quat.
 aliquid ex pec. aut in re
 uerso aliquid praestatu-
 rus est *I*, quatenus ex pe-
 culio aut in rem uero ali-
 quid praestatus est *C*,
 quatenus ex peculio aut
 in rem uero patris sit *L*
 5 illud quaeri potest] illud
 potest queri *ECL*, illud
 quoque potest quaeri *I*
 6 testamento] testator *E*
 etiam filius] et filius *H*
 actione] actionem *E*
 7 extendi] *FIKH*, exten-
 dam *WDECLSRM*
 uideatur] uidetur *WQLS*,
 uidetur *H*, uidetur *RMH*
 8 concessisset] consensisset *E*
 integrum ius eius (ei *C*)
 integrum eius eius *E*, ius
 eius integrum *RMH*
 9 ex eiusmodi] ex (ex *om. E*)
 huiusmodi *WDECLSRM*
 M
 patri praestandum] praes-
 tandum patri *LSRM*
 testamenti] testamento *D*
 puto] putans *LSRMH*
 10 ut nihil] nichil ut *D*
 praestatus] praestatur *K*?
 praestet] praestetur *CLS*
 11 debetur] edebetur *E*
 12 uerum] sed *H*
 uel pars *om. LS*
 iulianum] iulianum *D*
 13 libro trigesimo tertio (se-
 cundo *H*) digest.] *FEKH*,
 om. DICLSRM
 stipulatus] est stipulatus
 DLSRMH, stipulatus est *I*
 heredem stichum non pe-
 tere heredem non petere
 stichum *D*, herede sti-
 chum non potest *W*
 15 actionem ex testamento] ex
 testamento actionem *L*
 16 utique] et utique *D*
 liberabit] liberavit *WECL*
 comparatur] liberatur *I*
 17 soluisse] soluisse *R*
 debitor] debito *K*
 et *om. DC*
 sed si (sed et si *E'ISRMH*,
 sed *K*) ... 18 liberare
 om. L
 18 uiginti] in *xx D*
 scripsit] scribit *EILRM*
 libro trigesimo tertio *om.*
 DCLS
 19 decem] in *x DL*
 et si ei] et seii *K*, si
 CLSRM
- uiginti accepto] accepto *x*
 L
 in decem] et in *x WDC*
 LSRH
 20 sed si] sed et si *E'H*
 heredibus institutis] insti-
 tutis heredibus *I*
 damnauerit] dampnauerat
 DLS
 21 coheredem (coheredum *E*)
 eumque] quod heredem
 meum quae *QK*
 ex *om. E*
 ut creditori] et creditori *W*
 22 liberatio] laberatio *K*
 autem *om. L*
 legata] lega *E*
 exactum (actum *K*) id a
 debitore] exactum a debiti-
 tore id *I*, a debitore id
 exactum *DECLSRM*
 23 uiuat] uiuet *L*
 euaneat] euaneat *S*
 unde] nondum *K*
 24 impuberis] impuberis *E*,
 impuberi *ILS*
 substituto] substitutos *K*
 impubes] pubes *E*
 debetur] debetur *D*
 25 an] can *I*
 euaneat] euaneat *E*
 et cum constet] et cum
 constat *C*, et cum consti-
 terit *LS*, et constet *I*, et
 constitit *W*
 substituto] substituto *Q*
 relinquuntur] relinquuntur
 WL, relinquuntur *C*
 26 sustinere eius] eius susti-
 nere *E*
 substitutum] substitutum
 K
 27 si pupillus a debitore ex-
 gerit *om. L*, si pupillus a
 debitore ... est et *om. E*
 exegerit] idemque exegerit
 K
 idemque est] idem que
 est *Q*
 non exegerit] al. a debitore
 exegerit *L*
 28 item] si item *C*
 sit *om. I*
 teneri eum] teneri enim
 eum *LSRMH*
 remitat] remaneat *K*
 nam et] nam *WCLRM*
 29 debitori liberatio] liberatio
 debitori *C*
 et uel] uel si *C*
 lis] lis sit *D*, *om. K*
 fuisset contestata] conta-
 sts fuisset *D*
 exactum] exacta *QIC*, ex-
 actari *E*, ex actu *RM*,
 om. W

- 80 testamento] testato *E*
actio maneret] *FEH*, actio
manere *Q*, actio manet *I*,
actio manent *W*, actio re-
manet *DRM*, actio rema-
neret *C⁴LS*, actio rema-
neret *C⁴*, actionem *K*
- 81 sed et] sed etiam *CLSR*
MH, uel etiam *D*, sed *W*
- 82 et cuiuslibet] cuiuslibet *LR*
legare possumus] possumus
legare *E*
heres] heredes *Q*
damnari] dampnare *E*
ut] ut et *H*
- 83 tempus] tempore *C*
a debitore sed] a debitore
suo sed *LRM*, a debitore
seio *W*
- 84 debetit] *FDIK⁴SH*, cogitur
WECK⁴LRM
et si] sed et si *H*
debitor decesserit] deces-
serit debitor *C*
- 85 eius temporis intra] intra
eius temporis *L⁴*
petere heres] heres petere
ICKLSRMH
uetitus] uentus *W*
- 86 existimabat] existimabant *K*
committere] c. *K⁴*
aduersus testamentum si
petisset] si aduersus test.
petisset *D*
- 87 uerum] uenuum *E*
a solo lucio titio] ab solo
(lucio ins. *D⁴*) titio *D*, a
solo titio lutio *I*
ne] ne *Q*
- 88 titii *om. S*
transit] pertransit *C*
lucio *om. QK*
- 89 exigere] exigat *D⁴*
temptauit sit commissum]
tentati sit c. *K⁴*
- 40 ueluti personalis seruitus]
ueluti persona uel serui-
tus *D⁴J*, uel seruitus *K⁴*,
ueluti personalis lutius *L*
ad heredem] ab herede *IL*
non transit] id quod lega-
tur non transit *LM*
si non cohaeret transit] si
non cohaeret (om. transit)
R, om. *LH*
- 41 uerba liberationis] liberat.
uerba *DEICLSRM*
sunt collata] sunt collata
LRMH
- pro eo est] pro eo esse *D*
ab eo debitore] ab eodem
debitore *IK*
- 42 heredeque] — demque *CK⁴*
uetitus] uetus *W*
perinde nihil] nil perinde *S*
ualeat] ualeant *L⁴*
- 43 eset ualitura] esse uali-
tura *EK*
debitoris(debitores *Q⁴*) per-
sona] persona debitoris *K*
is qui] idem qui *WL*
rationes] rationem *K*
- 44 iussus sit] iussit *EQ*, ius-
situs sit *K*, iussus est *H*
uidetur (uideatur *F⁴K*) sa-
tisfacere] satisfacere uide-
tur *D*
si reliquum] sed reliquum
D⁴, reliquum *M*
reddat om. *K*
editis] reditis *L*
rationibus] rationibus *W*
- 45 qui negotia defuncti ...
46 ex fraude eius om. *K*
gesserit] gessit *QH*, ges-
serat *R*
obligatio ei] obl. eius *L*, ei
obl. *S*
- 46 ex fraude *LRM*
gesserit] gessit *H*
comm. sit] comm. sunt *W*,
comm. sint *S⁴*
et testator id uidetur (u-
deatur *S⁴*) sensisse] *FSK*,
et testator uidetur id sen-
sisse *DEL*, ut et (et ut *C*,
et om. *R*) test. uideatur id
(id uideatur *W*, uidetur
id *I*) sensisse *WICRMH*
- p. 160.
- 1 ideo] et ideo *LSRMH*
egisset] gessisset *L⁴*
- 2 exceptione] acceptione *C*
excludi potest] potest ex-
cludi *W*
- 3 commodauro] accommoda-
uero *K*, commendauero *L*
pignorine dedero] pignori
uel dedero *Q*, pignori uen-
didero *D*, om. *K*
quem] quam *E*, qui *I*
furtua] furtuna *E*, fur-
cina *C*
mihi] nihil *H*
- 5 impeditur] impeditur *E*
reliquas exigere quas] reli-
qua exigere quae *H*
quis] qui *QK⁴*, si quis *L*,
del. (superscr. per se) K⁴
se] per se *LRM*, ipse *H*,
om. DI
- reliquauit] relinquauit *K*,
reliquerit *marg. ELS⁴*, re-
linquit *C*, reliquit *RM*
- 6 et si] si *D*, sed et si *I*
dolo] dolo malo *C*
rationes] rationem *K*
gessit] gesserit *S*
et haec] et hoc *CS*, hoc
IL, om. *D*
debet] deberet *D*
- 7 esto om. *S⁴*
ab eo exegerit] ab eo exi-
gerit *WM*, ab eo exegit *C*,
habeo exegit *K*, ab eo
exegeris *S*, ab eo exigere
R
illa uel illa] illa uel alia *I*,
illa et illa *SM*, uel illa *L*
actione] actionem *S⁴*, ra-
tione *RMH*
ei om. *I*
restituere] restitue *E*
- 8 actionem] actiones *DCLSR*,
actione *W*
remittere] remite *E*
- 9 iulianus] idem *E*
a fideiupresso] assiuusse (*in*
morg. al. a fideiupresso) *E*
- 10 debet tatio dare pacisci]
deberet ticio pacisci dare
(dare pac. *D⁴*) *D*, om. *I*
ne] ue ne *C*
- 11 petat om. *E⁴*
- 12 inter petat et et damnatus
habent iterum uerba u. 11 et
aduersus... legatario *L⁴S⁴*
damnatus] d. heres *DS*, d.
est *E*
debet] debet heres *I*
- 13 litis aestimationem (exti-
matione *E*) suffere] suff.
litis extimationem *L*
- 15 liberari] liberare *WDEISM*
iuaserit] iussit *S*
debeat om. *C*
respondit] respondi *RMH*
et sic passim
- 16 debere] deberi *CLS*
actione] actionem *L*
heredes tenerentur] heredes
tenentur *C*, heres tenen-
tur *E*, heres tenetur *D*
inutile (utile *E*) legatum
eset (est leg. *L*) quem-
admodum inutile legatum
est (legatum est inut. *W*,
inutile leg. legatum. *C⁴*)
WDEICLSRM, inutile le-
gatum est *FK⁴*, inutile leg.
eset quemadmodum *H*,
inutile leg. est quemad-
modum inutile est *K⁴*
- 17 creditori suo] credito suo
E⁴
legat] legaret *L*
debitor creditori suo] cre-
ditori suo debitor *K*, de-
bitori suo *E*, creditori
debitor suo *S*
- 18 legaret] legat *WE*
interesse] interesse *S*
creditoris] creditori *WE⁴IS*
- 19 pristina] pristinò *K*
mandauerit] mandauit *D*
ut] et ut *D*, om. *I*
promitteret] promittere *K*

- 20 liberari eum] liberare eum
IS, liberari eum liberari E^r
iussit] iussit SRM
stipulatore] stipulatione IC
KLS
promissoris] promissionis
IC^r?K
- 21 ex stipulata] ex stipula-
tione LR
- 22 trigesimo nono] xxxiii W,
xxxiv K
eroret] erorem E, erro-
rem D^r
- actorem] auctorem WDQIK
- 23 haberet] habet D
- 25 in eodem] et in eodem
WDEICKLSRMH
habuit] habuerit QK
rationesque] rationes quas
CSRMH, rationes quia L
usque in eum diem] in eum
usque diem L^r
fuit] fuerit S
- 26 moreretur] morentur E^r
lucii titi] lucii S
dionne] dentur K
et seruam] seruum D^r
- 27 liberum] libertum H
in eas] in ea K
quae] neque C
subscriptae] scripte K
sunt] sint H
- 28 intilisse] DEICLSRMH,
intilisse F^r, intilisse F^r?K,
intutisse W
heredes... debent(debeant
K^rRH, deberet L, debet
K^r) heres... debet D
ab erote] ab erotem E^r
quo] quae W, quod C
- 29 subscripta om. K
proponeretur] proponeren-
tur WQK
et (ex C) hoc specialiter ei]
specialiter et hoc ei L
remissum est] remissum es-
set P^rH
- 31 creditor debitori] debitori
creditor W
- 32 perpetua] perpetue S
poterat] poterit D, potest
WE
- legauerit] legauerat DQI
KL, legauit CS
sibi deberet] sibi deberet
et C, sibi debetur Q, si
deberet S
- legatum erit] leg. erat L
33 at (an M) si... intellegendu-
m erit om. K^r
creditori] creditor L
leganerit] legauerat C, le-
gauit S
erit] est D
exceptionem eum] eum ex-
ceptionem C, exceptionem
- eam WQSRM, exceptione
eam L, exceptione cum K
remitti] remittere H
- 35 idem est et] si quis idem
est et K, idem est W, idem
et I
debitor] debitum WDECS
fuit] fuerit KSRMH
- 36 uel sub condicione] uel con-
dicione K
- 37 sexagesimo xl K
quarto] uii W
- 38 debitore] debitorem E
potest conuenire] conue-
nire potest S
namque neque] namque E^r,
namque neque C
- 39 heres agere] agere heres W,
heres potest agere L
ab (ad C) heredis herede]
ab herede heredis W
potest peti] peti potest
ILRMH
potest damn.] damn. potest
S
- 40 ne] neque D
debitorem] a debitore E
- 41 ei (si L) cui fundum si ei
cui fundum DKRMH, qui
fundum I, si ei fundum
cui E, si fundum ei cui S
in om. E^r
locaueram] loquaueram Q,
locauerat C
- p. 161.
- 1 dare facere oportet (opor-
teret LRM) oportebit
(oportebit ne C) dare fa-
cere (facere E^r) eum
oportebit K, dare facere
oportebatue Q
sineret] sinerent E
heres sibi habere] sibi he-
res habere E, heres ha-
bere K
- 2 nerua] nerua et LRMH
atilicinus] atilicinus QL,
atiliarius R
prohiberet] prohibuerit W
DEOLSRM, prohibetur Q
si iure] siure EI
retineret] retinere Q, reti-
nent W
- 3 ex testamento] testamento
K
fore] facto L
quia] qui E^r
interesset] interest E, in-
teresse W
peteretur] FK^r, petetur Q,
peteret WDEICK'LSRM
H
an] aut D, autem K
4 locationem] locatione E
legatam] legatum QK
- 5 iauolenus] labeo DBCLS
RMH
labonis posteriorum om. W
quoque] quae WCK, quasi L
- 6 locationis] legationis K^r
- 7 libro nono] libro uiff K
habitatio eo modo] eo modo
habitatio L
legata eset] leg. est WCS
- 8 gratuitam] ut gratuitam
RM
deberet] debere KR, debet
LH
- 9 conductione] condicione C
H, condicione M, con-
ductorem L
- 10 modestinus] idem E
testemur] testamur H, te-
stentur C, testamentum K
- 11 illum] eum LRM
quod is] quod K^rH, qui
WDICLSRM
et si] uel si D
eum mihi] mihi eum S
dare facere oportet] facere
dare oportet W, dare fa-
ceret oportet C
- 12 non exigere] exigere L
damnatur] damnatus EC,
damnatus est LR
heres] heres mens E
nec om. L
quoque pecunias] quoque
pecunia E, pecunias quo-
que L
exiget] exigat C, exigere L
exigeret W
- 13 legato uix est] legatione
legato uix est C, legatus
est W, legatum est E,
legatus E^r
quod] quid W
seruis eius] serueius P^r,
eius seruis S
- 14 debetur] deberetur LS,
dampnatbetur L^r
- 15 aurelio] ab aurelio LR
fratri] fratre E^rLR
- 16 nomine debiti] debiti no-
mine C
aliquid ab eo] ab eo ali-
quid K
uiueret] uiuet DRMH
- 17 aut usurae] aut usura CH,
neque de usura LRM
ei] FKL, eum RM, om.
WDEICSH
et possessionem] posse-
sionem C^r
- 18 caperlatam] FK'S^r, caper-
latham F^r, camperhatam
DQC, praelatam I (margin:
al. calatam), calatam E,
eum prolata L, capere latam S^r, causa per-
lata (perlatam R) RMH

modestinus respondit] modestinus libro *K*
 19 hereditis eius] eius hereditis
W, heretis eius *E'*, hereditis
 eius esse *RM*
 curatores] curatorem *DS*,
 curatores et *M*
 20 lucium sempronium] lucium
 meum *E*
 sed enim] *FKH*, sed et
 enim *D*, sedarium *C*, fe-
 darium *WEIS*, om. *LRM*
 seius om. *S*
 intra legitimam] intra legi-
 mam *E*, ultra legitimam *S*
 21 aetatem constitutus] erat
 aetatem const. *R*
 fatum] factum *DC*, fata *I*
 testamento] testato *E*
 suis om. *K*
 22 curatoribus meis] meis cu-
 ratoribus *I*
 faciat] faciebat *RM*, faciet
H
 tractauit] tractauit *E'K*
 ratione] ratione *DL*, ra-
 tio *E'*
 curae heredes] curae heres
E, cum heredes sint *C*
 possint] possit *E*, possunt
RM
 23 ex uerbis] ex his uerbis *ES*
 24 confessus sit] confessus *K*,
 concussit *Q*
 se om. *E'*
 rem suam] suam rem *K*
 administrasse] administras-
 se *E*, administrare *WTC*
 25 testatoris] testatorem *L*
 sunt] fuerit *I*
 conueniri eos] eos conue-
 niri *L*, conuenire eos
WEI, conuenire *D*
 27 terentius clemens] heren-
 tius clemens *K*, terentius *I*,
 neratus *DECLSRMH*
 duodecimo] xu *W*
 ad legem iuliam et papiam
 om. *K*
 id quod] quod *WICL*
 28 mihi deberes (debes *IC*) uel
 (uel mihi uel *C'*, uel om.
IK') tibi (tibi om. *K'*) uel
 alii legauero idque (que
 om. *S*) mihi solueris] *DE*
ICK'L, mihi debere uel
 solueris *W*, mihi solueris
FQK'
 uel qualibet alia (alia qua-
 libet *L*) ratione (libera-
 tione *WECL*) liberatus a
 me (a nomine *K*) fueris
 om. *I*
 29 unde] unde non *K*
 placuit] placet *WECLSR*
MH

et om. *LM*
 30 posteaque] postea qui *D^a*,
 posteaque et *D^b*
 decesserit] deceperit *QS*
 extingui] extinguitur *K*
 confusione] confessione *K*
 31 ac solutione] *FE-IKH*, ac si
 soluzione *WDE-CLSRM*
 sed si sub condicione *om. C*
 dato] data *E^a*
 32 et] si *WK*, et si *I*
 exegerit] exigere *Q*, exi-
 git *S^a*
 aliud] illud *L*
 dici] dari *K^a*
 oportet] potest *L margo K*
 quia] quid *W*, quod *S*
 33 debet] deberet *DR*
 ut] et ut *K*
 existente] est existente *K^a*,
 existere *E*
 ipsi] ipse *E*
 debeat] debeat *E*, debet
 W
 si] quasi *S^a*
 tum] tantum *EI*, tamen
 DLSRM, tunc *K*, tam *W*
 34 quem] quam *E*
 hoc commodum] hoc mo-
 dum *E^a*, commodum *WDI*
 pernent] peruenit *WDE*
 QCLSRM
 legatarius] legatusarius *K*
 36 libro nono decimo] libro
 uiiiii *K*
 debet] deberet *DQ*
 nolo] uolo *C^aK*
 37 non tantum] tantum *W*,
 non tamen *D^a*, tam *ECLS*,
 non tam *RM*
 sed et] sed *D*, reddet si *W*,
 quam et *E*, quam *LRM*,
 quem *C*, quam sed et
 (ex *S^a*) *S*
 fideicommissum] fideicom-
 missio *S^a*
 posse] possit *L*, *om. E^a*
 39 idem] papinianus *CS*, pau-
 lus *E*
 septimo] ui *W*
 a quo rationem] a quo ra-
 tiones *L^a*, ac rationem *E*
 exigere prohibitus] prohi-
 bitus exigere *S*
 40 eoque] eo quoque *C*
 41 ex contractu] extractum *P*,
 ex contractum *S^a*
 quem] quoque *K*
 ut] et *W^aCSK^a*, et ut *D^a*
 cogetur] cogitetur *L*
 restituere] restitutum est *E*

uidetur (uideri *S⁴*, uide-ret *K*) cogitatum uidetur tantum *C*, tantum cogitatum (cogitandum *L*) esse uidetur *LRM*
 obligatione] obligationem
WD
 manserit] manserint *C*, man-sit *H*
 itaque si quid] si quid ita-que *D*, itaque si quod *C*, itaque si quiddam *W*
 ante tabulas apertas] tabu-lis apertis *W*
 3 fuerit] fuit *K*
 causam] sua *W*
 non pertinebit] pertinebit
 non *L^a*, non pertinebunt
W
 4 ab eo om. *S*
 ignorauit] ignorauerit *DL*
RM, ignorauit id *I*
 6 paulus] paup *E*
 debetur] debet *D*
 7 certa quantitate] quanti-tate certa *DCLS RM*
 non om. *E^a*
 aut] ut *D^a*
 distinctione] distinctionem
W
 8 quod ei (quod eidem *K*, et
 quod ei *C*) debeo (bono *K^a*)
 uel ita titio om. *Q*
 9 putet] putet *E^a*
 sit] psit *D^a*
 plenus] plenus *W*
 ad haec] ad eos *WKL*
 spectant] spectant *Q*
 attingas] superscr. al. aten-das *D*
 10 cui titius] titius cui *W*
 debebat (debeat *EICK*,
 om. *L*) debitum] debitum
 debebat *S*
 ei remittere] remittere ei
D, remittere *E^a*, ei dimit-tere *L*, esse permittere *K*
 uoluit) uoluerit *WECKLR*
MH
 11 interest] interesse *IL*
 iussit] iusserit *H*
 et eum liberaret] eum libe-rare *K^a*
 prohibeat eum] prohibuit *E*
 12 ultro] sic rel. et *K^a*, utrum
K^a, utrumque *K^a*, ultus *Q*
 liberandum] deliberandum
D^a
 13 mentionem] actionem *K*,
 om. in spatio uacuo *L*
 fecit] fecisset *WDCKLS*
RM
 14 probetur] probabetur *L*
 poterit] potest *CLSRM*
 15 comprehensum] prehensum
E^a

- hoc dici] adici *WE*, hoc
 adici *ICLS-R*
 legauit] legauerit *CLSRMH*
 16 mihi debet] *FK-H*, titius
 debet *I*, mihi titius debet
DECKLSRM
 quem] quae *K*
 debet] deberet *S*
 17 quod si] sed si *CS*
 dixit (dicit *Q*) heres meus]
 dixerit heres meus *DLR*
MH, heres meus dixit *K*,
 heres meus dixerit *WI*,
 dixerit heres meus dixit *C*
 titius *om. H*
 debet] deberet *D*
 18 dare] debere *E*
 etiam illud] illud etiam *L*,
 illud ei tam *R*, etiam *W*,
 illud *D*
 poterit] possit *W*, potest
ERM, posse *C*, prius pote-
 rit *L*
 ut] aut *W*
 petere] peti *L*
 possit] posset *R*
 adiecta] adiectum *WC*
 19 ad debitum] adebitum *E*
 referre se] rereferre se *C*,
 se referre *LRMH*
 20 debitor creditori] creditor
 debitori *K*, debitor *S*
 leget *om. WICS*
 uideo] uideri *K*, inc. *K*
 sine quantitate] sic ei quan-
 titatem *WI*
 21 leget sed et] legauit sed
 et (et *om. K*) *WDICKLH*,
 legauerit sed et *RM*, le-
 gasset et *S*
 id] idem *W*
 demonstret] demonstrat *E*,
 demonstraret *DCLSRM*
 his *om. E*
 22 ampliatur] ampliantur *I*
 aureos] auros *E*
 uos se] quo se *L*
 23 dicit] dicit *Q*
 legauit] legauerit *E*
 debet] deberet *S*
 quod si non ... 24 esse le-
 gatum *om. I*
 fuit] fuerit *ES*
 placuit] placet *C*
 utile esse legatum] esse
 utile legatum *D*, utile le-
 gatum esse *S*
 24 enim] etenim *K*
 est sticho] sticho est *I*, est
 (*om. sticho*) *L*
 25 falsa *bis K*
 idque] id quoque *EQ*
 et *om. I*
 rescripsit] scripsit *KL*
 acceptae nomine] nomine
 accepte *W*, accepta no-
- mine *DM*, accipere nomi-
 ne *R*
 26 aliis] ubi aliis *WE*
 scriptis] scriptis esset *W*,
 scriptis et *D-LRHM*, scrip-
 tis etiam *E*
 27 suo] sub *Q*
 partem bonorum] bonorum
 partem *W*, partem bo-
 rum *I*
 28 sed] si *D*
 omnes] eos *K*
 liberauerit] liberauit *R*
 legatum] sibi legatum *L*
 29 praetulit] pertulit *ES-RMH*
 petit] petiit *CLSRMH*
 distractione] detractione *C*,
 distinctione *K*
 aliae] aliae ex *C*, alie-
 nae ex *E*, alia ex *W*
 30 ex tutela peruenit] per-
 uenit (peruenit *M*) ex
 tutela *WCLRM*
 quaero] que *C*
 testamenti ab his] testa-
 mentis *E*
 exactionibus] actionibus *C*
 31 quam condicione] quam cre-
 ditori *K*, quam conditori
E, ac conditione *W*
 pareret] parere *W*, paret *C*,
 appetit *K*, praestaret *E*
 pergeret petere id] pergere
 petere ei *W*
 in quo] in qua *W*, quo
E-K
 32 contra condicione (condi-
 cione *W*, condicione
W) *FWDEIKH*, contra-
 dicione *QCLRM*, con-
 traditionem *S*
 faceret (facere *W*) doli mall
 (mali *om. E*) exceptionem]
 doli mali faceret exceptio-
 nem *C*, *om. K*
 obstaturam] obstatura *E*
 33 perceperisset] praecipisset
E, inc. *E*
 est *om. C*
 34 l. 27 continuat praecedenti *D*
 35 actio *om. W*
 erit] erat *DRMH*
 solent] soleret *WL*
 36 sit] sint *FQK*
 habetur] haberetur *RM*, ha-
 beatur *H*
 atquin] *F*, atqui *WDEQIC*
KLSRMH
 37 aliquid] aliquod *DICLSH*
 perueniat] peruenit *WI*
 peculii] periculi *I*
 38 in pendenti] inpenditi *K*
 qua alia causa] alia causa
 qua *K*
 dubiam faceret] *FEIK-H*,
 dubiam faceret (facere *S*)
- quod magis est *DCKL*
SRM, dubitata fuerit *W*
 symphorus] *FH*, simpho-
 rus *WQ*, siphorus *E*, sin-
 phorius *DS*, simphonius *C*,
 simphonius *I*, simphori-
 nus *RM*, simphorius *L*,
 sympho *K*: similiter infra
 pro tutore] pro tuto *E*
 eisdem] *FIR*, eiusdem *DE*
CKLSM, eidem *Q*, eius *H*
 pupillis] pupillus *QS*
 arelio] *FK*, rellio *H*, are-
 lio *WDEQILSRM*, aureo-
 lio *C*: similiter infra
 latino] latiano *W*
 singulis] singula *D*
 quina] quinam *W*
 eorum quattuordecim (xiii
WI) annorum] annorum
 eorum xiii *L*, eorum an-
 norum xiii *L*
 fuerit] fuit *K*
 43 praestari] praestare *CL*
 stari eis (eius *W*) uolo sin-
 gulis alimentorum (ang-
 mentorum *Q*) *om. K*
 denarios *om. L*
 44 uiginti quinque] xx *WF*
 debetis] de his *W*
 quando] quoniam *D-LRM*,
 et quando *K*
 45 non *om. I*
 damno *om. I*
 adfixerit] adfigerit *Q*, ad-
 flixerit *K*
 a uobis (a uobis *bis D*)
 autem] autem a uobis *I*
 mei peto] peto mei *D*
 46 ab hoc legato eorum] *FK*,
 ob hoc (hoc *om. D*) lega-
 tum eorum (horum *D*)
WDECLSRM, legatum
 eorum ob hoc *I*, ob hoc
 legata eorum *H*
- p. 168.
- 1 fideiussionis] fideiciussionis
K, fideiussoris *Q*
 aliquid praestiterit] prae-
 stiterit aliquid *C*
 an] *FK*, an ab *WDEQIC*
L-SRMH, an uel ab *L*
 filiorum *om. K*
 2 repetere] petere *K*
 3 exigenter] exigeret *K*, exi-
 gerat *C*
 4 administraverat] admini-
 strabat uerat *K*, admini-
 strasset uerat *L*
 deberetur] debentur *Q*, de-
 beatur *C*, debetur *LS*
 5 post *om. WK*
 in quo] in se *W*
 6 repetit] repetit *ICLSRMH*
 uerbis *om. D*

quibusque] quibusque quo- que <i>C</i> , quibuscunque <i>LRM</i>	data esset] data est <i>H</i> , data <i>M</i>	26 nolo] uolo <i>WL</i> eoque] eo <i>C</i>
legata] legato <i>W</i>	legata] legato <i>Q</i>	causa] haec uasa <i>W</i> , a cura <i>L</i> , ab ea causa <i>RM</i> , om. <i>H</i>
in eo] meo <i>L</i>	intelligitur] intelligatur <i>CS</i>	omni] omnino <i>ELH</i>
post testamento <i>repetit uer-</i> <i>ba</i> u. 5 aliud testamen- tum fecit in quo repetit legatum his uerbis <i>I</i> ^a	<i>RMH</i> , intelligi <i>E</i> , intelli- geretur <i>L</i>	uolo om. <i>K</i>
incideram dedi] incidam didi <i>E^aK</i> , incideram dedi <i>I</i> , incidat <i>E^a</i> , incidere in- tendi <i>L</i>	16 in praeteritum] praeteritum <i>C</i> , in pretium <i>E</i> proponerentur] ponerentur <i>Q</i>	ex tutela apud eum] apud eum ex tutela <i>C</i>
omnia] oiam <i>Q</i>	credendum] cui dendum <i>W</i>	27 proponi cur] proponitur <i>C</i>
7 rata] facta <i>W</i> , facta rata <i>QC^aK</i>	titius] ticio <i>D</i>	pecunia] peccunie <i>D</i>
esse] esset <i>I^a</i> , om. <i>WE^a</i>	filius] filius <i>K^a</i>	est] fuisset <i>H</i> , om. <i>C</i>
et om. <i>H</i>	patre tuto] patrem tu- torem <i>K</i>	manceret] <i>FDCK^aRMH</i> , ma- nent <i>K^a</i> , manet <i>EQ</i> , ma- nere <i>L</i> (<i>in marg.</i> al. tenere al. maneret), manere et <i>S</i> ,
quaesae] <i>F^a</i> , quaesae <i>F^a</i> <i>WEI</i> , que <i>DCKLS</i> , quaes- cunque <i>RMH</i>	quondam] quodam <i>E</i> , om. <i>D</i>	remaneret <i>I</i> , tenere <i>W</i> uideretur] uidetur <i>EKSRM</i>
adita (adita om. <i>W</i>) ex se- quenti (exeundi <i>K</i> , ex sequente <i>H</i>) testamento (testamenti <i>QK</i>) heredi- tate] ex sequenti test.	18 liberatum] libertum <i>K^a</i> esse] est <i>E</i>	testamento] testator <i>EIC</i> <i>LRM</i>
adita her. <i>ILRM</i> , ex se- quenti test. her. adita <i>D</i> ,	19 haec] an haec <i>D</i>	29 mihi] ei <i>W</i>
ad adita ex sequenti test. her. adibita <i>C</i>	debent] <i>FK</i> , debeat <i>DEI</i> <i>CLSRMH</i>	quamcumque ex causa] <i>F</i> , ex quamcumque causa <i>DEQ?</i> <i>ICKLSRMH</i>
8 post hereditate <i>ins.</i> libera- tio relictia esset <i>R</i>	id est] idem <i>WQ</i>	debeat] debeat <i>WDEC</i> <i>LSRM</i> , debetur <i>I</i>
9 etiam eius] etiam agnato <i>W</i> , eius (om. etiam) <i>I^a</i> , etiam agnatos (agnati <i>I^a</i>) eius <i>I^a</i> quam] quam quod <i>D^a</i> cooperant] ceperat <i>D</i> , ce- perint <i>WS</i> , cooperunt <i>QK</i> <i>LRM</i>	20 aut] an <i>D^aK^a</i> , ac <i>C^a</i> exactis] exactas <i>EQ</i>	30 remitti] ei remitti <i>RMH</i>
liberarentur (liberentur <i>DE</i> , liberaretur <i>L</i>) ... 10 coe- perint om. <i>K^a</i>	usus] usus usus <i>L^a</i> , usos usus <i>L^a</i>	decem do] <i>FEKH</i> , dicendo <i>WDICLSRM</i>
10 heredes petere cooperint] heredes ceperint petere <i>E</i> , poterunt petere heredes <i>S^a</i> , heredes <i>S^a</i>	conuertit] conuertis <i>C</i>	affini et debitori meo] affini meo et debitori <i>CLS^aR</i> , affini meo et debitori meo <i>S^a</i>
summonerentur] summo- ne- retur <i>EC</i> , liberasummo- rentur <i>L^a</i>	nomine suo] suo nomine <i>K</i>	pecuniae] pecuniam <i>W</i>
12 dono illi] <i>FE^a</i> , do illi <i>DE^a</i> <i>ICKLSRMH</i> , dol <i>W</i>	faenerauit] faenerauerit <i>I</i> , faenerauit <i>E</i>	31 debet] debeat <i>I</i>
nomine mihi] mihi nomine <i>K</i>	21 nepotibus] <i>FIH</i> , et nepo- tibus <i>WDEQCKSRM</i> , et nepotibus et nepotibus <i>L</i>	aduiuet] <i>FIH</i> , adiuuet <i>W</i> , uiuet <i>DEQKLSRM</i> , ui- ueret <i>C</i>
debebat] debebit <i>D^a</i> , de- beat <i>LS^aM</i> , debeat debe- bat <i>K^a</i>	debeat] debebat <i>L</i>	post aduiuet <i>ins.</i> exigere uelto <i>DE^aK^aRM</i> , exigi uelto <i>S^a</i>
13 damnauit] donauit <i>K^a</i> uti] ut <i>WK</i>	22 prae <i>s</i> umptio] prae <i>s</i> umptio- nem <i>L</i>	exigere] exegerit <i>K^a</i> , exer- cere <i>W</i>
darent] daretur <i>Q</i> , darent et <i>L</i>	propter] preter <i>Q</i>	ultra] <i>FIH</i> , contra <i>WDEC</i> <i>KLSRM</i>
unicuique om. <i>W</i>	23 affectum] aspectum <i>W</i>	32 meas om. <i>K</i>
14 praeterea] preteream <i>WCQ</i>	sensisse] sensisset <i>S</i>	putauerit] putauit <i>KS</i>
est om. <i>D</i>	approbatur] approbaretur <i>RMH</i>	usuram] usuras <i>DECLSRM</i>
haec quoque pecunia] haec quoque pecuniam <i>E</i> , hanc quoque pecuniam <i>I</i>	24 ex om. <i>E^a</i>	ad heredibus meis (meis om. <i>I</i>) donec uiuit (uiuet <i>DEKLRMH</i>) donec ui- uet ab heredibus meis <i>CS</i>
15 post] prius <i>L</i>	heredibus] tutoribus <i>RMH</i> (<i>in margine</i> alias haeredi- bus)	33 uolo om. <i>I^a</i>
	suis om. <i>D</i>	est om. <i>D^a</i>
	actione] accionem <i>D^aE^a</i>	cum augendi] cum agendi <i>CK^a</i> , an agendi <i>E^a</i> , agendi <i>E^a</i> , committendi <i>WK^a</i>
	uoluit] uolint <i>C</i>	minuendi] minuendi uiuen- di <i>K</i>
	liberari] liberare <i>WEH</i>	habuerit] habuit <i>DC</i>
	egit] exegit <i>D^a</i> , legit <i>K</i> , egipti <i>W</i>	34 ex causa fideicommissi (fidei <i>K^a</i>) ex fideicom- missa <i>CLRM</i> , ex fidei- commissio <i>S</i>
	iulianus <i>F^aI</i> (<i>in margine</i> al. iulius) <i>L</i> , uiuus <i>E</i> , alias <i>W</i>	eum] eo <i>K</i>
	cum] eum <i>W</i>	liberent] liberet <i>K</i> , libera- rent <i>E</i> , liberetur <i>Q</i>
	antistio] <i>FICRMH</i> , aristio <i>L</i> , antiocho <i>D</i> , antistio <i>E</i> , antisto <i>KS</i>	
	cicerone] si certo ne <i>W</i> , ei certo <i>K</i> , ferone <i>E</i>	
	posci ab eo] post ab eo <i>W</i> , post labeo <i>K</i>	

- 35 proponerentur] proponetur *E*
primo] primum *L*
dederat] dederat a *C*
36 mihi *om. M*
ab eo debitum est] debitum est *D^aL*, debitum est ab eo *D^b*
37 pro eo] per eo *W*
solum] solutum *K*
38 facti tempore] tempore facti *E*
debebat] debeatur *I*, pro debebat] K
si quid] si quidem *C*, si qui *C^a*, sicut *W*
usurarum nomine] usurarum necessarie *K^a*, usurarum summe *K^b*
39 accessit] accesserit *C*, accrescit *W*
legato cedat] legato ei cedat *D*, legatum ei sit *WCS*
omnem] *FS^aRMH, om. WD EICKL, inc. S^b*
41 et] et denuo *WDICLRM*
quem] quam *DEQ^aI*, quod in *K^a*
quia] quamquam *H* (*marg.*: al. quia)
instrumenta] *FIH*, instrumentum *WDEQCKLSR M*
42 habet] habeat *LH*
administratione] administratione *C^a*, ministratio ne *Q*
43 debuerit] debuit *L*
non teneri] non enim *E^a*
nemo enim] enim nemo *D*
44 consultatio] consulo *C*
ad ius] ad eius *K*, eius *L*
fuerat] *FI*, fuerit *WDEQC KSRM*, fuit *LH*
retineri] teneri *CK*
ergo] igitur *E*
- p. 164.
- 1 possunt cum peculio] cum peculio possunt *K*
ex eo deduci] ex eodem
duci *K^a*
si *FH*, sibi *WK*, quod sibi *DEICLSRM*
est *om. L*
centum *om. I^a*
apronianum] aproplanum *K*, ampronianum *D^aC^bS*, pronianum *I^a*, pro ampronianum *C^a*, sempronium *L*
2 deposita] deposito *W*
habeo] ab eo *I*, labeo *K*
apud] quod *W*
nolo] nolo *Q*
uiginti] **xxx D**
- 3 usuram] usurras *DILRM*
quaesitum est] quesitum *E*, *om. L*
ex om. Q
4 apronianus] apronianis *Q*, aproprianus *K*, ampronianus *CS*, sempronianus *L*
ne] nec *QCK*
ante] aut *Q*
ab eo] ab ea *D^a*
5 posse] possit *L^a*
filias heredes scripts. quarum filios heredes scripts. quorum *L*
6 a gaio] gaio *W*
rationes] *FDI*, rationem *WECKLSRMH*
actus] actu *E*
7 per mensam] per mensa *E*
eius *om. H*
extra mensam] extra *H*
in diem] in die *WDEQIC KLS*
gesta est] gestaret *I*, gestare *K^a*
8 eum] eumque *D^a*
in diem] in die *WDEICK LSRM*
iste administrauerit] amministrauerit iste *S*, iste administrauerat *D*, iste administrauerint *W*, administrant iste *C*
9 mensam] mensas *E^a*
quae extra administrabantur (administrabatur *DE*, administrauerit *CS*) quae extra mensam administrabantur *RM*, extra mensam *H*
10 proponerentur] proponentur *E*
legatum esse] esse legatum *DEICLSRM*
11 sed] et *L*, *om. W*
praestanda] praesentanda *C*
disceptationis] distationis *W*
aestimaturum] existimatum *I*
12 administrauerat] administrauerit *WDISRM*
suum] suosum *L^a*
et alias quosdam] et alias *WCLSRM*, et quosdam et alias *E^a*, et quosdam alias *E^b*
scripsit] scriperat *LRMH*
13 et tutori] tutori *D*
legavit] legatum *E^a*
impenderat] impederat *W*, impendeat *K*
14 utile] inutile *C*
asset] etiam *W*
respondit] respondi *D*
- 15 dederit] dedit *RM*
debeat] debeat *D*, debeat *RM*
posse] possit *WDK^a*
inutile (utile *K^a*) esset an (si *W*) in persona *om. I^a*
16 fratri] patris *L*
utile] utile esse *QK*
uideretur] uideatur *PCL SRM*, uidetur *WI^a*, uideantur *E*
quoniam] quod *EI^a*
illi *om. W*
proficeret] perficeret *EK*, proficeret *W*
ipsius tutelam (tutela *L*) ipsistituli *W*
administrasset] amistrasset *E*
17 suo debito] debito suo *E*, suo debitor *L*
18 amplectetur] amplectetur *DECL*
ita] testamenti ita *P*, ita testamenti *W*
quibusdam] in quibusdam *DRMH*
uellet] uellent *C*, et *K^a*, uollet et *K^b*, uelit *H*
testamenti *om. W*
in quibusdam] a quibusdam *H*
19 autem] aut *E*, *om. C*
recedat] recidat *WEK*, recidant *E^a*
quod] quid *S^a*
sumptuum] sumptu an *W*
fideicommissum] fideicommissum *E^a*, *om. C*
contineri] continere *E*, al. non in *marg. E^b*
20 erogauerat] rogauerat *P*
an audiri] annus dari *W*, an audere *E*
deberet] debet *EC*
non impediri] i impediri *C*
eum scriptura] eum scriptam *Q*, cum scritura *L*
21 probasset] probasse *FQ*
posset] possit *E*
quidam] quoddam *E^a*
reddi iubeo] reddiubeo *S^a*
ea *om. C*
22 mutus] mutuo *LRM*
acceperam] acceperim *WB*
chirographo] in cirographo *DC*, ex cirographo *I*
particulatum] periculathon *W*
in negotia mea] in negotio meo *DKS*, in mea negotia *LRMH*
an] a *K*
si uere] siue *Q*
uxoris debitor] debitor uxoris *W*

constiterit (constitit <i>I</i>) ...	solum] socium <i>H</i>	quaesiit] queritur <i>L</i>
25 fideicommissum <i>om. Q</i>	capacem] ea pacem <i>Q</i>	repetitio] repetitios <i>E</i> , re-
respondit ... 25 fideicom- missum <i>om. K</i>	35 iussus esset] esset iussus <i>E</i>	petito <i>I</i>
debita fuissent] <i>DICLS</i> ,	36 uel possessor] possessorue <i>L</i>	competeret] competent <i>W</i> ,
debita fuisset <i>FERM</i> , de- bitam fuisset <i>K</i> , debitor fuisset <i>H</i>	damnauit] dapsnauerit <i>E</i> ,	competet <i>E</i>
25 esse fideicommissum] fid. esse <i>E</i> , fideicommissum <i>S</i>	donauit <i>K</i>	p. 165.
an si] <i>FDKS</i> , tician si <i>W</i> ,	37 centumuirale] centum ui- tale <i>Q</i> , centum iurare <i>W</i>	1 relata] releata <i>C</i> *
an si ticia <i>E</i> , an ticia si <i>S</i> , ticia an si <i>C</i> , titia si <i>I</i> ,	exerceat] exerceret <i>D</i>	debut] debuerit <i>E</i>
si <i>LRMH</i> , inc. <i>E</i>	dictum] <i>F</i> , dictum est	prius] proprius <i>D</i>
hanc] hac <i>E</i> , inc. <i>E</i>	<i>F²WDEQICKLSRMH</i>	2 proponerentur] proponen-
debitam] debita <i>D</i> , debiti- tam ei <i>LRM</i>	38 utile uideri legatum] inutile uideri legatum <i>L</i> , utile legatum uideri <i>W</i> , uideri utile legatum <i>S</i> , uideri utile legatum uideri <i>S</i>	tur <i>EL</i>
apud] ait ad <i>W</i>	aduersaria] testatoria] te- statoris aduersaria <i>C</i> , ad	responsum est] responsum
26 petierit] petierat <i>Q</i> , sen- tierit <i>W</i>	uicarinos testatoris <i>W</i>	esse <i>H</i>
fuerit] fuit <i>S</i>	habuit] habuerit <i>WDEQI</i>	uerum] uerbum <i>K²S</i> , ue-
an] a <i>K</i>	<i>RMH</i>	runtamen <i>L</i>
proponuntur] proponerent- tur <i>DEQICKRMH</i>	litigante herede] litiganti heredem <i>W</i> , legitigante herede <i>E</i>	3 adderentur] addentur <i>E</i>
27 peti <i>om. D</i>	39 uinci] uicti <i>E</i>	ab indice] <i>FECKS</i> , a iu- dice <i>DILSRMH</i> , iudice <i>Q</i>
apparuisset] apparuisse <i>W</i> ,	tunc] tum <i>I</i>	aestimandum] estimandum
paruisset <i>H</i>	etiam] et <i>C</i>	<i>E</i> , estimandus <i>C</i>
non fuisse ex alia causa	sumptus heres] heres sum- tus <i>K</i> , sumptus erat <i>W</i>	ut] ut ipim <i>E</i> , ut ipsi ut <i>W</i> , ut ipse <i>C</i>
debitum] ex alia causa de- bitum non fuisse <i>W</i>	40 legatario] legatarium <i>W</i>	inspicere] inspicitur <i>E</i>
29 ad legem iuliam et papiam <i>om. K</i>	praestare cogitur] cogitur praestare <i>S</i>	obliuione] obliuionem <i>DQI</i>
30 habet] habuit <i>WDCLS</i> , ha- buerit <i>EIR</i>	in bona causa] in bonam causam <i>WE</i>	<i>CLSRH</i> , <i>om. W</i>
damnauit] donauit <i>I</i>	esse in] inesse <i>D</i>	pecuniae soluta] pecuniam
alter] et alter <i>D</i>	nec] sed nec <i>H</i>	solutam <i>W</i>
31 sint] sit <i>E</i>	propter] probetur <i>W</i> , debet <i>margo L</i>	aut] an <i>LH</i>
delegari bis <i>C</i>	41 existimauerunt] existima- uerint <i>C</i>	4 inscio numerata esset] in
ei <i>om. D</i>	42 legauit ita] ita legauit <i>S</i>	seio numerata esset <i>Q</i> , in
cui] cum <i>W</i> , qui <i>L</i>	gaio] legato <i>I</i>	rationem et ea essent <i>W</i>
hoc] hec <i>Q</i>	43 seio] sei <i>C</i>	id fecisset] id faceret <i>K²</i> ,
lege competit] comp. lege <i>L</i>	44 uiuus] unius <i>L</i>	<i>om. K²</i>
32 petitione] <i>F</i> , petitioni <i>DI</i>	a seio aliiquid] aliiquid a seio <i>QKS</i>	quantitatem (quantitate <i>E</i>)
<i>CKLSRMH</i> , petacionis <i>WEQ</i> , inc. <i>S</i>	45 idem] item <i>Q</i>	quondam (quodam <i>E</i> ,
accidit] accedit <i>WDISR</i>	item idem <i>C</i> , <i>om. D²LRMH</i>	quandam <i>WICLS</i> debi-
<i>MH</i>	testatore] testator <i>I</i> , te- store <i>E</i>	tam] quondam quantita-
et hoc commodum] ex hoc commodum <i>EK</i> , ex hoc commodo <i>W</i> , ex hoc quo- modo <i>I</i>	46 legauit paene] legauit pa- ter <i>W</i> , pater legauit <i>I</i>	tem debitam <i>C</i>
perueniat] ueniat <i>I</i> , perti- neat <i>RM</i>	sortis et] sortis se et <i>W</i> ,	5 non ius] no ius <i>C</i>
33 quod si] qui <i>C</i>	sortis <i>L</i>	liberationis] liberationes <i>E</i> ,
sint] sunt <i>QIK</i>	47 recepit] receperit <i>L</i>	deliberationis <i>L</i> , <i>om. K</i>
ille] illi <i>L</i>	et] et <i>I</i>	dare] dari <i>F²DEQICKLS</i>
capit] qui capit <i>LM</i> , qui caput <i>I</i> , non capit <i>S</i>	legati] legata <i>W</i>	inter cetera] item in cetera
consequentias] consequen- tiam <i>CL</i>	peti possit] possit peti <i>I</i>	<i>D</i> (superscr. al. inter ce- tera), intra cetera <i>S</i>
34 acceptilationem] exceptila- tionem <i>K</i>	45 idem] item <i>Q</i>	liberto] libero <i>QK</i>
id enim] enim id <i>Q</i>	item idem <i>C</i> , <i>om. D²LRMH</i>	ita <i>om. C</i>
euenerit] euenerit <i>DS</i> , eue- nerit <i>W</i>	testatore] testator <i>I</i> , te- store <i>E</i>	me uiuo] eme uiuo <i>F</i> , ei uiuo <i>K</i> , meuiuo <i>WEQ</i> , me- uiii <i>L</i> , me uiuo ita <i>D</i> *
etiamsi] et si <i>H</i> , si <i>E</i>	46 legauit paene] legauit pa- ter <i>W</i> , pater legauit <i>I</i>	6 rationes ... in quibus <i>om. I</i> *
	sortis et] sortis se et <i>W</i> ,	ab eo exigi] exigi ab eo <i>K</i> ,
	sortis <i>L</i>	ab eo g exigi <i>E</i> , ab exigi <i>I</i>
	47 recepisse] recepisset <i>Q</i> , se recepisse <i>L</i>	7 ueto] peto <i>E²PS</i> *
	modicum] comodum <i>L</i>	chartas] caritas <i>Q</i>
	47 sortis et] <i>FE²IKS</i> , sortis et <i>E</i> , sortis se <i>W</i> , sor- tis seu <i>DCLRMH</i>	conscriptae] scriptae <i>DC</i> ,
		inscriptae <i>QKS</i>
		7 reliquas] <i>FD</i> , reliqua <i>EQI</i>
		<i>CKLSRMH</i> , relique <i>L</i>
		accepta] accepto <i>Q</i>
		debeat] debet <i>C</i>
		ea de] eadem <i>K²</i>
		8 quibus bis <i>L</i>

- 1 quaereretur] queretur *E*,
 2 quaeritur *C*
 3 id] idem *C*
 4 conservis] seruis *E*, con-
 5 seruus *S*, cum serui sunt
 6 *L*
 7 qui] quidem *C*
 8 remanent] ramanent *E*, re-
 9 manet *I*, remanerent *H*
 10 hereditate] hereditatem *K*
 11 crediderit] creditit *WC*,
 12 credidisset *H*, reddiderit *L*
 13 et om. *D*
 14 desisse] dedisse *D* (*super-*
scr. al. desisse)
 15 esse om. *K*
 16 titia quae] titia qui *C*, titia
 17 quoque *Q*, itaque qui *W*
 18 rationem] tutorem ratio-
 19 nem *K*
 20 lucio titio] titio meuio *E*,
 21 m(euio) ticio *K*, lucio *LS*
 22 reposci (reposui *C*?, re-
 23 possi *Q*, cum res posci *W*)
 24 ab eo) ab eo reposci
 25 *LRMH*
 26 nolo] uolo *W*
 27 an] ante *K*
 28 12 eum om. *K*
 29 ex tutela] ex tutele *E*,
 30 utile *W*
 31 possit] posset *K*
 32 nihil] ratio nichil *W*
 33 cur] *WD*⁴*E*⁴*K*⁴*S*⁴, cur non
 34 *FD*⁴*ICK*⁴*LS*⁴*RMH*, cum
 35 *E*⁴
 36 13 pupillae] puellae *H*
 37 esset et] esset *WD*⁴*E*⁴*K*
 38 remaneret] remanere *WE*⁴
 39 item ... 14 uideretur om. *W*
 40 14 contutor] etutor *E*, et tu-
 41 tor *I*, cum tutor *DS*, cur
 42 tutor *K*, tutor *R*
 43 liberatus uideretur (uide-
 44 tur *E*) uideretur (uidea-
 45 tur *L*) liberatus *LS*
 46 contutorem] cum tutorem
 47 *WK*, tutorem *K*
 48 liberari] liberali *E*
 49 15 optime merito] optimo me-
 50 rito *W*, optimo marito *KS*
 51 concedique uolo] concedi
 52 uolo quaeque *K*, conce-
 53 dique lego uolo *L*
 54 neque ab eo peti om. *IL*
 55 16 neque] nec *C*
 56 eius om. *W*
 57 aut chirographis] an ciro-
 58 grafis *L*, aut ex cyrogra-
 59 phis *S*⁴*RMH*
 60 rationibus] ex rationibus
 61 *CRM*
 62 debtor est] debitorem *K*
 63 17 meam om. *I*
 64 solum quod] quod solum
 65 quod *S*
 66 18 testamentum] tui testamen-
 67 tum *C*
 68 et] etiam *C*, om. *EILR*
 69 19 ea om. *L*
 70 postea] post *E*
 71 accessit om. *D*
 72 cedat] cedit *Q*, om. *E*
 73 20 proponerentur] proponen-
 74 tur *E*
 75 seio] seia *W*
 76 eius debet] debiti eius *C*
 77 21 nouatione facta] habuit hoc
 78 defacta *W*
 79 cooperit (ceperint *W*) de-
 80 bere] debere (deberit *L*)
 81 ceperit *LS*
 82 22 an id quod om. *W*
 83 debebatur] debeatur *RMH*
 84 legati] legani *W*
 85 duret et] *FH*, duret et *D*,
 86 duret *ECKSRM*, dare *W*,
 87 duraret *L*
 88 23 nouatione] nouationem *E*,
 89 legatione *W*
 90 nouus debitor] debitor no-
 91 uus *LRMH*
 92 possit] possunt *L*, pos-
 93 sint *L*
 94 24 tamen] tantum *QIK*?*C*?
 95 25 quae tunc fuiaset] qua tunc
 96 fuiaset *CLSRM*, qua tunc
 97 fuit *H*

II.

UARIAE LECTIONES LIBRORUM INFRA SCRIPTORUM DETERIORUM

(AD DIG. LIB. XXXVI TIT. 1. 1—19. 32—51. 81—85).

<i>FWDEQICSRMH</i>	uide supra I p. 46*. uide supra II p. 1*.
--------------------	--

<p style="text-align: center;">p. 226.</p> <p><i>Inscriptiones plenas habent per hunc titulum FWIC, imperfectas plerumque SQ, semper DEICKRMH</i></p>	<p><i>Pisanam), usus fructusque RM, inc. C*</i></p> <p><i>transferreretur] IRMH, transferetur FE⁴CKS, transfereretur W, transferatur D, transferantur E*</i></p> <p><i>periculosum] FDICKS, periculosam ERMH</i></p> <p><i>placet] placuit RMH</i></p> <p><i>ut] et H</i></p> <p><i>in heredem heredibusque] heredem in heredibusque E*, in heredes heredibusque S⁴H</i></p> <p><i>neque in eos (eo I⁴) om. D* neque his (in his K, is RM, eis H) dari qui fidei in litura om. E</i></p> <p><i>restituissent] restituissent E*, restitussent E⁴(in margine: p[isis])</i></p> <p><i>post sed ins. idem est et si (si et K) ipsi filio (ipse filio C, filio ipsi E) pater rogatus sit restituere sed (sed om. W) WDE (marg. hoc totum non est pisis) I⁴CKSRM (cf. supra ad p. 227 u. 10)</i></p> <p><i>his] eis H</i></p> <p><i>restitutum] restitum est tum E*</i></p> <p><i>confirmentur] confirmantur C</i></p> <p><i>supremae] suprema E*</i></p> <p><i>post voluntates (voluntas tem C) ins. ex u. 15 censuerunt H</i></p> <p><i>dubitatio] habitacio W</i></p> <p><i>reconsare] F, recusarent WDEQICKSRMH</i></p> <p><i>praetextu] pretextu C</i></p> <p><i>censuerunt] cessuerunt S*, om. H (cf. ad u. 13)</i></p>	<p><i>senatus] senatus consultum RMH</i></p> <p><i>tamen] tantum EQIC</i></p> <p><i>quod heredes] coheredes C si conueniantur sicut ue- niantur WI*</i></p> <p><i>ut] tunc uti S</i></p> <p><i>quod om. K</i></p> <p><i>heredes] heres E*</i></p> <p><i>quodque] quoque K, quod quia I⁴</i></p> <p><i>agendi] agenti E*</i></p> <p><i>fideicommissariis] fideicommissarius I⁴, commissarius fidei E*</i></p> <p><i>consultum] subuentum E (marg. al. consultum)</i></p> <p><i>fideicommissariis] fideicommissarius I⁴</i></p> <p><i>habet] habeat Q</i></p> <p><i>ex testamento] exto E*</i></p> <p><i>heres om. C</i></p> <p><i>esset] sit H</i></p> <p><i>rogatusque] rogatus quia C, rogatus K</i></p> <p><i>filij] filio W</i></p> <p><i>qui de] quidem E⁴I, quod de W</i></p> <p><i>culio uel ... potest in litura om. E</i></p> <p><i>quoque om. D</i></p> <p><i>possessores] possessorum I⁴</i></p>
		p. 227.
		<p>1 <i>potuerunt] FE⁴CS?</i>, pote- runt DI⁴KS⁴RMH</p> <p>2 <i>de illo] de illo autem E*</i></p> <p>3 <i>is] rō (= ratio) C</i></p> <p>4 <i>cui] an K*</i></p> <p>5 <i>ipse] ap Q*, apē Q*</i></p> <p>6 <i>transferat] conferat K*, transfert S</i></p> <p>7 <i>iulianus] iulius Q et sic pas- sim</i></p>

- etiam ipsum] ipsum etiam
D
quod et] quodque RM
maecianus] metiommisanus
E^a
- 4 nobis] metianobis E^a
sed et] sed KS
quis rogatus] quis rogatus
est R, qui rogatus est H
duobus restituere] resti-
tuere duobus EK
- 5 alteri sub] et alteri sub S
suspectam (suspecta C) di-
cit om. W
erat rogatus] rogatus erat
D
- 6 restituere om. M
hereditatem restitui] FH,
her. restituere DEICSRM,
her. restituhere heredita-
tem restituhere W, here-
ditatem (om. restitui) K
senatus] interim senatus S^a
- 7 extiterit] extitit S
fideicommissarius] fidei-
commissaris E^a, fideicom-
missaris I^a
partem] parte C
suam] tuam D
- 8 uel seruo] seruo uel K
herede] heredem I^a, om. W
- 9 quod] quae K
etiam om. K
- 10 rogati sunt] rogatus E^a, ro-
gati sint H
est om. H
ipso] ipso W
rogatus sit restituere] ro-
gatus est restituere K,
rogatus est sit restituere
C^a, rogatus restituere sit
E
- 11 sed] idemque esset E^a (marg.
P[isis] set), idque W, idem-
que S
furiosi] curator furiosi K^a
- 12 trebelliano locus erit] locus
erit trebelliano K
restituere pupillus] resti-
tuere hereditatem pupil-
lus DE^aK, restituere pu-
pillus hereditatem S^a
- 13 ipso auctore] ipso tute
auctore E^a, ipso iure auc-
tore C
restitutionem facere possit]
restitut. possit facere K
decreturn] decretum I^a
- 14 tutori se auctore] F^aE^a
(marg. P.) H, tutoris auc-
tore F^a, tutori se auctori
I^a, tutori eidemque (eidem
et W, idemque K^a) auctori
(auctore C) WDPCSK^aR
M, tutori se auctore idem-
que auctori E^a, inc. S^a
- restituere] restitui H
auctor] actor CK
potest] possit H
curatori] et curatori C
tamen] tantum DEQIC
ab adulescente om. C
poterit] potuit K
- 16 auctoritas] curatoris aucto-
ritas MH
quod rogatum] quo roga-
tus E^a
- 17 cui om. libri omnes
qui] que R
corpore] in corpore K
singulis] singulos E^a
- 18 persona] personam ES^a,
pecunia K
restitutionem (restituacio-
nem E^a) ualere nec enim
ipse (enim ipsi H, ipse
enim E^a) sibi (sibi om. W)
uidetur quis (quisque M)
horum (eorum DE^a) om. K
- 19 si heres (heredes E^a) praec-
cepto (percepto DKH)
fundus rogatus sit heredi-
tam restituere (restit.
hereditatem EC) bis S
ex] de C
senatus consulto bis C^a
- 20 restituet] restitueret I^a, re-
stituat R
fundus] fundum I
est] sit E
- 21 acris alieni] alieni eris est
alieni S^a, alieni eris S^a
hereditas] hereditatis E^a
- 22 fundus (fundum E^a) fuerit]
fundus fuerit fundus W,
fundus erit RM
- 23 habeat] habet W
heres om. H
- 24 aestimandum fund.] aesti-
mandum F^a
ualeat] ualeat H
sine] siue K
hac] hanc C
hoc (hec W) est quanti
(quantum MH) uendere
potest (possit H) sine can-
tione om. D^a, bis E^a
- 25 et (et om. I^aCS) potest
(possit H) ... cauzione
om. W
quarta] quanta C
- 26 ex trebelliano transiturus
actiones] transiturus act.
ex trebelliano I, ex tre-
belliano si quidem tran-
situras actiones E^a
si minoris] si minor W, sin
uero minores E^a
quod] qui C
- 27 quae] quaeque E^a
si is] is DCKS, his W, in
his Q
- 28 quadringenta] quadraginta
IS^a
in bonis habeat] in bonis
habebat WEIKSRH, ha-
bebatur in bonis C
trecenta] cccc C
legauerit et] legauit et DI,
legauerit C, legauit WE
KS
rogauerit] roganuit WDEI
KS
- 29 seio restituere hereditatem
om. S
an trecentorum] ante ...
E^a, ante trecentorum R^a
quatenus ad] quatenus nus
ad S^a
- 30 peruenit] peruenerit S
iulianus om. C
ait] autem E^a
aduersus eum trecentorum]
in quibusdam eius testa-
mentis C
- 31 quam in ducentis (ducen-
ta H) actionem aduersus
actionem quam in ducen-
tis aduersus K, quam in
ducentis aduersus actione-
nem W
fideicommissarium] fidei-
commissarius E^a
- 32 in heredem] in heredita-
tem M
uera esse (esse uera D)
iuliani (iuliana P) senten-
tia] ueram esse iuliani sen-
tentiam E^a
- 33 fideicommissarius] fidei-
commissarii E^a
sentiat om. D^a
ex hereditate (hereditatem
I^a) quid (quod CI, qui
WE, quidem M) quid ex
hereditate K
peruenit] peruenerit M
oportere] oporteret W, opor-
tet H
- 34 quamuis] quanis E^a
ex militis] ex similitis F^a,
ex multis K^a, ad militis
Q^a
- 35 quamuis] quanis E^a
ex militis] ex similitis F^a,
ex multis K^a, ad militis
Q^a
- 36 praestatur] praestaretur E^a,
praestetur K
deducto] ducto E^a
- 37 tamen] tantum D^aEQI^aCS
permittitur] remittitur W
inde] idem DE^aQ
- 38 heres] heredes E^a, quis he-
res RM
rogatus restituere] FDIK
SRMH, rogatus restitu-
ret Q, rogatus sit resti-
tuere EC
rogato et ipsi] FP^aCS^a, ro-
gato et (et om. K) ipso
(ipso Q) DEQKS^aRMH,

rogato et ipso <i>Q.</i> rogatus et ipse <i>I.</i> ut alii restituat] alii resti- tuere restituat <i>H.</i>	legatorum dationem] datio- nem legatorum <i>S</i>	legatarium] legarium <i>E.</i> ideo] et ideo <i>M.</i>
39 debere eum] eum debere <i>S</i> secundo] secundum <i>S</i> , ei <i>C</i> liberalitatem] liberalitate <i>S</i>	16 et tibi restitueret] <i>FE</i> ⁴ , et tibi restituere <i>H</i> , ut tibi restitueret <i>WDE⁴ICKS</i> , tibi ut restitueret <i>I</i> , tibi restituere <i>RM</i>	quia] quod <i>K</i> , quas <i>I.</i> dicta est] est dicta <i>D</i> , adita est <i>K</i>
p. 228.	17 ergo haberet] haberet ergo <i>K</i> , ergo habet <i>CS</i> haec] al. quae <i>margo H</i> ut tibi] ita <i>K</i> rogatus] ingratus <i>K</i>	31 latus] datus <i>K</i> hereditate] heditate <i>I</i>
1 uoluit] uoluerit <i>I</i> sed] sed et <i>D</i> , om. <i>H</i> quadrineta] quadranginta <i>W</i>	18 ineunda est] ineunda est <i>C</i> <i>FD</i> ⁴ , in eum danda est <i>C</i> heres trecenta] ccc heres <i>EK</i>	32 his] huius <i>IC</i> non om. <i>Q</i> habet] habeat <i>EQC</i>
2 ducental] cetera <i>Q</i> ⁴ rogauerit] rogauit <i>D</i>	19 damnatus tibi centum (cen- tum om. <i>Q</i>) dare damnata- sus sit] dampnatus sit tibi centum dare dampnatus sit <i>IC</i> , dampnatus esto <i>D</i>	33 si qui] si que <i>W</i> item] idem <i>RM</i> , om. <i>WICK</i> ponponius] pompeius <i>W</i> scribit] praescribit <i>E</i>
3 restitutionem] restitutionem <i>E</i> et] ex <i>E</i> , at <i>S</i> scindi sic ut] sciendi sic ut <i>I</i> , indicit ut <i>E</i>	20 quo] quod <i>E⁴K</i> ut om. <i>WICRM</i> sus] snam <i>WS</i> adisset] adisser <i>W</i> daret titio] daret a titio <i>I</i> , dare a titio <i>PC</i> , dare ti- tio <i>S</i>	34 rogatur] rogatus <i>W</i> , roge- tur <i>H</i> est] esse <i>H</i> solida] solidum <i>K</i> praestanda] om. <i>K</i>
4 a] <i>WDEQICKSRMH</i> , om. <i>F</i> fideicommissario] fideicom- missacommisariis <i>S</i>	21 iniussu] in usu <i>E</i> , iussu <i>ICS</i> foret] fuerit <i>K</i> , fuerit uel foret <i>K</i>	35 sint] sunt <i>K</i>
5 petit] petit <i>C</i> secundum om. <i>K</i>	22 ulpianus] marianus <i>D</i> libro tertio] libro iiiii <i>C</i>	36 detrahere] quartam detra- here <i>W</i> possit an] possint an <i>DI</i> , possis an <i>I</i> , an (om. pos- sit) <i>H</i>
6 habet] habeat <i>E</i> id est (idem <i>W</i>) centum integra om. <i>S</i>	23 specie] speciem <i>S</i> scribit] scripsit <i>W</i> si] qui <i>W</i>	et ex legatis] ex legatis <i>DICSRM</i>
7 centum] et centum <i>IK</i> , etiam centum <i>C</i>	24 computationem] computatio- nem <i>E</i> quadrineta] quadranginta <i>W</i>	et ex] et <i>CSH</i>
8 restituat] restituere <i>H</i> debere] bis <i>C</i> , deberi <i>RM</i> deductis] deductus <i>K</i> actionem] acciones <i>ICS⁴R</i> <i>MH</i>	25 diuidantur] diuidat <i>Q</i> , di- uidatur <i>C</i> et] an <i>K</i>	fideicommissario] <i>E⁴C</i> , et fideicommissis <i>KS</i> , et ex fideicommisso <i>F⁴E⁴IRM</i> , et fideicommissis <i>DH</i>
9 dari] dari centum <i>Q</i>	26 fideicommissarius] fidei- commissarios <i>W</i> dicta] <i>FDE</i> (in margine: P[isis]) <i>ISRMH</i> , data <i>C</i> , om. <i>WQK</i>	37 sunt] sint <i>EQICSR</i>
10 uicesimo primo] xxx <i>S</i> quadrineta] quadranginta <i>K</i>	27 heres] hereditas heres <i>W</i> adiit et restituit] adierit et restituerit <i>H</i> , ante et re- stituit <i>K</i>	quartam] quantum <i>K</i> imputantur] conimputantur <i>C</i> , putantur <i>E</i>
relinquit (relinquit <i>Q</i>) titio] titio reliquid <i>K</i>	28 centum quidem] centum quidem aliquid <i>W</i> quae om. <i>K</i>	quidam] cuidam <i>W</i>
11 restituere] restitutum <i>I</i>	29 eset] est <i>H</i> resident] residerent <i>D⁴IC⁴</i> <i>RM</i> , resideunt (sic) <i>E</i> , re- sideret <i>D</i> , redresiderent <i>C</i> , residebunt <i>H</i>	38 liberis suis ex disparibus partibus] ex disp. part. liberis suis <i>WDS</i> , ex li- beris suis disparibus par- tibus <i>K</i>
12 quid] quidem <i>W</i>	30 distributio] distinctio <i>D</i> ex his] ex huius modi <i>RM</i>	ut] <i>FE</i> , sic ut <i>WDE⁴IC</i> <i>KSRMH</i>
legatario dare] dare lega- tariorum <i>S</i>	31 iniquissimum] iniquum <i>S</i>	ipse] ipsi <i>E</i>
deberes] debeat <i>I</i> , deberet <i>CS⁴</i>		39 ita diuisisset] <i>DE⁴H</i> , ita diuisisset <i>F</i> , sic adiuisset <i>W</i> , diuisisset <i>E⁴JCKSM</i> , di- misisset <i>R</i>
13 quia prae sumptum] qui con- prae sumptum <i>C</i> onore] honore <i>Q</i>		liberis] libertis <i>I</i>
14 te om. <i>K</i>		decideret] decederat <i>E</i>
titio om. <i>K</i>		40 restituere] restituere <i>S</i>
heres] heredes <i>C</i>		imperator] in tempore im- perator <i>C</i>
hoc] hic <i>RMH</i>		rescripsit] rescribit <i>D</i>
te] de <i>D</i> ⁴		praeceptiones] praeceptionis <i>E</i> , praeceptionem <i>K</i>
15 et quod] et quidem <i>D</i> ⁴		
heres] heredes <i>C</i>		
perfunctus] <i>FDE⁴CK</i> , per- functus est <i>K</i> , perfunctis <i>WE⁴ISRMH</i> , perfectus <i>I</i>		
omnibus om. <i>E</i>		
id est] id <i>QS</i> , idem <i>WD</i> ,		
id est et <i>H</i>		

- 41 contineri] teneri *K*
hereditariam] hereditaria *I*
commemorauit] commemo-
rauerit *E*, commemoras-
set *H*
- 42 in portionem] in portione *C*
et praceptiones] aliter
praceptionem *K*
cecidiſſe] cecidiſſet *WE*
qui] ab eo qui *D*
fuerit] fuerat *H*
- 43 habitam] habita *S*
tabulas] tabulis *S*
aperuerit] apparuerit *Q*,
aperuit *KS*, aperiunt *I*
- 44 adierit] adiecit *K*
quid] quidem *Q*
eorum quae] eorum qui *Q*,
quorumque *W*, eorum quo-
rum quae *I*
prohibentur] prohibentur *R*

p. 229.

- 1 publicata] publica *K*
suis oneribus] suis nō one-
ribus *F*, oneribus suis *C*,
suis omnibus *D*, suis ho-
neribus omnibus *E*
- 2 erat habiturus] erat inhab-
biturus *K*, habiturus
erat *D*
- heres institutus] institutus
heres *D*, heres institutus
ut (ut del. *K*) *K*
- 3 post transeunt ins. ad fis-
cum sicut transiret ad
fideicommissarium si pu-
blicata non esset hereditas
C
et si] et *C*, et si quia *H*
prohibuerit] prohibuit *K*,
prohibuerat *C*
testamentarium] *FD-E-SR*
MH, testamento *W*, testa-
mentum *D-E-ICK*
- 4 defendit] defendat *D*, de-
fenderit *RHM*
fisco vindicata (vindicta *I*,
vendita *K*)] adita *D*
aque om. *W*
- 5 dodrans] drodranus *W*
uero] non *K*
restituereſſet] *FRM*, resti-
tuereſſet *C*, restituereſſet *WD*
EIKS-H, inc. *S*
- 6 poterat] potest *K*
institutus] institut *W*
- 7 nolit] noluit *ICRM*
ueritus] uerit *W*, uerius
CR, uirtus *E-K*
si om. *DQI-K*
fideicommissarius] fidei-
commissariis *E*
- 8 diceret] dicere *S*
adire] adiri *H*
restitui] restitua *E*

- sibi] tibi *K*
uelle] uellet *D*
cogatur] cogitur *I*
institutus] institut *W*, re-
stitutus *S*
a praetore] ad praetore *E*
nec quartae] ne quarte *S*
commodo] commodum *C*
in restitutione] in restitu-
tionem *E*, restitutione *S*,
institutione *WI*, institu-
tor *Q*
adierit] adierat *R*
- 11 omni commodo] omni in-
commode *E*, omnimodo *K*,
commode omnia *W*
interest] interesse *R*
soluendo] soluenda *Q*
sufficit enim *bis* *W*
- 12 recusari ab herede] ab he-
rede recusato *K*
inquiritur] queritur *E*
an non sit] nec ne *K*
- 13 color] colore *W*
noluit adire] adire noluit *E*
- 14 non] nec pec *K*
immerito] ut merito *IC*
enim praeſcribi] praeſcribi
enim *D*
- heredi om. *RM*
debent] dent *K*
- 15 metuat] metuit *S*
nolit] noluit *RM*
uoluntates] uoluntatem *I*
- 16 uexationem] —tionum *CS*
quorundam ante aeris om.
WEK
cumulum] sic reliqui et *E*
in margine citans *Pisanam*,
cum nullum *C*, cum nulli
WK, inc. *S*
tametsi] tametsi ea *ICRM*,
tamen et si *S*, ea *W*,
om. K, inc. *S*
- 17 offensas] offensam *K*
- 18 sine onere (onore *Q*) ta-
men (tantum *EQPC-S*)
suo] sine tamen honore
(honore *K*) suo *K*, om. *D*
- 19 maccianus] letianus *S*
sextuſ] u *W*
sed et] sed *C*
praeditus est] praedictus
est *WS*, est praeditus *C*,
praeditus *R*
- 20 uel auctoritate] aut auct. *C*
harenarii uel] *FDEI-K*
SRMH, haberarenarii uel *F*,
habere non uult *W*, al. ha-
bere non uult arenarii uel
K, arenarii uel habere
non uult *C*, inc. *I*
quaesum] queque *E*
- 21 cogetur] cogatur *E*
22 fideicommissorum] fidei-
commissorum *C*
recusare] recurare *E*
non tantum] non tam *QS*
- 23 uel] et *D*
per om. *K*
aduersus] aduersum *E*
postulatur] postulant *C*, po-
stulantur *S*
- 24 eorum] *FDE-H*, quorum
PK, quorundam *WB-IC*
SRM
- recusantium] qui recusant
H, recusantium cum *E*
et om. *K*
- 25 adeo] *FE* (marg. *Pis*) *H*,
ad quod *DICKS-RM*, at-
que *W*, adeo quidem *S*
meminisse] memisse *E*
- 26 herede] hereditate *K*
ideoque] *FE* (laudans *Pi-*
sanam) *RMH*, id quoque
WDE-ICS, idem quoque
K
tractatum] tractum *E*
ad intestatos] *F*, an ad (an
et ad *E*) intestatos (in-
testatos *E*) *WDE-IC*
KS-RM, an in intestatis *H*
locum ... 27 ad intestatos
om. *Q*
- 27 est uerius] est uerus *E*,
uerius est *C*
iure] iure quo *C*
senatus consultum] senatus
consulito *W*, senatus con-
sultus consultum *K*
quoque om. *K*
- 28 legitim] legitim D, legiti-
mi sint *C*
honorarii] honorarii *E*
et om. *E-R*
ad filium] ad alium filium
C, in filio *H*
qui] que *W*
in potestate] sub potestate
K, in patre *M*
- 29 habet] habeat *EC*
et in ceteris *FH*, in cete-
ris *PC*, in ceteris quoque
WKS-R, et in ceteris quo-
que *DE-QM*
ut] ait *Q*
- 30 miscere] immiscere *RMH*
hereditati] hereditate *W*
fecerint] fecerit *WM*
- 31 deferantur] deferuntur *K*
uelit] uelut *I*
fideicommissario] fideicom-
missum *H*
- 32 uindicanterit] uendiuerit *E*,
om. *W*
facere] faceret *PC*
item] idem *R*
municipes her. suspectam

dicant (dicunt *K*) municipis hereditatem suspectam dicat *W*
 33 instituti] institui *W*
 adgnoscere] ad cognoscendam *IC*
 34 et restituere *om. W*
 idemque (item *K^a*, idem quoque *MH*) erit et (et *om. WE^aCK^a*) in collegio dicendum *om. K^a*
 titius] lutius *I*
 35 est *om. E^a*
 sempronio] sempronio substituto *K*
 suspectam] suspectos *W*, suspectum *E^a*, suspectus *P*
 36 est] sit *H*, *om. E^a*
 et restituere hereditatem] hereditatem et restituere *S*
 37 sed *om. K*
 eum] eam *K*, *om. D^a*
 sempronii] sempronio *E*
 ex institutione] *FES^aH*, ex restitutione *WDQICKS^a RM*
 38 quam] *FH*, magis quam *WDE* (*ad* magis in marginis: hoc deest *P[isis]*) *ICKSRM*
 hereditatem habere] habere hereditatem *ICRMH*, hereditatem adire *S*
 uel legatis] legatis *K*, forte legatis *H*
 libertatibus] liberalitatibus *S*, liberalitatis *K*
 substitutione] substitutio- nem *C*
 39 et si] si *W*
 legitimis] legitimis *E^a*
 heres fuerit] fuerit heres *KK*
 dicitur] dicetur *H*
 40 alio loco restituere hereditatem iussus sit] alio loco restituere hereditatem iussus sit alio loco *W*
 iulianus] julianus *E^a*
 41 esse similemque] similemque esse *H*
 in diem] indicem *K*
 42 maecianus] detianus *I*, neni- cius *W*, marcius *D*, neratius *E^aS*, inc. *E^a*
 sed *om. W*
 43 quoque *om. D^a*
 ad iter] aditur *CS^a*, addi- tur *E^a*, adire *R*
 necessaria essent] essent necessaria *Q*
 haberi debere] habere debere *K*, debere haberi *W*
 ita *om. K*

p. 280.

1 esset] est *RMH*
 si *om. F*
 aliter] alter *C*
 cogeretur] cogetur *RMH*
 quam si] quasi si *S*
 2 sed et salutis (salutis *K^a*) ac sed ac salutis et *RM*
 quid] quod *W*
 adplicitus] *FH*, applicitus *fRM*, applicitus *D^aI*, ampli- citus *D^aKS*, applicatus *E^a*, applicitus *C*, applica- tus est *E^a*, applicit *W*
 alexandriae] alexandriam *DH*
 3 fuit] fuerit *DC*, sit *H*
 uispellonis] *FWDI^aC*, uespellonis *E^aS*, uispellonis *K*, uespellonis *RM*, uespellonis *H*
 ferre] deferre *E^aK*
 4 libro secundo] *FS*, libro u *IC*
 iure] ire *R*
 id est] idem *WE^aQS*, id est an *RM*
 5 liceat] liceatne *I^aH*
 ei eo ire] ei coire *K^a*, ei choir *C*, eo ire *Q*
 6 quarto] iii *W*
 iussus est] iussus sit *H*
 adire] adiri *RM*
 7 rei] ei *K*
 cogendum] cogendus est *S^a*
 8 ubi] ut *K*
 abest] est *E^a*
 ad deliberationem] ad dem liberationem *W*, ad deli- berandum *M*
 impetrauerit] impetrauit *CRM*
 9 adierit] adiecerit *S^a*
 hoc] hec *W*
 10 coactus adit (adit *DCKR MH*, adire *S^a*) sed] adit coactus set *E*, coactus adisset *W*
 quod si] quod *DQK^a*
 dicit] dicat *E^aK*
 11 debet non] debet uero *K*
 adire hereditatem (heredi- tam adire *EQ^aS*, adire *om. I^aC*) ... 12 quod (et quod *QICKS^aRH*, et quod quidem *E^a*) non putat sibi expedire *om. WK*, quod non putat ante non sibi ins. *K^a*
 13 fuit] fuerit *WDQKS*
 scriptus] septus *W*
 agit] ait *E*
 tametsi] tamen etsi *S*
 paratus] partus *E*
 15 gaius] *FDEISRMH*, pau- lus *WQK*, ulpianus *C*
 libro secundo] libro (libro del. *C^a*) xi libro ii *C*
 sed *om. K*
 uel ante] uel *EK*
 16 sit] sinit sit *C^a*
 restitnitur] institutur *K^a*
 17 rogauit] rogauerit *W*
 uel dies] et dies *RM*
 18 habeat] habet *C*
 benignus] benignis *I^a*
 translatas] tranactas *K^a*
 uideri actiones] acciones ui- deri *Q*, uideri in acciones *K^a*, uideri in eum acciones *ICRM*, in eum uideri acciones *S*
 20 fuit] *F*, fuerit *DE^aQICKS RMH*, est fuerit *E^a*, est fuit *W*
 heres non erit] non erit heres *E*, heres erit *Q*
 ob hoc] ab hoc *K*
 suspectam dicat] suspectat vindicat *Q*
 21 offerri] oferat *W*, offerre *K*
 ei *om. E^a*
 oportere] oportet *E^aS*, oportet *K*
 quantitatem] hereditatem quantitatatem *K^a*
 a *om. E^a*
 22 admittit] amittat *W*
 sic] se sic *K^a*
 23 coherede] quo heredi *W*
 petat] petit *WS^a*, petata *E^a*
 arbitratur] arbitratus *C*, ar- bitramur *S*
 ei praestandum] epraestan- dum *E^a*
 24 sed et] sed *K*
 aliud *om. I*
 sua] quo sua *C*
 dicet] dicat *C*
 cogitur] cogit *K*, cogetur *H*
 nisi] ubi *CK*
 ei] enim *WK*
 25 a fideicommissario] *WDE^a ICKSRM*, fideicommissario *F*, afdiedeicommissario *E^a*, fideicommissi *H*
 26 idem] quod *Q*
 duo] dubio *P*
 fuerint] fuerunt *WDEQIS RMH*
 a patre instituti] instituti a patre instituti *W*
 eius impubere et idem sub- stituti(substituto *CK^a*) filio *om. D^a*
 27 accepit] acceperit *EK*
 28 patris hereditatem] patri hereditate *W*
 hoc enim ... 29 heredita- tem *om. Q^a*

- facto *om. C*
 29 poterunt] poterit *W*
 cogi] coire *K^a*
 30 an etiam] uel etiam *S*
 restitu] restituti *I*
 possit] posse *C*, possint *I*,
om. D
 31 absent] absente *H*
 fideicommissario] a fidei-
 commissario *IC*
 posse heredem] heredem
 posse *D*
 32 uereri] ue uereri *E^a*, ueteri
WQCKM
 heredem oportere (oportere
bis K) oportere heredem
QS
 in damno] uel dampno *C*
 enim] *F*, etenim *WDEICK*
SRMH
 ei *om. K*
 33 cautum ei] captum ei *E^a*,
 ei cautum *S*
 et ante] *FIK^aH*, etsi ante
DECK^aS^aRM, *inc. S^a*
 fideicommissarius] fidei-
 commissaris *P*
 34 ex rescripto] et rescripto *C*
 35 specie] spe *Q*, rescripto
 huiusmodi specie *K^a*
 antistia] antistica *W*
 36 directam *om. WK*
 reliquit *om. C*
 manumitteret] manumittere
K^a
 37 manumissae] manumissee
SM
 albinae filiae] filie albine *K*
 38 est *om. S^a*
 39 competitaram] competitor
W
 40 ab] ab ab *E*
 tutoremque] tutorem quo-
 que *S*
 manumissae] manumissee
DQI
 quo] quod *E*
 41 ei rogatus] erogatus *D^a*,
 rogatus ei *C*
 42 autem possit] ante possint
W
 libertas et hereditas] liber-
 tas hereditas *Q*, hereditas
 et libertas *S*
 43 adfici eum] afficium *D*
 rogatus] rogatus est *K*
 adit] adii *E^a*
 44 contigerit] contingit *SR*
 perinde] per uim *I*
 permittatur] *FDKRMH*, re-
 mittatur *WEQICS*
 uenumdari] uenumdare *H*
 bona] in bona *W*
- p. 281.
- 1 heres ei] ei heres *EQK*
- demonstrauerit] demon-
 strauit *D*
 pius *om. C*
 succurri] succurret *Q*
 2 qui *om. C*
 potest etiam] etiam potest
K, potest esse *W*
 ceteris] certis *R*
 3 sicubi (sicut *Q*) euenerit
FEICK^aS, sicubi euenerit
 ut *DK^aRM*, ut sicubi eue-
 nerit *H*
 fideicommissaria] fideiuSSo-
 ria *K*
 et restituere *om. D*
 4 sibi hereditatem] heredita-
 tem sibi *ICRMH*
 5 papinianus] paulus *RMH*
 ab herede] ut ab herede *R*
 pro parte] ex parte *Q*
 6 fideicomissa] *FD^aCH*,
 fideicommissaria *WE^aIK*
SRM
 esset] esse *C^a*
 titus] *E^aIS^aMH*, titius *FD*
CKS^aR, *om. E^a*
 antoninus] antonius *CS^a*
 rescripsit] scripsit *W*
 7 inuandum] iurandum *K*
 praeſertim] praeſertum *C^a*
 8 iniuria] in iura *K*
 postularet] postuletur *C*
 10 reliuct *om. C*
 est] *H*, et *F*, est et *WDE*
 (marg. *Pi[sis]* non est est)
QICKSRM
 quid] quidem *CKSRM*
 ne condicio] nec condicio
WKS
 haereat] habeat *DK^a*, in-
 hereat *K^a*
 actionibus] omnibus actioni-
 bus *K*
 11 iam] ut *Q*, *om. WECKS*
 non *om. CK*
 12 desideratur] defideatur *C*
 si de] si idem *Q*
 quaeratur] quaeritur *E*
 13 dicatur] dicitur *K*
 ius testandi] iustes dandi
W, ius testamenti *S*
 14 uel de uiribus] et de uiri-
 bus *WICKRM*, etiam de
 uiribus *S^a*, nel etiam de
 uiribus *S^a*
 15 quid] quod *W*
 ergo] igitur *K*
 tractetur] tractatur *W*
 praetori praetermittenda] a
 praetore praetermittenda
WDEQIKSRMH, a praetore
 praemittenda *C*, a
 praetore mittenda *F^a*,
 praetor mittenda *F^a*
 16 si qui] *F*, si *WDEICRMH*,
om. KS
- fideicommissarius] fidei-
 commissaris *P*
 et sic] et si *IC*, et sit *W*,
 si *E^a*
 17 interdum audiendum] inter-
 dum audientum *E*, audi-
 endum interdum autem *S*
 sic cognitio] sic cognitio *WE*,
 si cognitio commissarium
C^a
 18 uerba uerbis *WISR*
 de] et de *C*
 petenda (petendam *RM*) et
 iustum (petendae titius
 tan *F^a*, petenda et tam *Q*)
 deliberationem] *FDQKR*
MH, petende ticius tam
 deliberat actionem *W*, pe-
 tende et uitam delibera-
 tionem titius tandem liberat
 accionem *E^a* (*Pisanus* re-
 stituit *E^a*), petende (pe-
 tenda *I^a*, petendo *I^a*) et iu-
 stam deliberat accionem *I*,
 petenda et iustum liberata-
 tionem *C*, petendo iustum
 (petend.....untum *S^a*) de-
 liberationem *S*
 19 quantitate] quarta *D^a*
 fideicommissi] in fideicom-
 missio *D*
 incidere] intercidere *C*
 dicendum] dicendum *E^a*
 adire] audire *W*
 ne prius] nec prius *K*
 20 heres] pars *Q*
 decedens] descendens *W*
 tempestuum] tempestuum
 uni *C*
 require] querere *K*, re-
 quiere *S*
 21 si *om. W*
 aut consul] aut consultus
C, consul *K*
 fuerit heres] heres fuerit *S*
 22 adire] audire *K*
 an] ante *W*
 et (est *F^a*, *om. C*) dicendum
 est (est *om. Q*) *FDQCK*,
 est dicendum *WEPR*, et
 est dicendum *E^aPSMH*
 praetorem quidem] quidem
 praetorem *SRM*
 23 in praetorem] in praetore
W, in pridiem (ipidiem) *Q*,
om. E^a
 uel consulem] uel consu-
 lere *Q*
 imperium *bis I^a*
 24 sed et] et *C*, sed *S*
 iurisdictioni] sue iurisdi-
 ctioni *K*, iurisdictioni sue
RM
 subiciant] subiciunt *W*
 in eos] inter eos *K^aS*
 sed et] sed *DKS*

- ipse praetor heres] ipse heres praetor *K*
 25 institutus] institutis *W*, *om.*
K
 suspectam] susceptam *K*
 dicat ... 26 et (et *om.* *WQ*
IC) suspectam *om.* *D*
 ipse se (se *om.* *S*) cogere
 (gecere *E*) non poterit
 (potest *IC* quia) cogere
 non poterit que ipse se
K
 potest et] potest *WE**QIC*
SRMH
 26 coacti et cogentis] coacti
 cogentis *Q*
 his omnibus casibus] omnibus
 casibus his *K*
 27 implorandum] impetrandum
PCKSRM, patrandum *P*, parandum *W*, p
 (sic), inserens deinde im-
 plorandum ante et magi-
 stratum, *Q*
 et *om.* *C*
 gerat] gerit *P*, gerat et *C*,
 gerat *S*
 28 cuius] eius *W*
 suspectam *om.* *K*
 30 hermogenianus libro...ep.]
 h. libro quarto fideicom-
 missorum *FIC*, hermoge-
 nianus libro iiii *W*, her-
 mogenianus *DEKSRMH*
 attinet] pertinetin *Q*
 32 inscr. *om.* libri
 sed et] sed *W*
 repudianuit] repudijuit *E*,
 repudianerit *I*, reputauit
M
 hereditatem] hereditate *E*
 33 adire *om.* *W*
 iustae] iste *I*
 causae] esse *D*
 34 uenierint] uenientur *Q*, ue-
 nerint *K*
 oportet] oportaret *E*
 praetorem] *EQPKSRMH*,
 praeceptorem *FWDIC*
 ne (nec *DM*) quidem pu-
 pillum] ne pupillum qui-
 dem *H*
- p. 232.
- 1 rescripsit] rescriperit *E*
 , adierit] adierit adie *D*
 2 habebat] habeat *C*
 et *om.* *S*
 tabulae secundae] secun-
 dae tabulae *EK*
 firmarentur] confirmaren-
 tur *EK*
 quod uidebantur] qui uide-
 bantur *P*, que uidebantur
KSRM, quod uideantur
H, *om.* *C*
- 3 non *om.* *C*
 et iulianus] *FEH*, iulianus
WDEICKSRM
 libro *om.* *Q*
 quinto decimo] decimo
 quinto *H*, xx *IK*
 scribit] scripsit *C*, scribi-
 tur *M*
 4 sequentes] consequentes
EQS
 uerissima] uera *Q*
 etiam] et *CS*
 5 sint] sunt *H*
 6 heres bis *C*
 compulsus] compulsus *Q*
 adit hereditatem] adiit he-
 reditati *E*, hereditatem
 adit *ICRMH*
 ceteris] certis *D*
 7 caret] ualeat caret *K*, ca-
 reat *M*
 hoc quoque casu] hoc quo-
 que causa *D*, quoque hac
 causa *WK*, quoque casu
 hoc *S*
 caret] caret *H*
 paenitendo] penitendum *E*,
 penitere *C*
 quartam] quartam partem
D
 8 rescriptum] rescriptum est
E
 omnis autem] autem omnis
WS
 9 repudiatione] repudiatio-
 nem *CS*
 amissam] amissa *D*
 potest] possit *E*
 adiri] adire *CK*, *om.* *W*
 10 possunt] possint *C*
 adire *om.* *Q*
 11 ut] aut *C*
 hereditatis] hereditariis *C*
 obstrictus] obstructus *E*
 12 si *om.* *WK*
 pecuniarium] pecuniarum
RH
 13 tametsi] tam si *K*, et si
K
 proinde] perinde *K*
 rogatur] rogatus *C*, rogatus
 est *E*
 14 is (hiis *C*, his *I*) demum
 compellituere restituere
om. *FCK*
 sit] fuerit *C*, sit restituere
DK
 15 rogetur] rogetur *C*
 meam] suam *C*, *om.* *H*
 16 secundo fideicommisorum
 uel omnia sua. Ulpianus
 libro *om.* *Q*, ulpianus *om.*
K, inc. *K*
 17 quarto] ii *C*
 hoc idem] heredem *C*
 et *om.* *K*
- 18 habeo] uel habeo *W*
 censem] cessi *K*
 19 et si fortunas meas et si
 substantiam (substancia
W) uel fortunas meas et
 substantiam *K*
 et si pecul. meum (meum
om. *W*) testator in litura
om. *E*
 dixerit] dirimit *C*
 quia plerique γηοκοριτη-
 κων *FH*, quia plerique
 γηοποιο *D*, gg'. quia ple-
 rique *C*, quia (que *E*) ple-
 rique *WEQIKSRM*
 20 suum] meum siue *D*
 cogendus] cogende *E*
 de successione] et succ. *C*
 21 et] etiam *RMH*
 rogauit] rogauerit *E*
 in quibusdam] etiam in
 quibusdam *S*, in quibus-
 dam etiam *K*
 maecianum dubitare] in
 etiam dubitaret *C*
 uoluntatis esse dicere] uol-
 untatis sue dicere *W*, di-
 cere uoluntatis esse *H*
 22 an et de] an de *E**K**S*
 et de successione ... 23 ta-
 men magis *om.* *K*
 23 sensit] senserit *KH*
 in ambiguo tamen (tantum
EQPC) magis] sed in am-
 biguo magis est testato-
 rem *K*
 successione] successiones
I
 sensum] censem *Q*
 24 sed et si] si et si *K*
 rogauerit] legauerit *WDCK*
 ad te] a te *DQCS*
 bonis] bonis *K*
 perueniter] peruenit *RMH*
 25 cogi] cogit *E*
 adire] ita adire *E*
 26 quamquam] quam *E*
 quod ... ad aliquem *om.* *D*
 peruenit] peruenir *E*
 et generaliter autem] *FEI*
KSRMH, et generaliter
 aut *C*, generaliter autem
WDI, et generaliter *Q*
 27 cogi *om.* *K*
 28 uel] uel de *WDEIRMH*
 si de] fide *W*
 sensisse] sensire *W*
 29 questio est] questionem *E*
 quin] quem *Q*
 30 transeant] tanseunt *S*
 inde] idem *S*
 hereditatem rogatus (roga-
 tur *P*) sit] rogatus sit he-
 reditatem *Q*
 31 an] ante *W*
 et] uel *K*

- 32 ui ipsa] *FE⁴ICK⁴SM*, in ipsa *DE⁴QK⁴RH*, ipse *C*
magis] magis est *D⁴*
ex hereditate] in hereditate *K*
ipsam] in ipsam *D*
33 sit rogatus] rogatus sit *W*,
sit cogatus *C*
sunt om. *W*
putant] putant *CS*
esse om. *F⁴*
hanc deductionem] hanc deductione *W*, deductio-
nem hand *S*
34 enim] eum *I*
ex iure] exinde *H*
si om. *Q*
35 aere alieno] alieno ere *I*
legatis] alienis legatis *I⁴*
(nos rursus delatum) *CS*
recipit] recipiet *C*
36 legati] legatis *K⁴*
munitionem] munitionem *K⁴*
deminutionem *K⁴*
senatus om. *RM*
locum] cum *F*
37 et ne] me *E⁴*, ne *H*
dupliciter] dupluciter *E*
fideicommissarius] fideicommissarius *I⁴*, fideicommissarius *K*
oneretur] honoretur *QI⁴*
et cum] *F*, cum *WDEIC*
KSRMH
alienum uel legatum deducit (deducet *K*) alienum
deducit uel legatum *S*,
alienum deducit *C*
38 conuenitur] conueniatur *R*
a creditoribus] ac creditoribus *W²*
et legatariis] uel legatariis *D*, uel et legatariis *E⁴*
ex trebelliano hereditate
(hered. ex trebell. *D⁴*, ex trebelliano hereditatem *I⁴*)
debere om. in spatio uacuo
D⁴
39 iri eum] in eum *Q*, meum
I⁴
40 institutus om. *C*
rogatus fuerit] fuerit ro-
gatus *D*
41 duobus] heredibus duobus
K
alter] aliter *M*
42 restitui] restituere *S⁴R*
exonerari] ex honorari *R*
43 suspectam] susceptam *S*
sed et] sed *C*
44 hereditatis sua] heredita-
temue *Q⁴*
dimidiad] *FH*, dum totam
WI⁴, nec totam *I⁴*, dimi-
diad dumtaxat *DE* (margo
Pi.) *C*, dumtaxat *SRM*,
- dum (de *K⁴*) taxat uel to-
tum *K*
heredem] heredi *I⁴*
sed] sed et *RMH*
- p. 238.
- 1 quae] quam *I⁴*
peruerenat] pertineat per-
uenerat *K⁴*
uel] ut *RM*
totam] totum *K*
heresque] heredesque *E⁴*
institutus] substitutus *D⁴*
2 placeat] pleageat *W*
3 suspecta] suspectam *ES⁴*
restituere hereditatem] *FE⁴*
CH, restituere *WDIKS*
RM
4 totamque hereditatem] he-
reditatemque totam *K*
restituitur] restituueretur *K*
rogauerit] rogauit *S*
5 quem] quae *C*
italicas] italicas *C*
6 adire] adiri *R*
eleganter] elegantur *W*
maecianus] marcius *WC*
RM
libro sexto (uii *I⁴*) fideic.
ait] ait libro ui fideic. *EK*
7 ex certa re] *WDEQICK*
SRMH, excepta re *F*
heredem instituere (resti-
tuere *C*) om. in litura *E*
actionesque] accionesque
que *E⁴*, acciones *WC*, ac-
cionesqua *I⁴*
pari ratione] pari ratio-
nem *I⁴*
8 etiam] et *E⁴*, om. *E⁴K*
placeat] placet *RH*
quis] qui *E⁴*, quis habeat
RM
bonaque quae sibi] bona
que sibi *DC*, bonaque sibi
que sibi *E⁴*, bonaque quae
sibi *I⁴*
9 ab aliquo] aliquo *E⁴*, ab
aliquo aliquando *C*
in aliqua regione] *FDRMH*,
aliqua ratione *WEICKS*,
in aliqua ratione *E⁴* (marg.
Pi. regione)
rogat] rogatus *SR*
- 10 non om. *WIK⁴*
transeant] transeunt *EQ*,
transire *H*
tamen] tantum *E⁴IQK*, tan-
tum id *C*, hoc tantum *E⁴*,
tamen hoc *RM*
contra] contrarium *RMH*,
om. *WEI*
responderi] *FID*, respon-
deri (respondere *K*) de-
bere *F⁴WEICKSRMH*
militis] multis *Q*
- 11 sicuti] sicut *WDE⁴QICKS*,
si *E⁴*, sicut in militia *RM*
concessum] consensum *IC*
circa om. *K⁴*
12 ita om. *K*
ab] ad *K*
id fecerit] id fecerit in id
DE⁴PKSRMH, in id fe-
cerit in id *P*
admitteretur] *FE⁴I*, admit-
teretur *WDE⁴KS⁴RMH*, ad-
mittentur *K*, admittatur *E⁴*,
dimittetur *C*, inc. *S⁴*
14 siue alter] alter *Q*, siue
alter *E*
ut] ut uel *W*
restitueretur] restituetur *I*
15 alicui om. *K⁴*
scripti] scripti *I⁴*, si scripti
PRMH
suspectam] susceptam *F*,
susceptum *Q*
sibi] si *C*
autem] aut *I*
desideret] desiderat *C*
suo om. *E⁴*
periculo om. *W*
adiri] *FC*, adire *WDEIK*
SRMH
hereditatem] hereditatem
et restituere *E*, om. *D⁴*
ambos] ambo *C*
17 alterumue] alterum *W*
et om. *M*
fideicommissario eam resti-
tuere (restituere eam *CS*)
ita ut om. *W*
fideicommissario fideicom-
missarios *W*, fideicommis-
sarii *E⁴*, fideicommissario
eam restituere *Q*
18 et om. *S*
hereditate] hereditatem *E⁴*
cum] eum *C*
quis] quidam *S*
abesset] absit *H*
praesentes desiderent] pr.
desiderarent *C*, praesens
desideret *PK*
adire] adiri *H*
20 actionibus] actionibus suis
RM
coagit] cogit *K⁴*, cogit *E⁴*
absentes (absentis *R*) si u-
lent] absentes eum si u-
lent *I⁴S⁴*, absens si ulet *I⁴*
petent] petant *WEICKS⁴*
RMH, petat *P*
consequenter] cum sequen-
tur *W*
ait om. *H*
nec quartam eum retenu-
rum aduersus fidei om. *W*
22 fideicommissarios] com-
fideicommissarios *E⁴*
potuit] potuerit *H*

idem] quod *Q*
 23 possit *om. K*
 24 horum] eorum *KS*, bonorum *C*
 qui id] quid *K*, quid id *Q*,
 qui in id *I*
 desiderauerunt] dederuent
I, desiderauerint *RMH*
 25 desiderent] *om. Q*, desiderant *RM*
 alius in] *F*, alii in *EI*-*RMH*,
 alii si in *D*⁴*C*, alii siue *K*,
 alii sint *W*
 eorum *om. K*
 successerit] *FC*, successerint
WDEIKRMH
 hodie hoc iure] hoc hodie
 iure *QK*, hoc die iure *E*,
 hodie hoc *W*, hoc iure *S*
 utimur] utamur *H*
 26 totum] in totum *E*
 coegit] cogit *IK*
 27 amisisse] amisise *F*, amisse
WS
 transierint] transierunt *W*
E, transiserunt *K*
 qui coegit (cogit *IK*) plane
bis C
 28 coegisse] coegisset *EI*
 29 dicendum] dicendum est
WECKSRM
 falcidia (falcidio *I*) eum]
 eum falcidio *QS*
 30 igitur] ergo *EK*
 fideicommissarius] fidei-
 commissarii *I*
 31 desiderauerit] derauerit *F*,
 desidersuit *RM*, deside-
 rarit *H*
 nam] nam et *K*, *om. WS*
 transfertur] transferatur *D*
EK, transferetur *QH*,
 transferunt *W*
 in residuo falcidiae (falci-
 dia *W*) erit locus (locus
 erit *ERM*, locum erit *K*)]
 erit in residuo falcidiae lo-
 cus *H*
 32 si tota] si ita tota *C*
 cessat] cessit *E*, cessabit
H
 huius] huiusmodi *S*
 legis] lege *E*
 33 si seruo] si uero *W*
 rogatus quis sit] quisquis
 rogatus sit *C*, quis sit *K*
 cogere] coegere *E*, cogem
W
 34 alter restituere] restituere
W
 suscipere] suspicere *FI*
 35 quem] que *E*
 rogetur restituere] resti-
 tuere rogetur *IRH*, resti-
 tuere cogetur *M*
 an] an non *E*, *om. WS*
 possit cogi adire] cogi pos-

36 si (si *om. Q*) suspectam
 (suspecta *W*, suspectam
 sibi *K*) dicat hereditatem
 (her. suam *C*) suspectam
 si hereditatem dicat *D*
 cogere] cogem *W*
 37 dubium patrem *bis E*
 a filio] filium *W*
 praetorem] praetore *M*
 sed et si id] sed si id *S*,
 sed et si *K*
 38 spectaturum est et] *FI*⁴*H*,
 spectaturum et si *D*⁴,
 spectat uerum et si (si
 om. *EIS*⁴?) *WD*⁴*E* (*lau-*
data in margine Pisana)
*I*⁴*S*, spectauerit et *C*, spec-
 taut uerum etiam si *K*,
 spectat et *RM*
 is *om. M*
 fuit] fuerit *K*
 munus] minus *QC*

p. 284.

1 aliou quo] alio quoue *K*
 multo] multum *K*
 dicendum erit] dicendum
W, erit eum dicendum *K*⁴,
 erit dicendum *K*⁴
 eum] cum *D*
 2 patri] patris *EQKS*
 3 uidetur] uidebitur *C*, ui-
 deatur *H*
 id desideraturus] desidera-
 turus *EK*, id desidera-
 turus *C*, *om. D*
 sed] sed et *W*, *om. E*
 rogatus sit cum libertate
 quis] quis rogatus sit cum
 libertate *K*, rogatus sit
 quis cum libertate *S*
 hereditatem restituere] re-
 stituere hereditatem *Q*
 4 siue] snum *I*
 directa] directam *E*
 libertas] potestas libertas
Q
 poterit] potest *W*
 eum] eum contra *C*
 5 si sponte adisset] si forte
 sponte adisset *W*, si forte
 (margo al. sponte) adisset
E, forte si sponte adis-
 set *K*, adisset sponte *D*
 cogere] cogetur *D*, co-
 gentur *W*, cogentur *S*
 6 libro septimo] libro ui *WE*
 de fideicommissis] fidei-
 commissis *Q*, fideicom-
 missi *K*
 scribit] scribi solet *R*
 7 idem quaerit] item quaerit
K, *om. E*
 paratus] partus *M*
 an] an non *E*, *om. WS*
 possit cogi adire] cogi pos-

sit adire *W*, possit adire
cogi C
 8 maxime et si] maxime sed
 et *E*? maxime si *E*⁴*K*,
 et maxime si *H*
 oportere] oportet re *E*
 9 se additioni] se ea dicioni *I*
hi hic *W*
 solidum] solum id *W*
 10 heredes *om. D*
 instituti] institutus *I*
 restituere solidum..12 alius
 legatarius *om. in spatio*
vacuo D
 restituere solidum (solidum
 restit. *H*) adire heredita-
 tem] hereditatem solidum
 adire *D*
 cogentur] cogeretur *I*, co-
 gantur *S*, hereditatem co-
 guntur *K*, *om. C*
 11 nihil oneris (oneris *om. D*)
 honerii *W*, honoris *RM*,
 sit honoris *H*
 eos] eum *D*⁴*EQICKS*?
 remansurum] *FH*, remansu-
 rum sit *WD*⁴*EQIKRM*,
 sit remansurum *CS*, re-
 mansurus sit *I*
 ego] ergo *R*
 institutus] institutus sit *I*,
 institutus *W*
 et *om. H*
 sim] sit *E*⁴*R*, si in *C*
 12 autem meae commissum sit]
 autem commissum mee sit
I, autem commissum sit
Q, commissum (est com-
 missum *M*) autem mee
 sit *RM*
 titio] in ticio *E*⁴, *om. in*
spatio vacuo E
 restituam] restitutam *M*
 13 titij] ticio *S*
 fidei commissit] fidei com-
 missum sit *ERM*, fidei
 commissit nec emolumen-
 tum *D*
 eandem] eandem rem *CK*
 stichus] et stichus *S*
 cogere] cogem *W*
 possit] *I*⁴, potest *F*⁴*WDE*
QICKSRMH
 14 pio *om. E*
 nam] nam si *W*, cum *H*,
om. Q
 15 erat] esset *H*
 ab altero] ob altero *K*
 16 etenim] enim *IRM*
 dextro] dextero *IR*, extero
MH
 hermias si mosco] hermians
 si mosco *I*⁴, hermia si
 mosco *WQ*, hermias ci
 mosco *D*, hermias simiasce
H, hermia si mos *C*, er-

- mias mosco *EI*⁴, herma si mosco *S*, hermia sissunos *R*, hermia sissimos *M*, hermias *K*, inc. *K*^a
- theodoto] theodotus *R*
heredi] *D*⁴*H*, herede *FD*[•]*I*
CKSRM, heredem *E*
a pamphilo] apud aphilo *W*
est] sit *E*
eumque] eum *K*
theodotus] theodocius *CK*
postquam] post qua *W*, quam *I*
18 adierit] adierat *H*
priusquam] plus quam *S*, et priusquam *H*
a coherede] a quo herede *I*
eiusdem] eius *WCS*
pamphili] pamphilie *E*
adiretur] adieretur *R*
19 perduxit] perducit *S*
ob hoc] ab hoc *C*
20 intestatus] institutus *R*
esse non possit] non esse possit *S*, esse possit *D*
hermia] herma *D*
postulante] postulantes *E*
mihi id euarestus] *F*⁴, me titius euarestus (euarestus *K*) *F*²*Q*⁴*K*, titius (tercios *W*) euarestus *WDECRRMH*, titius euarestus *P*
compellendus] non compellendus *S*
periculo] *D*⁴*CK*⁴*S*⁴*RM*, periculum *F*, peculum *WE*
*I*⁴*K*? periculo uero *S*?
21 et om. *K*
hereditatem] hereditatem eius *K*, hereditatem ei *MH*
22 secundo om. *C*
23 aliquem (aliquam *E*) heredem faciat] aliquem heredem sibi faciat *D*
censuit] esse sentiat *W*
quidem] quod *Q*
24 quemquam] *WDEICKSR*, quam *F*, quem *H*, postquam *Q*, quamquam *M*
heredem faciat] faciat heredem *S*
uerum (quidem *K*) uideri per hoc rogasse (rogasse per hoc *D*⁴, per hoc ro-gasset *EI*) om. *D*
25 suam ei] ei suam *K*
id est] idem *WD*[•]*IS*, idem est *K*
ex hereditate sua] ex hereditate sua *I*
consecutus] constitutus *C*
est] eset *H*
26 quadragenso dig.] xl. *E*⁴, om. *E*
- 27 rogatus est a titio heres] rogatus est herede a titio *I*⁴, a titio rogatus est heres *S*
28 institutus] exstitutus *W* tantum] tamen *Q*
scripsero potero rogare] scripto potest rogare *E*
29 faciat] facit *R*
quid] aliquid *K*, quem *Q* reliquero] reliquorum ero *E*
30 hactenus] actenus quidem *K*
erunt obligati quatenus] erit obligatio quatenus *K*, erit obligatus quatenus *SH*, om. *WQ*⁴*C*
quid] *DE*⁴*QRMH*, quis *F*, quod *WK*, quo *E*, om. *ICS*
eos] eum *SH*
peruenit] peruererit *IKSR*
31 admittenda] sed admittenda *E*
nam om. *R*
herendum] heredem *I*⁴*C*
institutione] institutionem *D*⁴*C*
censuit utile] censuit scribit esse utile *C*, utile censuit *H*
idem] id *Q*
accipiendo] dieendum accipiendo *W*
33 fuerit] fuerint *I*
si om. *E*⁴*K*
34 libro octavo] libro uiiii *E* responsorum om. *C*
etiam] etiam esse *W*, et *K*, ut *C*
filium om. *K*
35 et om. *K*
libertino] libertine *C*
eodem colliberto] eodem cum liberto *D*, eodemque cum liberto *C*, eoque conliberto *H*, om. *E*
36 liberos] libertos *C*
de om. *I*
qualibus] quibus *D*⁴*CKSR* *MH*, quibuslibet *I*, inc. *D*
liberis] liberos *E*, om. *W*
37 ex dignitate et ex uoluntate] ex dignitate et ex dignitate *W*, ex uoluntate et dignitate *S*
et ex condicione] et condicione *SM*
38 tractatum *bis* *W*
memini] nemini *R*, in euū *C*
quaedam] quidam *K*
mulier om. *D*
si om. *C*
39 decessisset] decessisset *W*
- restitueret] restituere *ECK*
fratri] *FH*, patri *WDEIC*
KSRM
deportatus] deportatur *C* in insula] *F*, in insulam *WDEICKSRMH*
liberos suscepserat] liberos (si liberos *K*) habuit *X* fideicommissi condicio] fideicommissio *S*
nos] *FDKRMH*, in hoc *E* (marg. Pi[sis] nos), in his *P*, om. *I*
igitur] quidem *RM*
41 dicemus] dicimus *WC*
ante] autem *I*
edantur] edentur *C*
ut om. *W*

p. 235.

- 1 susceptos] suspectos *W*
ab alio] abalo *E*
cum om. *S*
2 bona] bonam *E*
cum (cum om. *CS*) sua quodammodo causa] sua quodammodo cum sua causa *DRMH*
fisco] fisca *K*
post uindicanda in. ut fideicommissum praestet fiscus ex his *RM*
3 uoluerit] uoluit *C*, uolunt *W*
restituere hereditatem] hereditatem restituere *S*
a papinianus legem inc. *I*
libro octavo] libro uii *W*, libro uiiii *D*
4 deportato ei] ei dep. *K*
tribuit] tribuere *C*
cui liber] quasi libero *P*
5 uelit om. *C*
sed] sed et *DECS*
poenae fuerit (fuit *I*) fuerit poenae *Q*
ante concepto] autem concepto *C*, antecerto *K*, concepto ante *S*
6 condicione] conditione *E*
poterit] potuerit *W*
decessisse] decessisse *K*
7 illam om. *K*
deportato] deportatio *E*
dedit] degit *W*
buic dari non oportet (poterit *Q*) non oportet huic dari *S*
suscepserit] suscepit *S*
8 quidem om. *K*
uerum] suum *Q*
sine (sine bis *K*) liberis om. *S*
sed si] sed et si *CS*
naufragio] naufragium *E*

9 adgressu] agressum <i>S</i> ^a	moriaris] morieris <i>K</i>	quartam] quartam partem
alio] aliquo <i>I</i>	restitutas] restituta <i>I</i> ^a	<i>D</i>
perierit] petierit <i>S</i>	eum] cum <i>D</i>	imputantur] putantur <i>E</i> ^a ,
condicio] condicione <i>E</i> ^a ,	15 sensisse] censisse <i>C</i>	imputatur <i>W</i>
condicione <i>I</i> ,	diuus pius rescripsit (re-	est et] <i>FI</i> , est <i>DECKSR</i>
defecerit] defecit <i>C</i>	spondit <i>K</i>) et ideo cum	<i>MH</i>
10 magis] gismagis <i>E</i> ^a	quidam (quidem <i>E</i> ^a) sine	21 rogatur] rogatus <i>WIM</i> , est
arbitror] arbitro <i>R</i>	(si <i>W</i>) liberis decederet	rogatus <i>Q</i>
uerum] uerisimile <i>RM</i>	<i>om. C</i>	hereditatem restituere] re-
eius] ei <i>E</i> ^a	16 ab intestato] in potestate	stituere hereditatem <i>D</i>
11 superuixit] superuixerit <i>C</i>	ab intestato <i>K</i>	rogatus reddere] heredita-
et extinxit ... superuixit	possessorem] possessore <i>C</i> ,	tem reddere rogatus <i>K</i> ^a
<i>om. K</i> ^a	possessionem <i>KSRM</i>	fuit] fuerit <i>WCK</i>
et extinxit (inxerit <i>C</i> , ex-	18 ad sabinum] adsunt <i>I</i>	hereditatis] hereditas <i>E</i>
trinxit <i>I</i>) condicione] et	in (an <i>W</i>) fideicommissaria	22 fructus autem non (ipsi
non extitit condicio <i>M</i>	hereditatis restitutione] in	<i>ins. D</i> ^a) hereditati (her-
fideicommissi] fideicommissi-	fideicommissariam (fidei-	reditatis <i>EICKSR</i>) <i>om. D</i> ^a
sum <i>PK</i> ^a	restitucionem <i>EIS^aRMH</i> ,	ipsis] ex ipsis <i>R</i>
non] si <i>Q</i>	in fideicommissariam he-	feruntur] fuerunt <i>M</i>
superuixit] superuixerit <i>K</i> ^a	reditatis petitione restitu-	sit heredi] heredi sit <i>D</i>
12 extitit] non extitit <i>K</i> ^a	19 non uenire fructus	23 rogatus sit] sit rogatus <i>S</i>
et quis] te quis <i>R</i>	non uenire <i>H</i> , <i>om. D</i> ^a	hereditatis restituere] re-
apparet] appareat <i>E</i> ^a	nisi ex] <i>FD</i> , nisi et <i>EICK</i>	stituere hereditatis <i>K</i>
extitisse] no extisse (<i>sic</i>) <i>W</i>	<i>SRM</i> , nisi <i>WH</i>	solum] solidum <i>W</i>
13 si quis ita] acquisita <i>C</i> , si	est] sit <i>H</i>	24 coherede] quo herede <i>WEC</i>
quis autem ita <i>R</i>	cum <i>om. CH</i>	ceterum] tantum <i>C</i>
fideicommissum] fideicom-	specialiter fuerit] fuerit spe-	ei <i>om. IK</i>
missi <i>W</i>	cialiter <i>W</i>	25 cadit et id] caderit et id <i>W</i> ,
14 alieno herede] <i>FDE</i> ^a (<i>marg.</i>	20 et fructus] fructus <i>K</i>	cadere <i>H</i>
<i>Pi[sis]</i>) <i>PS^aH</i> , sine herede		marcus decreuit] pius re-
<i>PC^aRM</i> , sine alieno he-		scripsit <i>M</i>
rede <i>EK</i>		

- p. 241.
- 5 idem] ulpianus *E*
 libro nono] libro uiii *WIC*
 pure libertas] lib. pure *K*
 6 hereditas] hereditatis *E*
 cogitur] cogatur *W*, exi-
 stente condicione eidem
 cogitur *D*
 si] s *K*
 7 restituere] restitueret here-
 ditatem *K*
 et deficiente] *FE'IRMH*,
 deficiente *WDE'QCKS*
 ei eripi] eripi ei *I*
 autem] *FDI*, a me *WE*
 (marg. Pi[sis] autem) *CS*,
 me *K*, autem a me *RM*
 8 accept] accepterit *DQIR*
MH, accepterat *E*
 fuerit] fuerat *S*, erit *H*
 eam] quam *W*, om. *CS*
 interim] ininterim *E*
 9 adiri] adire *D*
 cassio] cassiano *CS*
 potest] poterit *IRM*, pos-
 sit *H*
 10 libero] liberos *W*
 restitu] restitu *E*, om. *C*
 libertatem esse praestan-
 dam] liberalitatem esse ei
 praestandam *C*, libertas
 praestanda sit *H*
 11 non (uel *D*) uult condi-
 cione (condicione *R*) om. *W*
 12 parere] partem *E*
 et adire hereditatem si
 facti est (si facta est *K*,
 sine fatiendo *E*) condicio
 (condicione *H*) debet (de-
 debit *WD'E*) parere et
 om. *D*, supplevit *praeter*
tria prima uerba D'
 restituere] restitueret *C*
 13 offrente] uel offrente *C*
 14 licentia] licentiam *E*.
 fideicommissario] fideicom-
 missario recusante autem
 herede *C*
 imitationem] immutatio-
 nem *M*
 donationis] donationis *I'*
 implere et] adimplere (om.
 et) *K*
 15 heredi adire hereditatem] *WDEQCKS*, hereditatem
 (superscr. et mox del. adire
 heredi *F*) *F*, hereditatem
 adire *I*, heredi heredita-
 tem adire *RMH*
 ceterae] ceteri *E*, ceterum
K
 16 heredis] heredum *K*
- 17 digestorum] dignus *I*
 ballista] balistam *I'*, ca-
 lista *Q*, palistra *W*, cali-
 status *margo E*
 filium familias] filius fami-
 lias *RM*
 18 ita trebellianus] *FE'*, are-
 bellianus *W*, trebellianus
DE'QK', a trebellinus *I*,
 a trebellianum *S*, a tre-
 belliano *C*, ita trebellia-
 nus *K'RMH*
 si] sic *WE'S*, et sic *C*,
 om. *K*
 cauerit] cauit *C*
 coloniae] *FQCK*, colono *F*,
 colonis *DE'*, coloni *WE'I*
 philippensis] philippen-
 sum *I'*
 morietur] moritur *K*
 pecunia] pecuniam *E*
 19 ex hereditate deue bonis
 (debeonis *F*, de bonis
EICKSRMH) meis ad
 eum peruenit (peruenerit
WE'C, perueniet *K*) ex
 hereditate sua (superscr.
 al. mea) ad eum perueni...
 de bonis meis *D*
 20 coloniam] caloniam *W*
 peruenturam] peruenturum
W
 uerbis] uerbis uero *S*, om.
C
 id est] idem *WEIS*, om. *H*
 21 ex om. *E*
 percepit] perceperit *D*
 22 specialiter hoc (hec *W*) te-
 stator] hoc testator speci-
 aliter *K*
 23 marcius] marcellus *S*
 octauo] uii *W*
 institutionum] st'. *I*
 libro om. *Q*
 digestorum] *FH*, institu-
 tio-*num WDEQCKSRM*, di-
 gestorum institutionum *I*
 24 si qui] *FIC*, si quis *EQKS*,
 si is qui *DMH*, si is per
R
 quadringtona] quadranginta
WQKSM
 habebat] habeat bona *K*
 25 sua om. *C*
 si] sed *D'*
 26 medio tempore] in medio
 tempore *E'*
 quadringtona] quadranginta
WQKSM
 perceperit] percepit *WDI*
KS, praeceperit *E'*
 sine] nisine *E'*, si sine *E'*
 heredem] herede *S*
- eius om. *W*
 27 quadringenta] quadranginta
WCS
 et] ut *I*
 diu] diui *W*
 tractauit] tractauit *EI*, trac-
 tanerit *KRMH*, tractauit
 celsus *S'*, inc. *S'*
 angmentum] argumentum
I', agentum *E'*
 28 sensit et] sentit et *E*, sen-
 serit *H*
 ait] aut *C*
 esse] esset *C*
 ad fideicommissarium] ad
 fideicommissum *Q*, affidei-
 commissum *E*
 29 ad] ait *W*
 augmentum] argumentum *E*
hic et alibi
 non om. *I*
 30 quadringtonis] quadranginta
WCKS
 defuerit] defuit *W*
 etiam] esset *I*
 31 ut usque] ut et usque *E*,
 uel usque *C*, usque *I'*,
 om. *W*
 quadringtonorum] quadra-
 gentonum *W*, quadrangi-
 torum *C*
 damni et fructus] *FWD'*
EQJ, dampna et fructus
D'CRMH, damnorum
 fructus *K*
 32 esse] est *DK*, om. *C*
 33 si eius] si eum *C*, eum
DISRM, cum *W*, ei *Q*
 est] esset *I'H*
 34 partem] partem *C*
 uoluit] noluit *S*
 restitu et simul] *F*, resti-
 tuere simul *E'*, restitue
 si simul *WDE'ICKSRMH*
 obissent] obierint *C*, obis-
 sent et *S*
 35 propinquum si non ostend-
 erit quis nonissimus ob-
 isset ad partem] *RME*,
 ad (ad om. *Q*) propin-
 quum si non (sine *I*, sine
W) ostenderit quis (quis
 om. *E*) nouissimus obis-
 set (ad ins. *C*) partem
FWDEQICKS
 admittit] admittit *W*
 36 tertulliano] certulliano *K*
 37 ulpianus] idem *IRMH*
 libro sexto] libro uii *I*
 38 hereditatem esset] esset he-
 reditatem *IRMH*
 rogata] rogatam *W*
 secundum om. *P*

possessione] possessionem
W^lM
39 posse] esse posse I^a
40 ad edictum] digestorum ad
edictum I
41 cum herede compromissum
est (sit H) compromis-
sum est cum herede K,
cum herede promissum
est K, compromissum est
WCSRM
um cauere debere heredi-
sicut cum heres multa
antequam restitueret om.
D^a
cauere debere] debere ca-
uere CS

p. 242.

1 heredi om. K
sicut cum] si cum K
restitueret] restituere WE,
restituerim et I^a
quod] quid W
2 oportere] oporteret E^a
nihil est] nihil aut in cor-
poribus est Q, nihil est
in corporibus RM
3 nominibus D^aE (marg. Pi.)
IKS^aRMH, omnibus FD^a
S^a, omnibus nominibus C
sunt aut in (in om. M) cor-
poribus quae non possi-
deat (possidet C, possi-
debat MH)] FICKRMH,
aut in corporibus sint quae
non possideat E, sunt quae
non possideat (om. aut in
corporibus) WS, sint quae
non possideat aut in cor-
poribus D
cui] qui K
4 tamen] tantum EQIC^aKS
conuentus] conuentum E^a
stipulationibus] stipulatio-
nis W
5 promittere] WDEQ (marg.
dimittere P[isis]) ICKSR
MH, promittere omittere
F
alias] alia K
cogetur] cogeretur E
7 sexto decimo] xu WC
restituta] uestituta Q
8 ipsa om. K
res hereditarias] heredita-
rias res WCS
earum] eorum M
hac mente] hac uemente
C^a
9 uellet] uel K
restitueret ille] F, restitu-
ere et ille DEIKS^aRMH,
restituere ille WS^a, resti-
tuere uel C
si om. K

putauit (putauerit D) te
possidere] possidere te pu-
tauit W
10 et si postea] et postea D^a
ratum] ratam H
habuit D^aQIRM
uerbo] uerba K^a
dixit] dixerit D
uel] ut uel WD^aIC, om. K
11 audietur] audiatur DQ^a,
om. C
restituerit] restituat I, re-
stuerit W
12 item] idem R
alius] al. alii superscr. D
restituit] restituerit K, re-
stuet H
habui] E^a, habuit FWE^aI
CKS, habuerit DRMH
13 transisse] transire CS^a
14 est] sit SRM
pupilli] neo pupilli S^a
ne] nec WDEI^aCKSRMH
15 restituere potuisse] potu-
isse restituere WS^a, resti-
tuere sibi potuisse IRMH,
potuisse sibi restituere S^a,
restituere potius se D,
potius se restituere C
16 in persona] in personam
IRMH, in hereditatem in
persona C^a
arri] at Q, rari W
honorati] honorari C, ho-
nerari S, honorati M, ho-
norati E^a, om. E^a
qui arrio] qui aprio F, quia
prior WDEI^aCKSRM,
qui prior H
antonino] antonio DC
restituerat] restitut K, re-
stituant E, restituerant I^a
17 sed et si pupillo sit (sit
om. D^a) restituta (resti-
tuendu M, hereditas ins. E)
non posse pupillo] FD^aEI,
sed et pupillo non posse
D^a, sed et pupillo CS,
sed et nec pupillo WK
restitui] restui E
18 enim] enim tantum H, in
litura om. D^a
solutio est] solutionem E^a,
solutione QI^a, solutio es-
set C
hereditatis om. Q
sed et] FH, sed etiam C,
sed est DK, sed WEIS
RM, huius Q
20 cum] eum Q
obligetur] FE^a, obligaretur
WDEI^aCKSRM, obligen-
tur H
21 sexto decimo] xx WC
22 ad edictum om. WC
23 ad transferendis deferendis K
24 scripto heredi an opus sit
ei alia actione et ait se-
curum esse eum posse de
illo plane de hoc solo

heredi et in heredem] he-
redi in heredem W
competunt] compant (sic) K
tamen] FI^a, tantum DEQ
PCKS^a, nisi tantum S^a
honorariae] honorare K, ho-
norie S
25 separatio est] separatione
Q, separatio D^a
et] etiam RMH
26 instituti] institu F, insti-
tutu E^a, instituta CK
trebelliano] ex trebelliano
K, trebelliano senatus con-
sulto RM
hoc om. I^a
ut et] ut D
27 restitut] restitutatur M
ueluti] uelut W
28 omnes] omnis WCK
quod] qui WK
habent] habeat W, habe-
ant I
29 restituere debent] resti-
tuere debet W, debent
restituere DE, debent et
restituere K
nec] nec enim RM
is (an is E^a, annis E^a) qui
institutus est an pater do-
minusue rogatus est (sit H)
restituere nihil interest
(nihil est K) bis S^a
30 restituit] restitutatur HH,
restituerit CS^a
an is] annis E
31 in aliena potestate] alienam
potestatem D^a, in alie-
nam potestatem D^a
32 paulus] FWQS, ulpianus
DEK, gaius ICRMH
an masculus] amasculus D^a
seruo quoque uoluntate (uo-
luptate I^a) nostra] seruo
nostra uoluntate K
uel si om. S
ratum] postea ratum RMH
habuerimus] habuimus K
34 atque si] ac si I^aK^aS
mihi] nihil S^a
35 restituta] restituta autem D
heredem] hereditatem M
36 papinianus] papianus C,
capianus W
37 restituere hereditatem] he-
reditatem restituere K
38 adit] adierit H
gnarus] ignarus FWDEQI
CKSRMH
post restitutionem] post re-
surrectionem restitucionem
W
39 scripto heredi an opus sit
ei alia actione et ait se-
curum esse eum posse de
illo plane de hoc solo

quaerendum ait an ei opus sit noua restitutione <i>om.</i> <i>W</i>	10 adire] ferre adire <i>K</i> ei] enim <i>C</i> restituere] restituit <i>D⁴C</i> , re-stituat <i>WS</i> , restitueret <i>M</i> senatus consulto] senatus consultum <i>H</i> comprehensum] comprehen-sus <i>K</i> est <i>om. M</i>	21 et ex] et ut ex <i>S</i> actionibus <i>om. I</i> etiam] esset <i>I</i> , <i>om. K</i> ex (ex <i>om. C</i>) mortis die (de <i>F¹</i> , <i>om. F²</i>) in tem-pus] <i>FE⁴C</i> , ex die mortis in tempus <i>D⁴I</i> , ex mortis die in tempus uel in diem <i>E⁴</i> , ex mortis tem-pore in (ut <i>K</i>) tempus <i>KRMH</i> , ex moris (mo-dis <i>S</i>) in tempus <i>W</i> <i>margo</i> <i>E⁴S</i> , ex moris id est in tempus (in <i>margine</i> : sic <i>P[isis] Q</i> , in tempus (<i>om.</i> <i>rel.</i>) <i>D⁴</i>) persequar <i>om. W</i> et de] et idem <i>E⁴</i> obligatio] obligom (sic) <i>E</i> fuit] fuerit <i>WK</i> fructus nullos] defuncti fructus nullos <i>C</i> , fructus defructi nullos <i>E⁴</i> , nullos fructus <i>RMH</i>
p. 248. 1 de hoc solo] loco solo <i>FE</i> , solo <i>DICSRMH</i> , solui <i>K</i> ait] est <i>D</i> an ei (et <i>K</i>) opus sit noua (noma <i>Q</i>) restitutione] an ei possit noua restitutione <i>D⁴</i> , an opus sit noua re-sti-tutione ei <i>C</i> , an opus sit ei noua restitutione (restitutio <i>M</i>) <i>PRMH</i> , an opus sit ei alia actione et ait securum eum esse noua restitutione <i>I⁴</i> , an noua restitutione opus sit ei <i>S</i> portio] propatio <i>F</i> 2 adcrevit] <i>f</i> <i>WDEICKSRM</i> <i>H</i> , ad <i>F</i> sed ne hanc quidem neces-saria- riam esse. Qui rogatus est restituere quod ex bo-nis alicuius ad eum per- uenit, ea restituit quae ex hereditate habet, non quae habet ex persona sua <i>om.</i> <i>libri omnes</i>	11 facta est] est facta <i>QIRMH</i> potest tamen (tantum <i>EQC</i>) potest euenire tan-tum <i>I</i> distulerit] distulerit ei <i>I⁴</i> post heres <i>ins.</i> compulsus (copulsi <i>Q</i>) adire <i>QK</i> 12 debuerit] debuerat <i>I</i> maluit] maluerit <i>D</i> idem in herede] <i>FH</i> , idem (id <i>D</i> , <i>om. W</i>) in heredem <i>WDEICKSRM</i> 13 constituendum] custodien-dum <i>K</i> recusaret] recusare <i>K</i> , re-cusat <i>WC</i> quam] quem <i>S⁴</i> 14 potuit] potest <i>C</i> quod] quos <i>I</i> hereditatis] hereditatis eius <i>Q⁴</i> 15 sine herede] sine heres <i>C</i> decesserit] decesserint <i>W</i> bona eius] eius bona <i>D</i> 16 si <i>om. S</i> restituta hereditate] resti-tutam hereditatem <i>E</i> decessit set] <i>F</i> , decesserit sed <i>DEICKSRM</i> , deces-siset (sic) <i>E⁴</i> , decessit <i>K</i> , decesserit et <i>H</i> in] et in <i>ICR</i> quaestione] restitutione <i>S</i> 17 respondeas] reddas respon-deas <i>K⁴</i> senserim <i>om. K</i> restituere] restituere mihi <i>S⁴</i> hereditatis partem] partem hereditatis <i>K</i>	22 et pensionum] et expen-sionum <i>W</i> , <i>om. M</i> possum] possunt <i>C</i> , pos-sim <i>S</i> appellatione] appellatio-num <i>W</i> quam rogata erat mihi re-stituere etiam hanc stipu-lationem usurarum ad me pertinere respondi omnia haec hereditatis ap-pellatione <i>om. D⁴</i> erat] est <i>D⁴</i> quam rogata erat mihi (michi erat <i>altero loco</i>) restituere etiam (et <i>S</i> , <i>om. K</i>) hanc stipula-tionem <i>bis C</i> usurarum] usurarum et pen-sionum <i>H</i> omnia haec haec omnia <i>D⁴</i> , omnia ea <i>F⁴</i> appellatione continentur (continetur <i>D</i>) continen-tur appellatione <i>WCS</i>
6 fideicommissam] fideicom-missariam <i>DEQICKSRM</i> suspectam adiit (ait <i>Q⁴</i>) adiit suspectam <i>W</i> 7 in recipienda hereditate] <i>FI⁴H</i> , in capienda (capi- endam <i>I⁴</i>) hereditate <i>DE</i> (marg. Pl. in recipienda) <i>PCSRM</i> , in capienda hereditatem <i>WK</i> faceret] facit et <i>I</i> , fac. et <i>R</i> decessit] decesserit <i>S</i> titio <i>om. S</i>	18 minimis <i>om. W</i> et aere] aetere <i>F</i> , in ere <i>WK</i> legi] legis <i>E</i> 19 non <i>om. H</i> restitutioni] restitutionem <i>K</i> ante fideicommissi repetit locus non sit <i>D⁴</i> desidero] desidere <i>W</i> , de-siderio <i>C</i> restituui] restituere <i>S⁴?</i> , re-sti... <i>K</i> 20 ut <i>om. W</i> trebelliano senatus (sensa-tus <i>C</i>) consulto] senatus consulto trebelliano <i>S</i>	23 refundere] fundere <i>K⁴</i> aut concedere] aut et con-cedere <i>D⁴</i> ei <i>om. D⁴</i> et pensionum] et expen-sionum <i>W</i> , <i>om. M</i> possum] possunt <i>C</i> , pos-sim <i>S</i> appellatione] appellatio-num <i>W</i> quam rogata erat mihi re-stituere etiam hanc stipu-lationem usurarum ad me pertinere respondi omnia haec hereditatis ap-pellatione <i>om. D⁴</i> erat] est <i>D⁴</i> quam rogata erat mihi (michi erat <i>altero loco</i>) restituere etiam (et <i>S</i> , <i>om. K</i>) hanc stipula-tionem <i>bis C</i> usurarum] usurarum et pen-sionum <i>H</i> omnia haec haec omnia <i>D⁴</i> , omnia ea <i>F⁴</i> appellatione continentur (continetur <i>D</i>) continen-tur appellatione <i>WCS</i> quod ad hoc] quod ad hec <i>WE</i> , ad hoc <i>H</i> , <i>om. P</i> refert] restet <i>W</i> ceteraque quae] <i>WEICK</i> <i>SRM</i> , cetera queque <i>D</i> , cetera quae <i>FQ</i> , et ea pro ceteraque quasi <i>Pisanam</i> <i>affert E⁴</i>
8 in <i>om. E⁴</i> fideicommissam] <i>FE⁴I⁴H</i> , fideicommissariam <i>DCK</i> <i>SRM</i> , fideicommissam ariam (sic) <i>E⁴</i> actiones] an actiones <i>K⁴</i> ex senatus consulto] ex se-na-tus officio consulto <i>Q⁴</i> , senatus consulto <i>K</i>	21 et ex] et ut ex <i>S</i> actionibus <i>om. I</i> etiam] esset <i>I</i> , <i>om. K</i> ex (ex <i>om. C</i>) mortis die (de <i>F¹</i> , <i>om. F²</i>) in tem-pus] <i>FE⁴C</i> , ex die mortis in tempus <i>D⁴I</i> , ex mortis die in tempus uel in diem <i>E⁴</i> , ex mortis tem-pore in (ut <i>K</i>) tempus <i>KRMH</i> , ex moris (mo-dis <i>S</i>) in tempus <i>W</i> <i>margo</i> <i>E⁴S</i> , ex moris id est in tempus (in <i>margine</i> : sic <i>P[isis] Q</i> , in tempus (<i>om.</i> <i>rel.</i>) <i>D⁴</i>) persequar <i>om. W</i> et de] et idem <i>E⁴</i> obligatio] obligom (sic) <i>E</i> fuit] fuerit <i>WK</i> fructus nullos] defuncti fructus nullos <i>C</i> , fructus defructi nullos <i>E⁴</i> , nullos fructus <i>RMH</i>	
9 competant] competit <i>I⁴</i> quoniam fere (ferre <i>WE</i> , <i>om. K</i>) is] quoniam ferret is <i>QS</i> , quam ferreis <i>D⁴?</i> , competere si is <i>I⁴</i>	22 et concedere] aut et con-cedere <i>D⁴</i> ei <i>om. D⁴</i> et pensionum] et expen-sionum <i>W</i> , <i>om. M</i> possum] possunt <i>C</i> , pos-sim <i>S</i> appellatione] appellatio-num <i>W</i> quam rogata erat mihi re-stituere etiam hanc stipu-lationem usurarum ad me pertinere respondi omnia haec hereditatis ap-pellatione <i>om. D⁴</i> erat] est <i>D⁴</i> quam rogata erat mihi (michi erat <i>altero loco</i>) restituere etiam (et <i>S</i> , <i>om. K</i>) hanc stipula-tionem <i>bis C</i> usurarum] usurarum et pen-sionum <i>H</i> omnia haec haec omnia <i>D⁴</i> , omnia ea <i>F⁴</i> appellatione continentur (continetur <i>D</i>) continen-tur appellatione <i>WCS</i> quod ad hoc] quod ad hec <i>WE</i> , ad hoc <i>H</i> , <i>om. P</i> refert] restet <i>W</i> ceteraque quae] <i>WEICK</i> <i>SRM</i> , cetera queque <i>D</i> , cetera quae <i>FQ</i> , et ea pro ceteraque quasi <i>Pisanam</i> <i>affert E⁴</i>	
27 in annos] in annos <i>E⁴</i> , annos <i>E⁴</i> , non annos <i>Q</i> uel menses] uel menses <i>E</i> rei] regi <i>I⁴</i> quae] qui <i>H</i> , <i>om. C</i>		

28 hereditate] hereditati *C*
haec cedunt] cedunt *C*, hoc
cedent *W*
ne] ne *QK*
fructus *om. D*
fideicommissarium] fidei-
commissario *W*, fideicom-
missum *H*
non *om. K*
29 intercessit] intercesserit *IC*
quia non] non quia *I*
ut sic *om. WD-ICS*
set *om. K*
30 nunc] non *C*
restitu sibi] sibi restitu
IKSRMH, sibi *D*
id debet] debet id *K*
31 fidei *om. C*
32 heredis *om. D*
ei restituta eset] restituta
ei eset *WICSRMH*, es-
set ei restituta *K*
cum *om. W*

p. 244.

1 faenerauit] *WCH*, faenara-
uit *F*, faenerauerit *F-DE*
IK, iam fenerauerit *E-S*
RM
aut ex fundis] aut q ex
fundis *K*
percepit] perceperit *RM*
eo nomine praestat (presta-
ret *C*) concepto stat *D*
2 si non] sine *WI*
intercessit] — cesserit *WS*
scilicet] si licet *W*
quia] *WDE* (*in margine:*
Pi[sis] qua) *IKS*, qua *F*,
quam *C*
suo periculo] ea periculo
suo *K*
faenerauit] fenerauerit *M*
3 fundo] fundum *M*
in cogendis] a colendos *E*,
in colendis *E*, in colli-
gendis *RM*
insumpsit] *FH*, consumpsit
WDEICKSRM
operam] operas *I*
alterius] altius *D*
4 dixerim] *KMH*, dixeris *D*
E-ICSR, dixerix *F*, inc. *E*
impendium] impedimentum
C
intercedit] intercidit *EH*,
intercedat *R*
heredis] uel heredis *W*,
om. C
5 est quaeatum] est quae-
tum est *I*
augmentum] ac mentum *E*
hereditas] heredis *FCK*, he-
res *WDEISRMH*
recipit] recipit *WS*, acce-
pit *D*

6 singulari de heurematicis]
singulari deurematicis *I*,
singulis de erumaticis *C*
7 rogatus] rogatur *C*
non *om. C*
uult] uultque *K*
fidumque] fidum *I*, si dum
C, fundumque *K*, fidum
quem *F*
8 debet] debet *DECS*
quasi ex (ex *om. K*) tre-
belliano eam restituturus
suaserim tamen suspecta-
m potius dicat heredi-
tatem *om. W*
restituturus] restituturus *DK*,
restitutus *C*
9 suaserim] sua serni *E*
tamen] tantum *ECS*
suspectam] ut suspectam *D*
coactusque] coactusque
quaes *E*
10 ex ipso (ipso *om. WRMH*)
trebelliano (senatus con-
sulto add. *WD-ICS*) resti-
tuere uidetur *om. K*
exposito] *FKH*, ex pro-
posito *E-ICSRM*, ex
proposito *DE*
hereditario] ereditacio *W*
metu] *FE*, et *WICS*, et
in *D*, metu et *QRMH*, et
metu et *E*, *om. K*
11 transfert] transferit *F*,
transferti *F* margo *E*,
transferre *C-M*, inc. *K*
qui] quia *K*
recepit] recipit *RMH*
12 ianolenus] labol' *K*
saturninus] saturnus *W*, sa-
turnius *I*, saturninus *M*
archigubernus] archigube-
nus *WQS*, archigubeni-
IR, archibugenus *DE*, ar-
chigubernius *M*, archicu-
bernus *H*
13 britannica] britanica *D*
fiduciarij] *EIK-MH*, fidu-
ciarum *FWDCSR*, inc. *K*
heredem] heredem *E*
trierarchum] trierachum
CS, merachum *Q*, merar-
cum *Q*
14 seio *om. Q*
oceano] occiano *W*, coc-
ceano *E*
15 oceanus] occianus *W*, coc-
ceanus *E*, oceeanum *I*
impleret] ipse impleret *D*
annos *om. K*
mallius] in aliis *C*
seneca] se ne qua *W*
16 se *om. I*
seii oceanii] seio cocceani
E, seio coccea *E*, seu
oceanei *C*
dicit] dixit *W*
17 trierarchus] te erarchus *W*,
trierarche *I*, merarchus *Q*,
therachius *C*, detrachius *S*
ea] eam *CSRM*
ideo quia] ideoque quam *C*
est *om. K*
in cui] is qui *F*, is qui cui *Q*
18 ergo] ego *D*
trierarchum] trierachum *C*,
triarchum *K*, merarchum
Q
heredem fiduciarium] he-
rede fiduciarum *D*, here-
dem fiduciarum fiducia-
rium *C*
19 ad malium senecam] ad
malum (malium *W*) se-
nequam *W*, ad malium
senecam pertineant *D*
pueri] puri *E*
auunculum esse dicit] auun-
culum esse (esse *om. I*)
dixit *IRMH*, dicat auun-
culum esse dicit *K*
si eius] si eius *C*, si in
eius *K*
20 oceanus] cocceanus *E*
fideicomissa] *FICKRM*,
fideicomissaria *DE-QH*,
fideicomissaria *E*, fi-
deicomissa est *S*
haberet] habet haberet *C*
21 ualerio] ualeriano *E*
herede restitu] heredem in
restitu *I*
debeat] debeat *C*, debe-
bat *H*
praeinitum] perfinitum *E*,
om. W
22 oceanii] cocceani *E*
23 pertinuerint] pertinent *DE*,
pertinuerit *W*, pertinue-
runt *I*, pertinuerunt *RMH*
oceano] cocceano *E*
cessit] cesserit *E*
si *om. K*
prorogando] prorandi *C*
24 tutelam] tutela *K*
fiduciario permisisse] per-
misisse fiduciario *Q*, fidu-
ciario permisisset *M*
fideicomissi] fideicom-
missi restitucionem *I*
25 constituisse] constituisse *W*
uideatur] uidetur *D*
26 pomponius] pompeius *R*
primo] ii *C*
uariarum] manarum *W*, ua-
iarum *I*
eius (ei altero loco) cui na-
tura debuerit aliquis sol-
uerit bis *C*
natura debuerit aliquis (ali-
quid *E*) non debue quis
K

- 27 fideicommissa] fideicommissaria *QR*, fideicommissi *D*
reddendum] reddendum est *IH*, reddendum paulus
respondit *ex u.* 28 *K*
- 28 paulus *om. RM*
paulus respondit *om. KH*
certa] certo *W*, cetera *D*
portio] pars portio *C*
29 hereditatis] heredhereditatis *C*, hereditas *R*
proponitur] promittitur *K*
is] eis *I*, si *Q*, *om. C*
- 30 quas] quis *C*
subtraxit] subtraxerit *KRM*
denegari *ei*] denegare ei
IRM, denegari *K*
petitionem] petitione *Q*
respondet] redetur *W*
- 31 papinius] paulus *C*
quaestionum] questione *W*
- 32 restituitur] restituetur *K*
res urgusat] resurgat *D*
erit] sit *H*, rerum *K*
forte] forte *Q*
fideicommissarii] fideicommissariam *C*
- 33 cogitur] cogatur *C*
- 35 cum uiuus] *E*, cum uiuus
F, in huius *W*, cum uiuus
*D**C*, cum uiuus *K*, cum
uiuus *E**I*, cum uiuus *Q*,
cum ius *S*, cum iunius
RMH
- cerealis] cereas *W*, cerealis
sui *E*, scerialis *K*
- 36 uiuio] *F*, uiuo *WDEICKS*,
iunio *RMH*
- simonidi *si*] *ECSRHM*, si-
monide *si* *F**D*, simonide
is *Q*, simonidi *si* *I*, simo-
nidii *F*, simo sequente sp.
vacuo *K*
- esse desisset] esset desisset
D, desisset esse *C*, esse
dixisset *K*
- 37 multa] inuita *D*
fideicommissi *om. H*
fieri] (fideicommissi *K*,
fidei *K*) probaretur] fieri
probarentur *SRMH*, pro-
bari uiderent fieri proba-
rentur et *C*
filio] filio suo *E*
- 38 ea pecunia] *FE*, in ea
pecunia *WDEICSRHM*,
om. K
- eius *om. K*
haberet] habet *C*
- 39 patria] patrie *R*
- p. 245.
- 1 inflxit] infixit *D*, influxit
K
post inflxit *ins.* ita ne quid
in ea peccunia quamdiu
filius eius *D*
decreti] detracti *Q*
ea *om. I*
militi] uulti *C*
comparati] compati *D*
si] sed si *K*, sed *IRM*,
sed et *K*
- 2 possessoribus] possioribus
S
peti] *DEICKSRMH*, ueti
FW
oporteret] *FDSH*, oppor-
tere *W*, oportet *EICKRM*
- 3 agenti] agenti *H*
forte] forti *K*
ex accessionibus] excessio-
nibus *W*, ex ascensioni-
bus *QK*, ex actionibus *R*
hereditarii] hereditatis *C*
- 4 praestari] prestaret *E**Q*
- 5 septimo decimo] *FI*, xii
WC
- 6 rogatur] rogat *D*, rogatum
E, rogatus *C*
ea] ei *W*
deduci *om. S*
- 7 heredi] heredis *Q*
praelegetur] relegatur *H*
deductis] ductis *W*
- 8 quarta] quartam *FSR*
retinet] retineat *M*
- 9 efficiat] reficiat *S*, efficit *H*,
inc. S
dote] dotem *K*
tamen] tantum *DK**S*
praelegate] prolegate *S*,
relegate *H*
- 10 enim *om. R*
inter hanc] in hanc *I*
- 11 institutum] instituit et
D, institutum *W*
restituere] instituere *WDE*
rogatum] rogatum *K*
idem] *FI*, idemque *WDE*
CKSRM, ideoque *Q*
et si] si *W*
- 12 ab ea relictum sit] relictum
ab ea sit *WICKSRMH*,
relictum sit ab ea *E*, re-
lictum sit abere *D*
- 13 nono decimo] *FI*, xu *WC*
quaestionum *om. I*
aliena] alienata *Q*
titio legata fuerit] data le-
gata fuerit *W*, legata titio
- fuerit *D*, legata fuerit ti-
tio (titio *om. I*) *EICRM*,
legata sit titio *Q*, legata
fuerit seio (se in libra) *S*
- 14 herede] *FCMH*, heredi
WDEIKSR
maeuio] ticio *C*
- 15 enim] est enim *C*
poterit consequi] potest
consequi *ICRM*, consequi
potest *K*
id est] idem *WDK*
- 16 poterat] potest *Q*
seruus] seruo *D*
- 17 hereditatis] hereditatem *M*
- 18 eum *om. W*
- 19 liber est] est liber *DE*,
libertatem *M*
adeat] abeat *Q*
compellitur] compellatur *C*
locus] *F*, tunc locus *WDE*
QICKSRMH
- 20 directa] directa est *K*
fideicommissa] *FDIK*, fidei-
commissaria *WEQSH*,
inc. proper compendium
RM
- ab eo datur a quo heredi-
tas quoque relinquitur (re-
linqueretur *I*) sed (sed
om. D) si forte is a quo
libertas *om. D*
- 21 libertas] libertas quoque *Q*
condicione] conditionem *F*
est *om. S*
- 22 alterum] alteram *F*, cum *C*
poterit] potest *DE*
quid] quod *W*
enim] est *K*
- 23 quo] quod *E*
libertatis] liberalitatis *C*
et] etiam *E*
idem *om. WICKS*
- 25 ab herede] ad herede *F*
- 26 adstringere] abstringere *K*
actionibus] actoribus *F*
- 27 quid enim] quod enim *W*,
qui deinde *C*
si inter] sunt *W*
non manumittente] non ma-
numitte *E*, manumittere
(*om. non*) *C*
- seruus] seruo *I*, *om. K*
decesserit] decessit *W*
si] sin *WKS*
- 28 decesserit] decesserint *W*
cogendum] cogendum eum
DE
- in] ad in *I*, *om. E**S*
- 29 post hereditatem *ins.* lami-
grifui fuit (*sic*) *S*

Ad p. 253 u. 30, ubi sic edidimus: qui filium et filiam habebat, testamentum fecit et ita de filia sua cauerat: ἐντέλλομαι τοι μη διατίθεσθαι, πρὶν τέκνα τοι γενέσθαι, extra ordinem adnotabo Graeca haec omitti in libris WDEQIC, ut in W simpliciter praeterantur, in reliquis eorum loco interponatur ḡg in DQIC, et ḡr in E. Latine autem uersa sic: mando tibi non testari, ante quam filii tibi fiant legi in E in margine, praescripta nota P(isis), textui inserta in libris KS, ut in illo praemittatur siglum gg. item sic emendata: mando tibi non testari, donec liberi tibi sint proponi in editionibus RM, ut in illa praecedat grecum. denique Graeca restituta esse apud Haloandrum, nisi quod ibi est διαθέσθαι.

p. 257.

39 tractatarum] tractatum WC,
tractarum I
40 suo] sue I
heres] heredem E
extitit] extiterit ES
fideicommissam] fideicom-
missum I, fideicommissi
S
hereditatis partem] FS⁴H,
hereditatem partis WI,
hereditatem patris DES²
RM, hereditatis (tis in li-
tura) partes C, uolun (uolun
del. K²) hereditatem
partem K, hereditatis pa-
tre Q
restituit] restituat K
abstinetur] abstinent WE,
abstinere DS, abstinaret
I (euper u. al. abstinentus)
CRM, abstinet KH
paterna hereditate] pater-
nam hereditatem WE
41 deferenda est] deferendi X
42 aut] nt WCR
toto] FS²H, a toto WDE
ICKSRM

p. 258.

1 et si] sed si D, ut si C
uenire] ueniet W
possunt] possint C
2 deneganda] deneganda Q
erat] FKH, est WDEICS
RM
et si] si WS²
quid] quis M
plus erit] plus esset H, erit
amplius IC
3 pupillo] pupillos W
4 scaenula] F¹, idem F² WD
EICKSRMH
matrem] patrem WEM
eodemque] eodemque R
5 restituerent] restituent C
6 re om. C
septicio] septio E
non] an W

7 consumperunt] consense-
rint W
8 remanserant] manserunt C,
remanserunt RMH
ex bonis] in bonis W
septicius] septiticus W
9 possint] FH, possunt WD
EQICKSRM
11 sed] sed et C
defecit] FSH, deficit WDE
ICKRM
ex om. K
12 proponuntur] proponantur
D, proponentur C
13 paulus] paulus lib' W
imperialium sententiarum
in cognitionibus prolata-
rum ex libris ui om. I
libris ui] libris iii WQC
14 libro primo] i QC
seu decretorum libro se-
cundo om. I
iulius] pulius W, iul uel E,
iulianus RM
testamento] testamento suo
DC
liberos] libertos C
15 instituerit foebum] insti-
tuerit foebum WDESRM,
instituisset foebum QH,
om. K
heracliam] erachum W, era-
phiam E, eracium Q, era-
thiam K, eradiam S, ad
eradiam I², ad haber-
diā C
ex eadem] eadem E
polycraten] ē polica theñ
W, pollieratem D, poli-
cratrem E, policratam M
ex alia] ex aliis K, et ex
alia E, ue ex alia C², eue
ex alia C²
aequis portionibus] portio-
nibus aequis DES
16 petit] peti WI, petita Q
a] in C
polycrate] policrante W,
pollierate D
certo om. DIC

praedio] FICK, pretio DE
QSRMH
17 ex om. H
erant] erat D
si qui] F, si quis WDEIC
KSRMH
heres (om. WDK²) non fuis-
set] non fuisse (fuissent
S) heres S
18 substituerat] substitutus W
I²C, substituit DEI²S, sub-
stituerit K
polycrati si intra] H, poli-
crates si intra RM, poly-
cratia intra F¹, polycrates
intra F² WDEQICKS
decessisset] FSRH, dece-
sisse F¹, decessit et WD
EIC, decessit sed Q, si
decessit et K, decessisset
et M
secundas tabulas] secun-
dam tabulam K², tabulas
Q, secundas etiam tabu-
las H
19 inpubes] inpuberes WI
deinde petit] petit deinde
S
20 sine] sint W
maternis eorum] paternis K
et auitis] auitis EC
21 eis] eius WE, eius eis C²
superessent] superasset
WK
restitueret] restituent W,
restituerent DEICS
heraclia] erachia WQ, he-
rachia E, eradia I², erac-
dia C, erathia K
foebum] FDH, seium WI,
suum C, seium phebum E,
suum febum QKSRM
22 heredem instituit] heredem
E², substituit heredem R,
instituit heredem MH
fideicommissum] si fidei-
commissum C
petierat] petebat WDKS
RM
aurelium] auregium D, era-

- dium *W*, eradeum *K*, era-
clium *ERM*
- proculum] proculum *I*, pe-
culum *C*
- 23 achiae] chabie *I*, achare
C
facta *om. D*
solus] solum *F*, solis *E*,
solet *Q*
MONOMEPOC] *F*, *gg.* menoue-
ries *C*, *om. DEQIKSRMH*
- 24 uictus] enictus *R*
eis] eius *DICR*
utrosque fratres (fratr. *om.*
- K*)] utrosque fratum *I*,
utrique fratum *WEI'C*,
utrumque uerba *D*, utrum-
que fratrem *RM*
- complectenterunt] compete-
rentur *W*, complectentur *S*
- adqui] atque *DEPS*
- 25 haec patris] hoc patris *W*,
patris haec *DE*, haec pa-
tri *K*
qui] quia *ERM*
- exceperat] exciperat *W*
- 26 aliam matrem] matrem
aliam *C*
- et quidem] et qui de *Q*,
equidem *S*
superstitem] superstites *E*
commissum erat] commis-
rat *H*
ut legata] *WDEICKS*⁴, vel
legata *FS*, ut et legata
Q
in testamento] *margo I*, in-
testa *F*, intestata *F*, in-
testato *WEQICKSRMH*,
intesto *D*
in restitueret *finiunt libri*
- 28

III.

UARIAE LECTIONES LIBRORUM INFRA Scriptorum DETERIORUM

(AD DIG. LIB. XXXXIII TIT. 16. 31. 32. 33).

F = Florentini libri lectionem supra plene allatam hic ubi opus esse videbatur repetiuimus.

X = Paris. 4455 saec. XIII.

Y = Paris. 4458 A saec. XIII.

M = Bambergensis D. I. 7 saec. XIII.

O = Regiomontanus bibliothecae uniuersitatis n. 10
saec. XIII. } Diximus de his libris in praefatione.

C = Colladonianus saec. XIII (cf. uol. I p. 17*).

L = Lipsiensis bibliothecae uniuersitatis n. 875 saec. XIV cum glossa Accursiana.

R = Digestum nouum impressum Rome apud sanctum Marcum anno a nativitate domini 1476
die penultima mensis Marci cum praemissa epistula Iohannis Guarini Capranicensis
iure consulti ad Uitum Puecher.

H = Digesta edita ab Haloandro Noremburgae 1529 (cf. uol. I p. 17*).

Hi libri sribenti mihi ad manus fuerunt omnes. praeterea citauit aliquoties editiones duas Uenetas a. 1483 (impensis Ioh. Antonii de Papia) et a. 1485 (impensis Bernardini de Nouaria et Antonii de Stanchis de Ualentia), sed raro, cum uix differant a Romana supra laudata. ceterum quae exposui agens de deterioribus libris Ueteris et Infortiati uol. I p. 17* et 46*, ea ad Noui quoque codices perueniunt. scilicet libri eius ordinis uetustiores *XYM* eam fere lectionem proponunt, quae obtinuit florente schola Bononiensi saec. XII, recentiores *OCL* Bononiensem aetatis Accursianae et posterioris, qualis effecta est partim libro Florentino interim denuo excusso, partim eius aetatis prudentium emendationibus interpolationibusque in uerborum ordinem receptis. ab hac recensione cum editores saeculi XV non multum recedant, Haloander eandem ita expressit, ut alia ad Florentinum librum a Politiano curiose recognitum, alia ad arbitrium emendaret: nam Noui quamquam scriptos codices habuit, tamen eos vulgares fuisse apparet.

p. 582. 16 et de ui] et ui <i>XYMOLR</i> , uel ui <i>C</i> <i>Inscriptiones plenas habent</i> <i>XYM et paucis exceptis O,</i> <i>nomina auctorum sola CL</i> <i>RH</i>	17 praetor ait] ait praetor <i>O</i> , <i>om. M</i> 18 ui] tu <i>C</i> aut] uel <i>C</i> de eo] quod de eo <i>Y</i> , item de eo <i>M</i> quaeque] <i>F</i> , quod <i>XM</i> , quod quod <i>Y</i> , quoque quod <i>L</i> , que quod <i>OC</i> , que quod eque <i>R</i> , quodque <i>H</i> ibi habuit] habuit ibi <i>M</i> , habuit <i>X</i>	19 de eo] <i>FC</i> , uero de eo <i>OLRH</i> , uero adeo <i>M</i> , <i>om. XY</i> , inc. <i>M</i> deiecit] deiecerit <i>LR</i> peruenir] peruenit <i>O</i> 21 subuenire] subueniri <i>OCRH</i> reciperandam] recuperan- dam <i>YMOCLRH</i> , recupe- randum <i>X</i> interdictum hoc] hoc inter- dictum <i>CRH</i>	23 et <i>om. R</i> 24 eos] eos tantum <i>XYMOC</i> <i>LRH</i> qui <i>om. Y</i> deiciuntur] eiciuntur <i>O</i> atrocem uim] uim atr. <i>L</i> 25 solo] solo <i>C</i> deiciuntur] eiciuntur <i>L</i> puta] puto <i>X</i> 26 aedificio] de aedificio <i>CRH</i> autem non <i>om. X</i> et <i>om. L</i> de area deiectus sit] de- iectus sit de area <i>XYML</i>	27 ad omnes hoc pertinet inter- dictum (int. pert. <i>XYL</i>) ad hoc edictum omnes pertinet <i>M</i> , ad omnes per- tinet hoc edictum (edictum del. <i>O</i>) interdictum <i>O</i>
---	--	--	---	---

- solo] soli *X^a*
 cohaerenti] cohaerente *Y^a*
 28 deiciuntur] deicitur *X^a*
 qualisqualis] *XY^aH*, qualis
 XY^a, qualiscumque *MOC*
 LR
 fuerit] fuit *O*
 quis ui] ui quis *O*
 est om. *X^a*
 29 deiectus] ui deiectus *O*
 interdicto] huic interdicto
 MCL, interdicto huic *R*
 30 fore locum] *FC*, locum fore
 XYMOLRH
 uenit] erit *XYM*
 interdictum hoc] interdic-
 tur hoc *X^a*, hoc inter-
 dictum *L*
 pertinere] pertinet *M^a*
 31 potest] poterit *RH*
 et] autem et *L*, del. *F²*
 32 sint] sunt *MCRH*
 in fundo] uel in fundo *X*
 deiectus] ui deiectus *L*
 etiam earum nomine inter-
 dictum] earum etiam no-
 mine interdictum *H*, etiam
 earum rerum nomine in-
 terdictum *O*, etiam no-
 mine rerum earum inter-
 dictum *C*, etiam interdic-
 tum earum rerum nomine
 L, earum etiam rerum no-
 mine interdictum *R*
 33 est esse *C*
 naue] nauis *LRH*
 34 est om. *M^a*
 hoc] huic *XYMOCLRH*
 interdicto] edicto *M*
 detractus] deiectus *L*
 35 interdicto] hoc interd. *L*
 36 qualequale] *FH*, qualequid-
 ue *XYMCLR*, qualecon-
 que *O*
 inde qui] unde qui *Y*, unde
 quis *XMOCLR*
 ui deiectus est] deiectus
 est ui *RH*
 37 habet] habeat *R*, habet lo-
 cum *H*
 qui] quis *R*
 siue ciuiliter siue natura-
 liter] siue ciuiliter siue
 personaliter *C*, siue natu-
 raliter siue ciuiliter *RH*
 38 et naturalis] *FH*, et natura-
 lis et pro suo *XYMCLR*,
 et naturalis et ciuilis pro
 suo *O*
 pertinet] competit pert. *Y^a*
 39 donauit] donauerit *L*
 colonus] colonus sit *RH*
- 1 familia] familia tua *XYM*
 OCLRH
- familiae mentio fa-
 miliae *C*
 habita] *FH*, habita est
 XYMOCLR
 2 nec pertineat] per nec per-
 tineat *X^a*, nec pertinet
 MOC, def. *M^a*
 nec enim ... 3 deiecerit post
 3 consequens ... 4 deiecit
 O^a
 nec enim] nec per enim *X^a*
 3 ego uideor] uideor ego *YC*,
 uideor ergo *M^a*, def. *M^a*
 familia mea] mea familia
 CL, in ea familia *M^a*,
 def. *M^a*
 consequens] ideo conse-
 quens *Y^aM^aR*, et ideo
 consequens *L*, def. *M^a*
 4 deiecit] deiecerit *Y*
 etiam om. *C*
 qui om. *L^a*
 uel] ut *M^a*
 iussit] iusserit *Y*
 aliquis] quis *M^a*
 5 deiceretur] deiceretur *F^a*
 YL^a
 parui] paruum *Y^a*
 manibus quis] quis mani-
 bus *M^a*
 deiciat] deiecerit *M^a*
 6 et om. *RH*
 ex om. *YO*
 uoluntate mea] mea uolun-
 tate *C*
 deieciisse] ui deieciisse *R*
 7 deiecerit] deiecit *OH*
 id est om. *Y^a*
 domino] cum domino *X^aO*
 CL
 procuratore] cum procura-
 tore *XOCL*
 8 alteri] *F¹*, alterum *F²XY*
 MOCRH
 ab om. *X^a*
 9 qui] is qui *Y^a*
 deiecit] deiecit est *L^a*
 si] qui *O*
 11 sententia om. *X^a*
 quod] *FH*, cum quis *XY*
 MOCR, cum aliquis *L^a*
 alius *FXY^aMO*, alium
 Y^aCLRH
 12 putant] putant *MCLRH*
 13 me uideri] uideri me *RH*
 isto] se isto me *X^a*, se
 isto *X^aM^a*, me isto *OL*,
 isto me *R*, isto eum *C*
 uerum] uerius *R*
 rectius] rectio *X^a*
 14 in maleficio ratihabitionem]
 ratih. in maleficio *RH*
 igitur] *FXOCR*, ergo *YM*
 LH
 additur] adicitur *OC*, addi-
 citur *R*
- 15 deiecit] ui deiecit *R*
 scriptum] rescriptum *L*
 est] est et *L*, om. *C*
 casum] scilicet casum *H*
 quem] quo *C*
 mea] tua *O*
 ui om. *L*
 16 ipse deiecit] et ipse deie-
 cit *C*, ui deiecit ipse *R*,
 deiecit ipse *H*
 debet dominus] dominus
 debet *L*
 si seruorum suorum factum
 praestaret(praestarent)*F*]
 sed (sed om. *H*) seruorum
 (suorum bis *X^a*)
 factum praestare (praes-
 tari *R*, praestare debet *C*)
 XYMOCLRH
 17 etai] si *H*
 deiecerunt] deiecerint *C*
 grauabitur] grauabitar do-
 minus *X^aY^aMCLR*
 18 cum] cum cum *O*
 peruenit] perueniat *C*, per-
 uenerit *RH*
 eum aliquid] aliquid eum *O^a*
 restituaret] *F*, restituerit
 XYMOCLR, restituet *H*
 peruenit] peruenierit *LH*
 19 maleficii] causa noxae de-
 dendo] noxae dedendo ma-
 leficii causa *CRH*
 quod] qui *ML*
 20 non debet] *CLRH*, debet
 FXYMO
 reputare] computare *OR*,
 computari *LH*
 seruus] seruus *X^a*, serui *H*
 hoc possit] *F*, in hoc pos-
 sit(possit *H*) *XYMOLH*,
 possit in hoc *C*, in hoc
 modo possit *R*
 deteriorem] condicionem]
 cond. det. *CRH*
 21 continet] continet *O*
 22 et om. *CRH*
 duum] *F*, duorum *XYMO*
 CLRH
 in hoc interdicto] hoc in-
 terdicto *M*, interdicto hoc
 Y
 etiamsi] etiam etsi *R*
 23 ui deiecerit] deiecerit ui *L*
 deieciisse om. *L^a*
 et] etiam *L*
 24 loco seruorum] seruorum
 loco *CLRH*
 contineri] continere *X^aYMO*
 25 quod] si quid *OC*, quid *L*
 eum] eumum *X^a*
 peruenit] peruenierit *H* et
 sic edd. Uenetae 1483. 1485
 (non *R*)
 uil] ut *M^a*, def. *M^a*
 deiecerit] deiecit *R*

27 libertatem] libertate *C*
 28 liberale iudicium] iudicium
liberale *X*
fuerit] fuit *C*
utar] utatur *RH*
 29 eius] suis *RH*
uij] in *C*
possessionem] possessione
YM, possessione eius *O*
 30 tenent] tenet *XOCL^t*, te-
neret *R*
uidetur] uideri *L*
de om. *O*
possessione] possessionem
X^t
 32 possidebam] possidebat *RH*
deiectus] ui deiectus *L*
nemini] nec non *O^t*
 33 hoc nulli] nulli hoc *M*, hoc
nemini *C*
deiceretur] deiceretur *FX*
 34 deci] deiecissem *C*
uisus] iussus *O^t*
possidet] possidebam *M^t*
autem] autem quis *L*

p. 584.

1 uideri] possideri uideri *M^t*
idcircoque] idcirco quoque
X, idcirco quod *L*, idcirco
OC
de domo] domo *L*
 2 snorum] *F*, seruorum *XY*
MOCLRH
sit om. *L*
uel] *F*, in *XYMOCL*, ad
RH
 3 detinuerit] detinere deti-
nuerit *M^t*
possederit] possiderit *L*
 4 ei] ei ui *C*, om. *ML*
quam] quam ui *X^t*
etsi non] et sine *X*
 5 aestiuorum hibernorumque]
hibernorum aestiuorum-
que *XYM*
saltuum] saltutum *X^t*
nos] non hos *O*
possessiones] possessionem
CL
 6 proculum dicere] dicere
proculum *RH*
ex quibus] quibus *M*, ex
ex quibus *L^t*
recedemus] *FX Y^t*, recedi-
mus *X^tY^tM^tOCLRH*, def.
M^t
 7 omisisse] amisisse *X^t*, omis-
se *Y^t*, obmisisse *O*, omit-
tere *Y^tC*, amittere *MLR*
uellemus] uellemus *OC RH*
neque animo *bis O*
 8 prohibeat] si proh. *L*
non uideri deiectum uerius
est] uerius est non uideri
deiectum *RH*

9 enim om. *Y*
qui amittit] is qui amittit
X^t
accipitur] *F^t*, accipit *F^tX*
YOCLRH, accepit *M*
licere cassius] cassius li-
cere *R*
 12 per uim] *FY^tO^tH*, rerum
per uim *L*, rerum *Y^tMO^t*,
per uim rerum *XCR*
optinet] tenet *RH*
aptatus] aptus est aptatus
est *Y^t*, om. in sp. uac. *C^t*
 13 auxilio ne] auxiliio *L*, ne
auxilio *H*
possit] posset *C*
facit] *FYM*, faciat *H*, uim
facit *XLR*, uim faciat *OC*
 14 retinuerit] retinuit *XYORH*
ui] uideri ui *L*, ui uideri *R*
possidere] possidere uideri
O^t
idem] item *L*
 15 ui uideri] *X^tRH*, uideri
FX YOL^t, uideri ui *CL^t*,
ut uideri *M^t*, inc. *M^t*
ait om. *C*
 16 corporali ui] *FH*, corpore
aliquo *XYMOCLR*
locum om. *O^t*
ergo] *YO^tCLR*, ego *FXM*
O^tH
etiam] et *O*
 17 occupauerunt] occupauen-
tir *CRH*
possessionem] possessione
R
qui a me ui] quia ui me *M*,
qui autem ui *C*, qui autem
a me ui *R*, qui etiam a
me ui *H*
 18 si] sed *L*
deiciatur] ui deiciatur *RH*
interdictum] hoc interdic-
tum *MOL*
qui] qui autem *L*
senserit] sensit *L*
 19 recuperare] recuperare *XY*
MOCLRH
debit] deberet *O*
restitui] *FMH*, restitui ei
XYOCLR
quam] quem *L*
 20 deiectus] ui deiectus *R*
sim] *F*, sum *XYMOCLR*
restitutus] restitutis *X^t*
 21 restituantur] restituerentur
H
interdictum] interdicto *R*
nihilominus] nichominus
X
 22 ui] me *M*, me ui *O^tLRH*
 23 hoc interdictum] interdic-
tum hoc *L*
actione] actionem *C*, ac-
cioni *L*

24 hoc suo arbitrio habere] *F*
hoc in suo arbitrio habere
XYMOCL, habere hoc in
suo arbitrio *RH*
idem scribit] idem dicit *M*,
om. *OC*
 25 raptorum] raptorum accio-
ne *M^t*, inc. *M^t*
huiusmodi rebus] rebus hu-
iue modi *L*
quaeque] quoque *C*
habuit] habuerit *C*
 26 accipimus] accipitur *C*
ipsius] illius *CLR*
fuerunt] fuerint *O*
 27 etiam] et *RH*..
depositae] depositae sunt *R*
ei] *FCLRH*, om. *XYMO*
pigneratae] pigneratae
M^t, pigneratae sunt *CL*
quarumque] quarumque re-
rum *M*, quarumconque *O*,
quorumque *RH*
 28 uel custodiam] sive custo-
diam *C*
uel si] aut si *CL*
locatae] collocate *ML*
dicat praetor] dicit praetor
Y, praetor dicit *RH*
 29 habuit] habuerit *O*
omnia haec] haec omnia
OC, in omnia haec *L*
habendi uerbo] habendi ani-
mo *Y^t*, non dubio *O^t*, non
dubito uerbo habendi *O^t*
addidit] ait uel addidit *C*
 30 sic om. *L*
deiceretur] deiceretur *M*
et si] si *Y^tOLRH*
quid] quis *OL*
 31 illic] illi *Y*
in om. *L^t*
interdictum] hoc interdic-
tum *OCLR*
ut etiamsi] etiam ut si *C*
demorta] dum modo tua
O^t
 32 sint] fuerint *C*
locus sit] locus sic *F*, locus
erit *L*, om. *O*
scribit iulianus] sic scribit
iulianus *O*, iulianus scri-
bit *CRH*
ui om. *Y^t*

p. 585.

1 proprius] *FOH*, proprius
XYMCL^tR, prius *L^t*
 2 mortuis] mortuus *M^t*
• sicuti] sicuti *C*
hominis] hominus *O^t*
 3 tenetur] continetur *X^t*
huic] huic quoque *L*
ut om. *X^t*
quoque] quoque *O*

- 4 cogatur] compellatur *R*
ubi] ut *L*
inquit *om.* *L*
deiecit] ui deiecit *OL*, de-
iecit ui *RH*
- 5 idecirco] et idecirco *Y⁴LRH*
constare] constaret *X^o*
deiecit] deiecerit *L*
quique ui sine] *F*, qui quae-
ue *XYMO⁴LR*, quiue *O^o*,
quiue *CH*
- 6 interdicto] hoc interdicto *R*
ibi *om.* *X*
autem ait] ait autem *L*
ut] ideo ut *C*, *om.* *M*
et] etiam *C*
- 7 quae] ea quae *L⁴R*
illic] ille *L^o*
quod] quid *L*
praetor *om.* *L*
ibi *om.* *M*
accipimus] accipiamus *C*
- 8 quis *om.* *R*
ui *om.* *C*
omni possessione] posse-
sione omni *L*
- 9 dicetur] diceretur *L*
non ad] non ad non *L^o*
angulum] gulum *Y^o*, angu-
lum unum *OCL⁴?RH*, an-
gulum unius *L^o*
locum] ad locum *C*
omnem partem] omnes par-
tes *OCLR*
- 10 caruit] cauerit *L^o*
cum *om.* *X^o*
deicitur] deiceretur *OH*
annus] annus non *L^o*
- 11 ex die quo] ex die ex quo
Y^o, ex quo die *L*
fructuum] fructu autem *X^o*
habetur] habebitur *M*
- 13 earum] *OCLR*, eorum *FX*
YMH
- 14 ratio in hoc interdicto] in
hoc interd. ratio *OCLRH*
ceterarum] ceterarum re-
rum *C*
etiam] et *OC*
utilitatum] *F*, utilitatum
XYMOLRH, utilitatem *C*
habenda est] habendam
esse *C*
- 15 uiuanus] uiuanus *OCLR*
omnia] omni *L*
quaecumque] quae *C*
adsecuturus] assecus *C*, as-
seturus *L^o*
- 16 erat is] is (*uel* his) erat
XYML
deiectus est] delectus est
O, est deiectus *L*
non eset] non esse *X^o*,
eset non eset *C^o*
aut eorum] *FH*, eorum
autem *XYMOCLR*
- 17 eumque] eumue *Y*
quantu] quantum *Y*
se ui deiectum non eset]
si ui deiectus non eset
CLRH
- 18 esse] eset *X^o*
etiam] et *Y*
cogetur] cogitur *M⁴L*
- 19 quia] qui *O^oC*
atrocitatem] attitatem *L^o*
in se habet] in se continet
OCL, continet in se *RH*
patronum] patronos *L*
- 20 competit] competitat *H*
- 21 dandum] dandum *O*
his] hiisdem *R*
- 22 aduersus libertum patro-
num] patronus aduersus
libertum *C*
liberos parentes] liberos pa-
rentes *ML⁴R*, parentes *L^o*
nam] namque *C*
hic interdictum] hoc inter-
dictum hic *C*, et hoc inter-
dictum *R*, et hic inter-
dictum *H*, hinc interdic-
tum hoc *L*
- 23 et heredi] heredi *R*
ceteris successoribus] suc-
cessoribus ceteris *L*
alii autem] autem alii *OC*
RH, alii *L*
- 24 possidet] *FH*, non possidet
XYMOCLR
praebet] probat *Y^o*
- 25 uiuanum] uiulanum *OCLR*
relatum est] est relatum
OCL
me ui] ui me *C*
meos non] non autem meos
XYMO, meos (homines
ins. *L^o*) autem non *CLR*
deiecerit] deiecit *R*
posse] autem posse *M^o*
- 26 hoc interdicto] interdicto
hoc *RH*
qui] qui item *M*, qui ui
RH
deiecti *om.* *L^o*
idem uiuanus refert] idem
uiulanus refert *OLR*, idem
(ut inde lex incipiat) *C*
- 27 seruos] *FH*, si seruos *XY*
MOCLR
ui *om.* *O*
depulit] *FO*, repulit *XYM*
CL, expulit *RH*
retinuit] detinuit *H*, reti-
nuerit *R*
uinxit] iniunxit *C*, uinxerit
LR
imperauit] imperauerit *R*
- 28 te *om.* *YR*
intellegi] intelligeri *L*
- litem a iudice] a iudice
litem *C*
- enim] eum *L*
possidere] possidere eum
R, te possidere *H*
alio bis *L*
- 29 parte] partes *Y*
ait] placuit *RH*
- 30 coepissent] *FH*, cepisset
XYMOCL, cepissent *R*
qui quod *R*
ingressus] ingressus ui *L*
in possessionem (ui *ins.* *X^o*)
eset] in possessione es-
set *M*, eset in posses-
sione *O*, eset in posses-
sionem *H*
quid] quod *R*
- 31 tractat] tractatur *CL*
quoque] quo *M^o*
sum] sim *H*, *om.* *M*
- 32 uinctum] incertum *CL⁴*
res inquit] inquit res *RH*
eset] esse *X^o*
- 33 illuc] illinc *RH*
uinctus est] uinctus eset
H, est incertus *C*, uinctus
erit *L*
- 34 in heredem] heredem *C*
ceterosque] ceteros *X*
- 35 sexagensimo quinto] lxx *M*

p. 586.

- 1 quod] *F*, idem *XYMOCLR*,
quod quidem *H*
- 2 deiectus] ui deiectus *OL⁴*
est *om.* *X^o*
ex] et ex *RH*
- 3 sufficit enim ... damnum
subire *om.* *L^o*
uersari eum heredem] here-
dem eum uersari *O*
damnum subire] damnum
sentire *Y*, subire damnum
RH
- 4 pertinet *om.* *O*
ea] ea actione *O*
rei] re *CL⁴*
- 5 frameae] *FC*, et frameae
XYMOLRH
et] etiam *L*, *om.* *R*
- 7 fustem] fustes *Y⁴OCLR*
tenuit] retinuit *XYMOR*,
tenuerit *L*, def. *M^o*
deiectus possessori] posse-
sor deiectus *XYM⁴RH*,
def. *M^o*
uidetur] esse uidetur *Y^o*
- 8 uenerant] uenierant *F^o*, ue-
nerint *R*, uenerunt *H*
si] aut si *R* (non *Uenedas*
1483. 1485)
concertatione] sic rel. et Ue-
netae a. 1483. 1485, certa-
tione *X*, contractione *R*,
conrectatione *H*
processerunt] processerant
L, processere *R*

9 aut] uel *OCL*
 si armis non sunt usi] sine
 (si non *LRH*) armis usi
 sunt *OCLRH*
 10 sed deiecerunt] sed deie-
 cerint *R*, si deiecerint *H*
 armata] armis *L*
 uidetur] dicitur *O*
 11 uideatur] uideatur *M*
 armis deiecissem] deiecissem
 armis *OC*, ui armis de-
 ieccissem *L*, armis ui deie-
 cissem *R*
 alibi] alio *LH*
 12 metu] metuque *L*
 deterritus] perterritus *OC*,
 territus *L*
 profugerit] fugerit *CL*
 uidetur deiectus] uidetur ui
 deiectus *Y'MORH*, ui de-
 iectus uidetur *L*
 hoc] illo *C*
 fuerunt] fuerint *MC*
 13 erant] fuerunt erant *O^a*
 tendebant] tñ debeat *O^a*,
 tñ cendebeant *O^a*
 cum om. *L*
 audisset] audissent *M*
 decesserit (decesserint *M*,
 discessisse *O*, discesserit
C, discesserit *L*, discessis-
 set *R*) de possessione (pos-
 sessionem *X^a*) possessio-
 ne decesserit *H*
 14 siue falsum] falsum *O^a*
 esse eum (an *ins.* *Y^a*) armis
 deiectum] armis eum esse
 deiectum *ORH*, armis
 eum deiectum esse *C*, ar-
 mis esse eum deiectum *L*
 15 si] sin *O*
 possessionem] possessionem
X, possessione *M*
 16 uideri] ui uideri *R*
 17 uenit] uenerit *O*
 possumus] possimus *X*
 armis] armis mis *M*
 repellere] pellere *Y^a*
 confestim] statim *OL*
 18 ex om. *O^a*
 post interuallo *ins.* sed ex
 (in *L*) continentia *CL*
 deiciatur] iciatur *X^a*, eici-
 tur *Y*
 19 eundem] eundum *R*
 deicere] deiecere *M^a*, deie-
 cerem *M^a*
 continentia] continentia posse
H
 20 armis deieccissem] deieccissem
 armis *O*
 21 hoc et] hocque *X*, hoc *L*
 22 iussi] uel iussi *H*
 23 fecit] fecerit *O*
 24 redditur] redderetur *X*,
 redditur *Y^aM^a*

peruenit ad eum] ad eum
 peruenit *O*
 prohibuit] prohibuerit *R*
 ui om. *X^a*
 interdictum necessarium] interdictum necessarium
X^a, necessarium interdic-
 tum *M*
 25 apparent] apparent *M*
 usu] *FCH*, om. *XYMOLR*
 26 prohibuisse is uidetur] ui-
 detur prohibuisse is *M*
 qui ui deiecit] qui deiecit
 ui *O*, deiecit *L^a*
 admisit] admisit (misit *L^a*)
 eum *Y^aCLR*
 28 prohibuit] prohibuerit *L*
 debet] debet ergo *C*
 fructuarius] usufructuarius
OCR
 29 uti] *FH*, om. *XYMOCLR*
 30 est om. *X*
 etiam om. *C*
 prohibetur] prohibitus est *O*
 31 frui] fruri *L*
 est] sit *H*
 32 si] *F*, om. *XYMOCLRH*
 accedebant] *FH*, cedebant
XYMOCL
 igitur ibi] ibi igitur *C*
 fuerunt] fuerint *R*
 33 eas] eas rea *CLRH*
 referri hoc] referre *L*
 post interdictum *ins.* ex
 quacumque enim causa *R*
 sit] erit *C*
 34 hoc om. *L^a*
 enim] omni *L*
 causa] causa esse *O^a*
 uel usus om. *C*
 35 locum habebit] habebit lo-
 cum *O*
 qualiterqualiter] *FY^aH*, qua-
 litercumque *XYMC* (*se-
 quente spatio vacuo*) *LR*,
 qualiter *Y^a*, deiectus fuit
 qualiter *O*
 fuit] fuerit *CRH*
 possessione] possessionem
X^aL
 36 utetur] utatur *R*
 sed] sed et *H*
 est om. *M*
 37 recte om. *X*
 successoribus] successori-
 bus eius *L*
 non om. *O^a*
 38 praeterita] praeterea *Y^a?*
 praeteritum] preti *Y^a*
 39 id om. *Y*
 se] eum *L*
 40 decimo om. *O*
 ad edictum om. *X*
 ui me] me ui *M*
 municipum] municipium *M*
 41 mihi] nichil *O^a*

p. 587.

1 per uim] *F^a*, rerum *F^aX*
 (suprascr. al. metu) *YMO*
CL, metu rerum *R*, ite-
 rum *H*
 2 tradidero] ui trad. *OCLRH*
 unde ui interdictum] inter-
 dictum unde ui *OC*
 deiectus] *F^a*, ui deiectus
F^aXYMOCLRH
 4 l. 8. 6. 7 hoc ordine *C*
 septimo decimo] *FYO*, lxui
X, lxviii *M*
 in om. *Y^aOCL*
 6 intersit] intersit possidere
MOCLR
 quod] quas *M*
 esse] est *X^aL^a*, esset *L^a*,
 sit *H*
 plus] plus esse *L^a*
 7 actoris] auctoris *O*
 interesse] interest *C*, est *L*
 quantiis] *F^aOCLRH*, quan-
 tus *F^aXYM*
 8 aut rei (re *C*?) probandae
 om. *X^aYM*, post adeundae
 collocat *L*
 eum om. *L^a*
 9 uicensimo quarto] xxvii
XYM
 si om. *O*
 10 titius] *FOCH*, quis *XYM*
LR
 eandem] ui (in *Y^a*, uioi *M^a*?)
 eandem *XYMRH*
 rem possidere] possidere
 (om. rem) *XY^a*, possessio-
 nem *M*, possessionem pos-
 sidere *R*, rem ui possidere
OC, rem possidere (pos-
 sidente om. *L^a*) ui *L*
 cooperit] cepero *Y^a*
 cum] ex *Y^a*, eum *C*
 interdicto experiri] in per-
 petuo interdicto compe-
 tere experiri *M^a*, experiri
 interdicto *CRH*
 11 idem] iabol. *L*
 quinquagensimo quarto] iiiii
X
 fulcinius] fulcinus *Y*, ful-
 tinus *OC*
 12 quotiens] quotiens domi-
 nus *R*
 cum] al. dum supra u. *L*
 13 sexagensimo quinto] lxui
XM, lxii *Y*
 heredes sunt] heredum sunt
Y, sunt heredes *O*
 14 in amplius] ui amplius *O*,
 amplius *RH*
 quam ad eum peruenit
 (peruenit *C*) tenetur] te-
 nebatur quam ad eum per-
 uenerit *Y*

- 15 peruenerit] peruenit *C*
 deiectum] deiec *X^a*
 16 in eandem causam praetor
 restitu iubet] *F*, in ean-
 dem causam (eadem causa
RH) praetor (praetor cau-
 sam *C*) restituere (resti-
 tuere praetor *M*) debet
XYMOCLRH
 eset] esse *C*
 17 deiectus est a domino] est
 deiectus a domino *O*, de-
 iectus a domino est *C*
 18 iterum] *FH*, interdum *XY*
MOCLR
 constituere] restituere con-
 stituere *O^a*
 19 gaius] paulus *O*
 praetoris ... causa om. *X*,
 causa om. *O*
 20 et (uel *H*) fructuarium]
FL^aH, om. *XYMOCLR*
 expulerit] expellet *C*, ex-
 pulit *L*
 atque] a quo *M*
 21 ius] ui *O^a*
 dominus] tunc dominus *RH*
 22 cum] eum *C*
 non experiatur] non expe-
 riatur cum fructuario *M^a*
 23 perdidit] perdiderit *M*
 pertineat] pertinet *XYML*
 24 sexto] uii *M*, xii *O*
 ex plautio] epist *Y*
 25 possidebit] *FYM*, posside-
 bat *XCRH*, possidet *OL*
 fodiendo] *F*, in fodiendo *H*,
 rediendo *M*, redigendo
X^aYOC, in redigendo
X^aLR, redignendo *Y^a*
 arando] in arando *RH*
 26 relinquit] *FX^aOR*, reliquit
X^aYMCLH
 27 nono decimo digestorum]
 uiiii ad edictum *O*
 28 uendiderat] *FH*, uendidit
XYMOCR, uendit *L*, def.
M^a
 is om. *XYM^aCL*, def. *M^a*
 in possessionem missus]
FC, in possessionem ire
 iussus *XYM^aLR*, ire in
 possessione iussus *O*, in
 possessionem (om. rel.) *H*,
 def. *M^a*
 admisit] admisit emptorem
R
 colonus ui] ui colonus *C*
 29 alio] aliquo *L*
 quis] quis eorum *LR*
 30 uolentem] nolentem *C*
 prohibuisse] prohibuisse *R*
 cui om. *L^a*
 31 admisit] admisisset *H*
 competiturum] competitu-
 turum *F*, competit utrum *C*
- simili] simili modo *C*
 32 locatori] locari *X^a*, loca-
 cioni *C*
 quem] quod *L^a*
 tunc] rem *C*
 uideretur] uidetur *XYOLR*
 33 tradidit] tradiderit *O*, tra-
 didisset *H*
 34 octauo] uiii *XYM*, ii *O*
 35 es] est *M*, eses *C*
 recipis] *F*, recepisse *XM*,
 recepisses *YOCLRH*
 aut clam aut precario] aut
 clam autem clam precario
X^a, aut clam uel pre-
 cario *O*, aut precario aut
 clam *RH*
 possideres] possideret *F*,
 possides *OR*
 ita] eum ita *Y^a*
 38 omnimodo recipies] omnino
 recipies *M*, recipies omni-
 modo *R*
- p. 588.
- 1 tertio decimo] *FO*, xui
XYM
 si ui] si *L*
 2 sine] si non *O*
 dolo] dolo malo *M*
 quanti] tanti quanti *M^a*,
 inc. *M^a*
 3 culpa tua] tua culpa *M*,
 culpa *C*
 praecessit] *F*, processit *XY*
MOC, processerit *L*, prae-
 cesserit *RH*
 omnino] omnimodo *CLRH*
 5 uicensimo nono] *FX*, xuiii
Y, xxuiii *O*
 in om. *CLR*
 dicendum est] *FY^aMOL*,
 deiectus es *Y^a*, ut potes si
 a filio familias ui (ut *X^a*,
 ui om. *R*) deiectus es *XCR*
 et sic, praescrivens al. est
 in litera, marg. *O*, si a filio
 familias deiectus es dicen-
 dum est *H*
 6 ut] in *Y^a*, aut *C*, ut et
RH
 ad] a *X^a*, et ad *R*
 7 iulianus] ulpianus *O*
 quadragesimo octauo] *F*
XO, xluiii *Y*, lxuiii *M*
 digestorum] ad edictum *O*
 ui] uc *X^a*, sibi ui *X^aOCL*,
 sibi *R*, inc. *M^a*
 8 ereptam] emptam ereptam
C^a
 ui] *FM^aH*, om. *XYOCLR*,
 inc. *M^a*
 reciperat] *F*, recuperat *C*,
 recipiat *XYMLR*, recipit
H, reciperat *O*
- ui om. *Y^a*
 9 intellegendus] intelligen-
 dum *O*
 si te] si te inde *M*, si te
 ui *OCRH*, si ui te *L*
 illico] illine *X^aYC*
 10 tibi om. *O*
 11 papinianus] ulp *M*, paulus
LR
 qui locauerat] locauerat qui
C
 12 intrare om. *O^a*
 13 placebat] placet *L*
 colonum] colono *Y^a*
 14 uendori teneri] teneri uen-
 ditori *L*
 missum] permisum *L*
 15 omissam] *F*, amissam *XY*
MO (supra u. al. omissam)
CLRH
 16 eo animo] animo eo *M*
 omittaret] demitteret *X^a*,
 dimitteret *X^a*, amitteret *O*
 17 adeptus] ademptus *X^a*
 postea uim adhibuit] po-
 stea adhibuit uim *M*, uim
 postea adhibuit *L*
 18 colono teneri] colononi te-
 neri *X^a*, teneri colono *Y*
 19 eset] per uim eset *Y^aHL*,
 perinde eset *R*
 20 expulisset] expulsis *M*, de-
 iecisset expulisset *O^a*
 qui] quia *MCRH*
 21 suscepit] suscepit *C^a*,
 suscepit *RH*, inc. *C^a*
 interdicto unde ui] unde ui
 interdicto *L*
 22 pendente] pendent *R*
 23 tryphoninus om. *L*
 disputationum] dispo *Y^a*,
 om. *X*
 24 me de fundo ui deieceris]
 de fundo ui deieceris me
L
 fuerunt] fuerint *H*
 25 et ea] etiam ea *Y^a*, ea
 etiam *R*, ea *M*
 quamquam] quia quam-
 quam *Y^a*, om. in spatio
 vacuo *O^a*
 26 fecero] facere *C*, fe *L^a*
 seruia] seruus *M^a*
 27 tuum] tamen tuum
R, tuum *H*
 nihil minus in eis] *FL*, in
 eis nihil minus *XYMO*
CRH
 restituendus] restituendus
X^aM, restituendum *X^a*
 28 ex] et *O*
 tempore delicti] delicti tem-
 pore *L*

frustrator] qui in nullo alio deliquid nisi quia debita solucione moratur frustra- tor est <i>L</i> es] <i>X^aCLRH</i> , est <i>FX^aYMO</i> 29 labeo] iabol. <i>R</i> pithanon a paulo <i>om. XO</i>	epitomatorum] epitomarum <i>M</i> 30 ages (agere <i>X^a</i>) unde ui in- terdicto] unde ages ui in- terdicto <i>M</i> , ages inter- dicto unde ui <i>O</i>	idem] <i>FY^a</i> , id est <i>X^a</i> , idem est <i>X^aY^aMOCLRH</i> fuerit] fuit <i>O</i> de] et de <i>Y</i> item] item et <i>M</i> , idem <i>L</i> , idem de <i>R</i>
--	--	--

p. 618.	
22 utrubi <i>om. M^a</i>	
23 septuagensimo secundo] lxxi <i>XM</i>	
praetor ait] <i>FYRH</i> , ait praetor <i>XMOCL</i>	
24 homo] habeo homo <i>C^a</i> quo de] <i>FM</i> , de quo <i>XYO</i> <i>CLRH</i>	38 infrequens] etiam frequens <i>Y^a</i> est hoc] est hoc est <i>M</i> tamen gratuitam quis] tan- tum gratuitam quis <i>XY</i> , tum quis gratuitam tan- tum <i>L</i>
maiores] maiorem <i>X^a</i> huiuscemodis] huiuscemodi <i>Y^a</i> , huiusmodi <i>O</i> , huius <i>LR</i> , <i>inc. M^a</i>	p. 619.
fuit] fuerit <i>RH</i>	1 habeat] habet <i>XCLRH</i>
is] hic <i>Y</i>	ei <i>om. YMCL</i>
ducatur] dicat <i>L^aR</i>	competet] <i>F</i> , competit <i>XY</i> <i>MOCLRH</i>
25 fieri] fieri <i>X^a</i>	2 debatur] debetur <i>L</i>
interdictum] interdicto <i>C</i> de possessione] ad posses- sionem <i>L</i>	interdictum hoc] hoc inter- dictum <i>XM</i>
26 rebus] <i>XYMOCLH</i> , rerum <i>F</i> , uerbis <i>R</i>	eam pensionem] eum pen- sionem <i>L</i> ?
27 is] si <i>X^a</i> et <i>om. R</i>	3 semenstrem] semenstre <i>M</i>
in hoc <i>om. M</i>	soluti] soluerit <i>O</i> , soluit et <i>C</i> , soluerit et <i>RH</i>
nec clam] neque clam <i>R</i>	interdicto] debeatur dicet <i>X^a</i> , dicet <i>X^a</i> , interdicto <i>O</i> ,
28 ab <i>om. M</i>	interdicto <i>L</i>
30 de migrando <i>om. M^a</i>	soluerit] soluatur <i>M</i> , sol- uit <i>L</i>
31 septuagensimo tertio] lxxii <i>X</i>	4 ita tamen] item <i>X^a?</i> si] ut si <i>XYO^aLR</i>
edictum] sabinum <i>M</i>	facta est] est facta <i>C</i> , facta est et <i>O</i>
32 quo de] de quo <i>XYCL</i> rebus] re <i>X^a</i> , uerbis <i>C</i>	in conductione] inductione <i>X</i> , in conditione <i>C</i>
te] rem <i>X^a</i>	5 ut] aut <i>X^a</i>
actorem] auctorem <i>MO</i>	tempus] tempore <i>C</i>
33 qua de] de qua <i>CL</i> agit] agi <i>Y</i>	6 in <i>om. X^aC</i>
importata] utiportata <i>Y^a</i>	conductionem] conductio- nem <i>R</i>
ibi <i>om. L^a</i>	7 locum non fore] <i>YMOLRH</i> , locum fore <i>F</i> , locum fore non <i>X</i> , non locum fore <i>C</i>
nata] mater <i>Y^a</i>	liberata] liberta <i>X^a</i>
essent] esset <i>XO^a</i>	8 fuerint] fuit <i>X^a</i> , fuerit <i>O</i>
ea pignori tibi (tibi pignori <i>X</i>) pro mercede eius ha- bitationis essent <i>om. M</i>	hic] hoc <i>MH</i>
34 est et] <i>H</i> , esset <i>F</i> , essent et <i>XYO</i> , esset et <i>MCLR</i>	9 esset] etiam <i>X^a</i> , etiam esset <i>L</i> , sit <i>H</i>
35 aut] ante si <i>R</i>	pignori] pignoris <i>R</i>
36 eum pignoris nomine] pig- noris nomine eum <i>RH</i> , pignoris nomine (<i>om. eum</i>) <i>YO</i>	sed si] <i>F</i> , sed <i>XO</i> , sed ut <i>YMCRLH</i>
37 non <i>om. Y^a</i> rei <i>om. O^aC</i>	inducta] introducta <i>L</i>

sit <i>om. O</i>	10 sint] sunt <i>M</i>	idem] <i>FY^a</i> , id est <i>X^a</i> , idem est <i>X^aY^aMOCLRH</i>
et si talia] <i>Y^aO</i> , et sint alia <i>F</i> , et sint talia <i>XCLRH</i> , et si in talia <i>Y^a</i> , et talia <i>M</i>	11 sint] sunt <i>Y</i> interdicto] interdicto <i>F</i> , inter- dicto <i>Y^a</i> , interdicto huic <i>XMOCRH</i> , huic inter- dicto <i>Y^aL</i>	teneri] tenere <i>C</i> , introducta teneri <i>XOL</i> , inducta te- neri <i>Y</i>
	12 poterunt] <i>XCL</i> , poterint <i>FMRH</i> , poterit <i>YO</i>	potuerint] poterint <i>XR</i> , poterunt <i>M</i> , poterit <i>O</i> , potuerit <i>C</i>
	successoribus] in successo- ribus <i>O^aC</i>	pignoris nomine] pignori <i>RH</i>
	13 dabitur] datur <i>YMCL</i>	sint] si pignoris <i>YML</i>
	14 gaius] paulus <i>L</i>	sint] sunt <i>Y</i>
	uicesimo sexto] xxiiii <i>O</i>	interdicto] interdicto <i>X^aY</i> , interdictum hoc <i>L</i>
	hoc interdictum] hoc inter- dicto <i>X^aY</i> , interdictum hoc <i>L</i>	15 his rebus] rebus his <i>C</i>
		non ipsius] ipsius non <i>L</i>
		sint] sunt <i>X^a...MCLRH</i>
		sed] et <i>Y^a</i>
	16 sunt] sint <i>XYMOL</i>	16 sunt] sint <i>XYMOL</i>
	18 de saluiano <i>om. M^a</i> , ante <i>D. 43, 32, 2 ponit L^a</i>	18 de saluiano <i>om. M^a</i> , ante <i>D. 43, 32, 2 ponit L^a</i>
	interdicto <i>om. M</i>	interdicto <i>om. M</i>
	19 iulianus] ulpianus <i>M</i> , gaius <i>L</i>	19 iulianus] ulpianus <i>M</i> , gaius <i>L</i>
	quadragensimo nono] xluiii <i>Y</i>	quadragensimo nono] xluiii <i>Y</i>
	20 duxerit] induxit <i>YOLRH</i>	20 duxerit] induxit <i>YOLRH</i>
	quod] quid <i>M</i> , quod et <i>L</i>	quod] quid <i>M</i> , quod et <i>L</i>
	21 adprehendendi] apprehendi <i>X^aYO^a</i>	21 adprehendendi] apprehendi <i>X^aYO^a</i>
	reddi] reddit <i>C</i>	reddi] reddit <i>C</i>
	colonus] conus <i>X^a</i>	colonus] conus <i>X^a</i>
	22 ut <i>om. X^a</i>	22 ut <i>om. X^a</i>
	obligatae] obligati <i>R</i>	obligatae] obligati <i>R</i>
	essent] esset <i>O</i>	essent] esset <i>O</i>
	23 extraneum] <i>FXMCL</i> , ex- traneos <i>YORH</i>	23 extraneum] <i>FXMCL</i> , ex- traneos <i>YORH</i>
	experientur] expientur <i>R</i>	experientur] expientur <i>R</i>
	reddatur] reddantur <i>L</i>	reddatur] reddantur <i>L</i>

24 possidentis] <i>XYH</i> , propter parem (patrem <i>C</i>) scilicet (scilicet <i>om. L</i>) causam possidentis <i>XYMOCLR</i>	at] ac <i>L</i> obligarentur] obligarentur <i>C</i>	conueniet] conueniret <i>O</i> , conuenit <i>RH</i>	induxerit] induxit <i>RH</i>
25 dimidias partes] dimidiam partem <i>C</i>	27 cum alio communem habebat] <i>FMH</i> , cum alio colonumnumen habebat <i>F</i> , cum alio (cum alio <i>om. X</i>) colono communem (commune <i>C</i>) habebat (habebat communem <i>X</i>) <i>XOCLR</i> , communem cum alio (colono <i>add. Y</i>) habebat <i>Y</i>	cum fundum communem] fundo commune <i>X</i> , fundo communi <i>YLR</i>	30 fundum communem] fundo commune <i>X</i> , fundo communi <i>YLR</i>
26 adprehendent] apprehenderent <i>ML</i> , apprehendant <i>CRH</i>		sint] sunt <i>YLRH</i> ab aliquo] abaco <i>L</i> innecta <i>om. Y</i> erit] eis] ei erit <i>L</i>	31 iudicium] interdictum <i>RH</i>

Subscriptum est sic:

domini iustiniani sacratissimi principis perpetui augusti (augusti *om. O*) iuris enucleati ex omni ueteri (ueteri *Y*) iure collecti dig. seu pand. explicit lib. xlivi (dig. ... xlivi *om. O*) incip. (l. ins. *O*) xlivii (xlivi *X*) de exceptionibus et praescriptionibus et praeiudiciis *R* (*R om. OC*) *XYOC*
explicit lib. xlivi incipit xlivii de exceptionibus et praescriptionibus et praeiudiciis *M*
incipit lib. xlivii de exceptionibus et preiudiciis et prescriptionibus *L*
explicit liber xlivi digestorum et quintus huius, sequitur liber xlivii digestorum et sextus huius *R*

III.

DIGESTORUM EXCERPTA

QUAE INUENIUNTUR IN COLLECTIONIBUS CANONUM TRIBUS IUONIS, CAESARAUGUSTANA, TRIPERTITA.

Institutionum Iustinianarum et constitutionum uoluminis editores ex antiquis iuris canonici corporibus unum, nempe legem Romanam canonice comptam saec. IX uel etiam antea ex institutionibus constitutionibusque compilatam, non sine fructu adhibuerunt, cum qui hodie extant tam illarum quam harum libri scripti aetate aliquantum inferiores sint cum illi corpori tum multo magis libris iis, quos conditor eius usurpauit. aliter autem euenit in digestis. nam cum in vetustioribus iuris canonici syllogis concinnandis digesta adhibita non sint, quae tempore primae sunt inter eas, quae excerpta eius generis habent, Iuonis, qui episcopus Carnutinus factus a. 1090 diem obiit a. 1115 (*Savigny Gesch. des röm. Rechts* 2, 303), item Caesaraugustana quae dici solet scripta sub papa Urbano II (1088—1099: cf. *Savigny* l. c. 2, 299) et tertia, quam Tripertitam appellant, eiusdem fere aetatis (*Savigny* l. c. p. 301), non egrediuntur aetatem eam, qua scripti sunt codices familiae Bononiensis inter eos qui hodie extant antiquissimi. id autem quod per se probabile est conditores earum eius ipsius generis libros adhibuisse neque maiorem utilitatem ex excerptis illis in Pandectas redundaturam quam redundet in Codicem Iustinianum ex canonum collectionibus saec. XI et deinceps compilatis (cf. Krueger *Kritik des Just. Codex* p. 47 seq.), uerum esse compcri examine instituto trium syllogarum: quarum cum secunda et tertia adhuc ineditae sint, adhibitis laterculis ad utramque diligenter confectis ab Savignio (l. c. p. 491 seq.) quae ex digestis sumpta in iis leguntur ex libris scriptis excerpta curauit. et Caesaraugustanae quidem librum Parisinum n. 3875 anno 1861 hactenus excussit Henricus Degenkolb socius, dum noster erat, huius mei laboris. idem contulit alterum eius syllogae eiusdem bibliothecae codicem n. 3876, sed notae deterioris et parum utilem. Tripertitae autem adhibui codicem saec. XII antea monasterii S. Mariae virginis in Lacu dioecesis Treuerensis, nunc bibliothecae regiae Berolinensis Lat. fol. 197, descriptum a Savignio l. c. p. 301, quem periti iuris canonici assuerunt numerari inter optimos qui hodie extant huius syllogae libros. quamuis autem ad digesta emendanda haec excerpta nequaquam proficiant, tamen uisum est certe ex corporibus nondum editis deprompta hoc loco subiungere, cum nec multum spatii occupent nec si quis forte ea requirat in promptu facile habeat: denique utcumque locum aliquem sibi vindicant tam inter antiquissima digestorum denuo repertorum documenta quam in ipsa historia iuris et Romani et canonici. — Hoc appareat tria corpora artissimo uinculo inter se contineri. nam Tripertita cum Iuonis Decreto its consiprat, ut alterum corpus ex altero descriptum dici possit: hausisse autem non Iuonem ex Tripertita, sed Tripertitae conditorem ex Iuone et Wasserschlebenius (*Beiträge zur Geschichte der vorgratianischen Rechtsquellen* Lipsiae 1839 p. 50 seq.) demonstrauit et equidem examine instituto uerum esse compcri. eius originis ut mittam alia arguments, de quibus uel Wasserschlebenius dixit uel aliquando data opera disputabit Maassenus, ipsa Digestorum excerpta apud Iuonem eadem sunt in summa re, sed item et pleniora et emendatoria et ad iustum ordinem, nempe ipsorum digestorum, proprius accedunt et inscriptiones habent tam numero plures quam aequabiliores et integriores. nihilominus expressi Tripertitam, non Iuonem, quoniam illius librum scriptum bonae notae ad manus habui, huius editionem solam, quae et cuius patet et uereor ne haud paucis locis ad Florentinam exacta sit:

a quibus castigationibus postea demum illatis in eiusmodi disquisitione omnium maxime cauendum est. quapropter Iuonianorum satis habui subicere elenchum ita institutum, ut praetermissa in Tripertita perscriberentur, reliqua indicarentur. unde intellegitur Digesti ueteris quasi quandam epitomam in decreto Iuonis exhiberi l. 16 c. 163—183, 191—193 continuam et ita ordinatam, ut primi libri excerpta proponantur c. 191—193, reliquorum a II ad XXIV c. 163—183. reliqua sparsa sunt et disiuncta, omnia tamen sumpta ex Digesto ueteri excepto unico loco (Iuo 16, 75) deprompto ex l. XLI. Caesaraugustana autem ita comparata est, ut propria habeat quattuor excerpta ex Digesto ueteri (p. 42°, 2—12), que seorsum collocata etiam inscriptionibus plenioribus diuersam originem p[ro]ae se ferunt, praeterea unum (p. 43°, 6) ex titulo de regulis iuris, reliqua desumpta uideantur ex Iuone: nam et in ordine et in erroribus et interpolationibus conspirant fere cum Iuonianis. communia Caesaraugustanae et Tripertitiae exhibuimus in Caesaraugustana, ut in Tripertita recensenda non ponerentur nisi lemmata cum remissionibus. — Ceterum tradita simpliciter repraesentauit ordine quoque retento, quo proferuntur excerpta in tribus syllogis, item saeculi eius orthographia. errores multi insunt huic epitomatori proprii, ut inesse solent in excerptis omnibus: proprium, quod item bonum sit, nusquam inuenitur. quod ad Iuonem quoque peruenire intelleget uel qui editum exemplar examinabit: quamquam plurimis locis Iuo retinet Florentinam, ubi Tripertita ab ea male recedit, neque omnibus credibile est editionem praeuaricari. omnino dubium non est ipsum digestorum epitomatorem, siue Iuo si fuit siue alius nescio qui ante eum iuri canonici studiosus, pependiisse ex codicibus talibus, quales sunt antiquissimi qui extant praesertim Digesti ueteris. quod ut pateretur, interposui discrepantiam editionis mese intra uncos quadratos, adiecta etiam uaria lectione ea, quae ad rem facere uidetur. unde hoc apparet plerisque locis, ubi dissident inter se Florentina lectio et antiquior Bononiensis, canonum collectores cum hac stare, ut cornitor in Caesaraugustana p. 42°, 3. 43°, 4. 15. 19. 22, item in Tripertita p. 44°, 19. 39. 45°, 5. 25. 46°, 10. quamquam e contrario uno certe loco p. 44°, 10 Tripertita uel Iuo potius immans mansit ab interpolatione Florentinae lectionis, quae codices Digesti noui a nobis exhibitos omnes occupauit: nec mirandum est, praesertim in Digesto nouo, cuius qui extant secundi ordinis libri neque aetate nec bonitate pares sunt libris optimis Digesti ueteris ordinis eiusdem, Iuonem codice usum esse, qui ad communem auctorem, scilicet Florentinum, propius accederet quam accedunt nostri.

A. EX COLLECTIONE CANONUM Q. D. CAESARAUGUSTANA.

Proculus lib. III [quarto] epistularum. Licet his, qui prouincie preest, [D. 1, 18, 12 cod. P[ro]c. 3875 l. 1] omnium Rome magistratum uice et officio fungi debeat, non tam [sic P[ro]U, tamen F] spectandum est, quod [quid] Rome factum est, quam quid fieri debeat.

⁵ Paulus lib. I questionum. Si de interpretatione legis queritur [quaeratur], in [1, 3, 87] primis inspiciendum est, quo iure ciuitas retro in eis modo [eiusmodi cod. 3876 et sic F, eiusmodo P[ro]] casibus uisa fuisset: optima est enim [enim est] legum interpres consuetudo.

Ulpianus fideicommissorum lib. IIIIL In rebus nouis constituendis evidens esse [1, 4, 2 l. 18] utilitas debet, ut recedatur ab eo iure, quod diu equum uisum est.

Julianus lib. LV (sic cod. 3875 ex corr., lib. V idem ante corr. et cod. 3876) digestorum. Non omnium, que a maioribus constituta sunt, ratio reddi potest.

Pandectarum lib. XXI titl. II. Idonei non uidentur esse testes, qui [22, 5, 6. Trip. l. 181' l. 19] bus imperari potest, ut testes sint [siant].

¹⁵ Testis idoneus pater filio aut filius patri non est.

Item. Qui falso uel uarie testimonia dixerunt uel utrique parti prodiderunt, a iudicibus [competenter ins.] puniuntur.

Item. Pater et filius, qui in potestate eius est, [item ins. Tripertita [22, 5, 17. Trip. l. 181' pro rubrica et in tercio F] duo fratres, qui in eiusdem patris potestate [pot. ei. patr. Trip.]

sunt, testes utrique in eodem testamento uel eodem negocio fieri possunt, quoniam nichil nocet ex una domo plures testes alieno negocio adhiberi.

Item. Ex eo quod prohibet lex Iulia de adulteris testimonium dicere condemnata mulierem, colligitur etiam mulieres testimonium [sic *PVLU*, testimoniis *F*] in iudicio dicendi ius habere.

Ulpianus in lib. digestorum. Nuptias non concubitus, sed affectus [35, 1, 15 — 50, 17, 30] f. 72 [consensu] facit.

Pandectarum lib. XXIII titl. I. In sponsalibus [etiam *ins.*] consensu eorum exigendus est, quorum in nuptiis desideratur. intelligitur [intellegi] tamen semper filiam patri [filiae patrem] consentire, nisi euidenter dissentiat [Iulianus scribit add.].

Item. Sponsalia sicut nuptie consensu fiunt contrahentium [23, 1, 11. Trip. f. 155. 181] [contr. fiunt] et ideo sicut nuptiis, ita sponsalibus filiam familias consentire oportet.

Que patris voluntati non repugnat, consentire intelligitur. tunc [23, 1, 12. Trip. f. 155. 181] autem [solum *ins.*] dissentiendo a patre licentia [sic etiam *PV^oL^oU^o*, filiae *ins.* *FV^oL^oU^o*] conceditur, si indignus [sic etiam *P^o*, indignum *F rel.*] moribus uel turpis [turpem] ei sponsus [sponsus ei *P^o* et *Tripartita* f. 181', sponsus, omisso ei, Trip. f. 155, sponsus ei *F rel.*] a patre eligitur [pater eligat].

Filio familias dissentiente sponsalia eius nomine [sic etiam *PVLU*, nomine eius *F*] fieri non possunt.

Item. In sponsalibus contrahendis etas contrahentium diffinita [23, 1, 14. Trip. f. 155. 181] non est, ut in matrimonii. quapropter a [sic etiam *L^oU^o*, et a *F*, ea *P^oL^o*] primordio etatis sponsalia effici possunt, si modo id fieri ab utraque persona intelligatur [intelligitur Trip. f. 155], id est si non sint minores quam VII annis.

Pandectarum lib. I titul. V. Lex nature hec est, ut qui nascitur sine legitimo matrimonio, matrem sequatur.

Qui in utero sunt, in toto pene iure ciuili intelliguntur in rerum natura esse. nam et legitime hereditates restituuntur his [his rest. Trip. cum *F rel.*] ita ut [et pro ita ut] si prenans mulier ab hostibus capta sit et [et om. Trip. cum *F rel.*] id quod natum erit [postliminium habet item patris uel matris condicionem sequitur praeterea si ancilla praegnans subrepta fuerit *ins.*] quamuis apud bone fidei emptorem peperit [sic etiam *PU*, pepererit Trip. F: praeterea id quod natum erit *ins.* *F rel.*], tamquam furtuum usu non capitur [capiatur Trip.].

B. EX COLLECTIONE CANONUM Q. D. TRIPERTITA.

85	DE CONIUGIIIS.	cod. Berol. Lat. f. 197 f. 154'
c. 20. Item de eodem. In sponsalibus ... dissentiat.		
Item. Sponsalia ... oportet.		
Que ... eligitar.	<i>supra p. 43°.</i>	f. 155
Filio ... possunt.		
40 Item. In sponsalibus ... annis.		

DE INCESTA COPULATIONE.

c. 2. Si cum ea quis nuptias uel sponsalia constituerit [constitutat], [f. 181: D. 8, 2, 13, 4 f. 159'] quam uxorem ducere [uxorem ducere uel *F*, uel uxorem ducere *PVU*] non potest uel fas non est, erit notatus.

45	DE HOMICIDIIS.	
c. 10. Multi [mulionem quoque] si per impericiam impetum mularum retinere [9, 2, 8 f. 168'] non potuerit, si [eae <i>ins.</i> <i>FPVU</i> , om. <i>L</i>] alienum hominem obtruerit [obtruerint], vulgo dicitur culpae nomine teneri. idem dicitur et si propter infirmitatem retinere [sustinere] mularum impetum non potuerit, nec uidetur iniquum, si infirmitas culpae annumeretur, cum		

affectare quisque non debeat, in quo [uel intellegit uel ins.] intelligere debet infirmitatem suam aliis [alii] periculosam futuram. idem iuris est in persona [eius ins.] qui impetum aequi quo uehebatur propter impericiam suam [suam om.] uel infirmitatem retinere non potuerit [poterit].

5 Item. Lusus quoque noxius in culpa est.

D. 9, 2, 10

DE CAUSIS LAICORUM.

L 178

c. 28. Qui ad amicum domini deprecatus confugit, non est fu- f. 181': D. 21, 1, 43, 1
gitius: immo [etiam ins.] si ea mente [sit ins.], ut (aut manu ¹) non impetrato auxilio domum non (non deletum) reuertatur, nondum fugitius est.

10 c. 29. Si [sic F, nisi XYMOC] seruns [quem possidebam ins.] fugerit, etiam [41, 3, 15, 1]
[etiam om.] si pro libero [se ins.] gerat, uidebitur a domino possideri. sed hoc tunc intel-
ligendum est, cum, si apprehensus fuerit, non sit paratus pro libertate sua [sua libertate]
litigare. nam si paratus est [sit] litigare, non uidebitur a domino possideri, cui se aduer-
sarium praeparauit.

15 c. 31. Pandectarum lib^o IX°. Si seruum [tuum ins.] latronem insi- f. 181': D. 9, 2, 4
diantem sibi occiderit quis, securus erit [insidiantem mihi occidero, securus ero]: nam ad-
uersus periculum naturalis ratio se permittit defendere [permittit se def.]. Lex [9, 2, 4, 1]
duodecim tabularum furem noctu deprehensem occidere permittit, ut tamen in [id] ipsum
cum clamore testificetur. interdum [sic etiam PL^o, interdiu FL^oU] autem deprehensem ita
20 permittunt [permittit] occidere, si is et [et om.] telo se [se telo] defenderet [defendat], ut
tamen [aeque ins.] cum clamore testificetur.

c. 32. Si seruus sciente domino occidit, in solidum dominum obli- f. 181': D. 9, 4, 3 pr.
gat, ipse enim uidetur dominus occidisse: si autem inscientem, noxialis (innoxius manu ²)
[noxialis] est: nec enim debuit ex maleficio serui in plus teneri, quam ut noxae eum de-
25 datis. [dedat. Is qui non prohibet cst.]

c. 51. Nec [Ne] patroni patronae [patronae] aduersus libertos nec [f. 181': D. 22, 5, 4 f. 178]
[neque] liberti aduersus patronum cogantur testimonium dicere.

c. 52. Apud omnes seque [peraeque] gentes animaduertere possumus dominis [1, 6, 1, 1]
in seruos uitiae necisque potestatem esse [fuisse] et quodcumque per seruum adquiritur,
30 id domino adquiritur.

c. 105. Pandectarum libro. Si quis iudicio se sisti promiserit et ualitudine [2, 11, 2, 3 f. 181]
uel tempestate uel ui fluminis prohibetur [prohibitus] se sistere non possit, exceptione
adiuuat.

Item. Quod dicimus [diximus] succurri ei etiam [etiam ei] qui tempestate [2, 11, 2, 6]
35 aut ui fluminis prohibitus non uenit, tempestatem sic intelligere debemus siue maritana
[maritima] siue terrestris [sit ins.]. tempestatem sic (sic del. m. 2) intelligere debemus tamē,
quae impedimento sit itineri uel nauigationi (nauigationis m. 1). Uis fluminis [2, 11, 2, 7]
etiam sine tempestate accipienda est: uis [uim] fluminis intelligimus et si magnitudo eius
impedimento sit siue pons solutus sit uel nauigium non stetit [sic PU, stet F].

40 Item. Si quis, cum Rome esset, ipso tempore promissionis sistendi et (et m. 1) [2, 11, 2, 8]
[et om.] nulla necessitate urgente uoluntatis [sic PU^o, uoluptatis F] causa in municipium
profectus est [sit], nonne indignus est, cui [haec ins.] exceptio patronizetur [patroci-
netur]?

Item. Si funere domestico quis [quis domestico] impeditus non uenit, debet [2, 11, 4, 3]
45 ei exceptio dari¹.

Item. Pacta, quae turpem causam continent, non sunt obseruanda.

Item. Contra iuris ciuilis regulis [regulas] pacta conuenta rata non ha- [2, 14, 28 pr.]
bentur.

¹ Quae post haec repperit Savignius sumpta ex titulo de feriis D. (2, 12) l. 1 pr. § 1 et l. 3 pr.
a codice Berolinensi absunt.

Item. Si cum ea quis nuptias uel sponsalia constituat, quam uxorem [f. 159: D. 8, 2, 13, 4] ducere [uel ins.] non potest uel fas non est, erit notatus.

c. 106. Titulo IIII. Soluendo quisque pro alio licet inuito et ignorante liberat [D. 8, 5, 88] eum: quod autem alicui debetur, aliis sine uoluntate eius non potest iure exigere.

5 Quod metus causa gestum erit, ratum non habeo [sic P°U, habebo F]. [4, 2, 1]

Uim accipimus atrocem et eam, quae aduersus mores bonos [bonos mores] [4, 2, 3, 1] fiat, non eam, quam magistratus [recte ins.] intulit, scilicet iure licto et iure honoris quem sustinet.

Metum autem praesentem accipere debemus, non suspicionem inferendi [4, 2, 9 pr.] 10 eius.

Metus autem causa abesse uidetur, qui iusto timore mortis uel cruciatus corporis [4, 6, 8] conterritus abest.

Rei publice causa eos solos abesse [abesse eos solos] intelligimus, qui non [4, 6, 36] sui commodi causa, sed coacti sunt [absunt].

15 Si de re sua quis arbiter factus sit, dicere sententiam [sententiam dicere] non [4, 8, 51] potest.

Nauta et caupo et stabularius mercedem accipiunt non pro custodia, sed [4, 9, 5 pr.] nauta ut traiciat uestores (uiatores m. 2), caupo [ut ins.] uiatores manere in capona patiatur, stabularius ut permittat iumenta apud eum stabulari: et tamen custodiae nomine 20 tenetur [tenentur]. nam et fullo et sarcinator non pro custodia, sed pro parte [arte] mercedem accipiunt, et tamen custodiae nomine ex locato tenentur.

c. 107. Libro VIII titulo II. Itaque si seruum tuum latronem insidiantem mihi occidero, securus ero. nam aduersus periculum naturalis ratio permittit se defendere. Lex XII tabularum furem noctu deprehensum occidere permittit non [9, 2, 4, 1] 25 [ut] tamen (nisi ins. m. 2) in [id] ipsum cum clamore testificetur: interdum [sic eliam PL, interdiu FL°U] autem deprehensum ita permittit occidere, si is et [et om.] telo se [se telo] defenderit [defendat], ut tamen aequa [cum clamore ins.] testificetur.

Item. Qui occiderit adulterum deprehensum seruum alienum, hac lege non [9, 2, 30 pr.] tenebitur.

30 Item. Si quis in stipulam suam uel spinam comburendam [comburendae] [9, 2, 30, 3] eius causa ignem immiserit et ulterius euagatus et progressus ignis alienam segetem uel uineam lesерit, inquiramus [requiramus], nam [num] imperitia eius aut negligentia id accidit: nam si die uentoso id faecerit [fecit], culpae reus est, nam et qui occasionem prae-stat, dampnum faecisse putatur [uidetur]. in eodem crimen est et qui non obseruauit, ne 35 ignis longius procederet. at si omnia quae oportuit obseruauit uel subita uis uenti longius ignem produxit, caret culpa.

Item. Qui pecus alienum in agro suo deprehenderit, non iure id includit [9, 2, 39, 1] nec agere illud aliter [debet ins.] quam, ut supra diximus, quasi suum, sed [uel ins.] abigere debet sine dampno uel admonere dominum, ut suum recipiat.

40 c. 108. Titulo III°. Si seruus sciente domino occidit, in solidum do- [f. 178: D. 9, 4, 2 pr.] minum obligat, ipse enim uidetur dominus occidisse: si autem inscientem, est noxialis [noxialis est]: nec enim debuit ex maleficio serui in plus teneri quam ut noxae eum de-datis [dedat]. Is qui non prohibet cet.].

Item. Ob rem igitur honestam datum ita repeti potest, si res, propter quam [12, 5, 1, 1] 45 datum est, secuta non est. Quod si turpis causa accidentis fuerit, etiamsi res [12, 5, 1, 2] secuta sit, repeti potest.

c. 109. Qui patitur ab alio mandari, ut sibi credatur, mandare intelligitur. [17, 1, 18]

c. 110. Societas si dolo malo aut fraudandi causa coita sit, ipso iure nul- [17, 2, 3, 8] lius momenti est, quia fides bona contraria est fraudi et dolo.

50 Item. Quod autem ex furto uel ex alio maleficio quaesitum est, in societatem [17, 2, 58] non oportet [oportere] conferri, quia [quia om.] palam est, quia delictorum turpis ac [atque] faeda communio est.

Item. Si maleficii societas coita sit, constat nullam esse societatem. [17, 2, 57]

c. 111. Qui ad amicum [domini ins.] deprecatus confugit, non [*L. 178: D. 21, 1, 43, 1*] est fugitius: immo si ea mente [sit ins.], ut non impetrato auxilio domum non (non *det.*) reuertatur, non est fugitius [nondum fugitius est].

c. 112. Si quis rem [meam ins.] uendidit minoris quam mandatum est [quam [*D. 21, 3, 1, 8*] ei mandaui], non uidetur alienata.

c. 113. Si [Ei] incumbit probatio qui dicit, non qui negat. [22, 3, 3]

c. 114. Ne inuito denuncietur, ut testimonium litis dicat aduersus socrum [22, 5, 4] generum utricum sobrinum priuignum [priuignum sobrinam] sobrinam sobrino natum eosne, qui priore gradu sunt [sint], item (*ab item caput incipit cod.*) ne liberto ipsius, liberorum [L. 178] eius, parentium, uiri uxoris, item (*ab item caput incipit cod.*) [patroni ins. F, om. VL] patronae et ut ne patroni patronae aduersus libertos neque liberti aduersus patronum co-
gantur testimonium dicere.

Item. Idonei ... sint.

Testis ... est.

15 Item. Qui falso ... puniuntur. } *supra p. 42°. 43°.*

Item. Pater ... adhibere.

Item. Ex eo ... habere.

c. 115. Sponsalia ... oportet.

Quae patris ... eligitur.

20 Item. Filio familias ... possunt. } *supra p. 43°.*

In sponsalibus ... VII annis.

c. 116. Furor non sinit contrahi matrimonium [contrahi matr. non sinit], [23, 2, 16, 3] quia consensu opus est, sed recte contractum non impedit.

In liberae mulieris consuetudine non concubinatus, sed nuptiae intelligendae [23, 2, 24] sunt, si non corpore quaestum facerit.

Item. Quae in adulterio deprehensa est, [quasi ins.] publico iudicio damp- [23, 2, 43, 12] nata est. proinde si adulterii condemnata esse proponatur, non tantum quia deprehensa [*est ins.*] erit notata, sed quia et publico iudicio dampnata [*est ins.*].

Item. Generaliter diffiniendum est, donec certum est uiuere maritum [maritum [24, 3, 6] uiuere] in captiuitate constitutum, nullam habere licentiam uxores eorum ad aliud transire [*migrare ad aliud*] matrimonium.

c. 124. Uim atque iniuriam propulsemus: nam iure hoc uenit [uenit], ut quod [1, 1, 3] quisque ob tutelam sui corporis [corporis sui] facerit, iure facisse estimetur [existimetur].

c. 125. Cum lex in praeteritum quid indulget, in futurum ueta. [1, 3, 22]

25 c. 126. Septimo mense nasci perfectum partum iam receptum est propter ancto- [1, 5, 12] ritatem doctissimi uiri Hypocratis: et ideo credendum est eum, qui ex iustis nuptiis septimo mense natus est, iustum filium esse.

Item. Cum legitime nuptiae facte sunt [sint], patrem liberi sequuntur, uulgo [1, 5, 12] quae sit matrem sequuntur [quaesitus matrem sequitur].

40 Item. Uulgo concepti dicuntur, qui patrem demonstrare non possunt uel qui possunt quidem, sed eum habent, quem habere non licet.

Item. Lex naturae ... sequatur.

Item. Qui in utero ... non capiatur. } *supra p. 43°.*

45 Item. Furiosus licet ducere uxorem [uxorem ducere] non possit, retinere tamen [1, 6, 8 pr.] matrimonium potest.

C. CONSPECTUS EXCERPTORUM RELATORUM IN DECRETUM IUONIS.

* asteriscus distinguit capita quae Iuo aut solus habet aut pleniora quam Tripertita.
Adhibui editionem Molinaci Louanii 1561 fol.

8, 20.	Pandectarum lib. XXIII titulo primo. In sponsalibus ... dissentiat.	D. 23, 1, 7, 1	p. 43*, 36
5 21.	Item. Sponsalia ... oportet.	23, 1, 11	37
	Quae ... eligitur.	23, 1, 12	38
	Filio ... possunt.	23, 1, 13	39
	Item. In sponsalibus ... annis.	23, 1, 14	40
10 62.	Pandectarum libro XXIII tit. II. In liberae ... fecerit.	23, 2, 24	p. 46*, 24
10 68.	Pandectarum lib. I tit. V. Cum legitimae ... sequuntur.	1, 5, 19	38
69.	Item. Uulgo ... licet.	1, 5, 23	40
70.	Item. Lex ... sequatur.	1, 5, 24	42
	Qui in ... capitur.	1, 5, 26	43
15 123.	*Pandectarum lib. I tit. XII. Si quis seruum suum adulterium commis- sisse dicat in uxorem suam, apud praefectum urbis [urbi] erit audiendus.	1, 12, 1, 5	-
15 246.	Pandectarum lib. XXIIII tit. II. Generaliter ... matrimonium.	24, 2, 6	29
30 304.	*Quartus liber pandectarum titulo II. Lenocinium facit qui quaestuaria mancipia habuerit: sed et qui in liberis hunc quaestum exercet, in eadem causa est, sine autem hoc principaliter [principaliter hoc] negotium gerat siue alterius negotiationis accessione [cessione F] utatur, ut puta si capo fuit uel stabularius [et ins.] mancipia talia habuit ministrantia et occasione ministerii quaestum facientia: siue balneator fuerit, uelut [in ins.] quibusdam prouinciis fit, in balneis ad custodienda uestimenta conducta habent mancipia.	3, 2, 4, 2	-
25 307.	Pandectarum lib. XII titul. IIII. Quod meretrici datur, repeti non potest, [12, 5, 4, 3] ut Labeo et Marcellus scribunt, sed noua ratione: id est, non quia [ratione non ea quod] utriusque turpitudo uersatur, sed solius dantis: illius [illam] est [est om.] enim turpiter facere, quod sit meretrix, non turpiter accipere, cum sit meretrix.	-	-
9, 2.	Pandectarum lib. III tit. II. Si cum ea ... notatus.	3, 2, 18, 4	p. 45*, 1
se 10, 32.	Pandectarum libro IX tit. II. Mulio si ... poterit.	9, 2, 8, 1	p. 43*, 46
	Item. Lusus ... est.	9, 2, 10	p. 44*, 5
118.	Pandectarum lib. I tit. III. Uim ... aestimetur.	1, 1, 8	p. 46*, 32
11, 14.	*Pandectarum libro XVII titulo II. Si ... societatem. generaliter enim traditur rerum in honestarum nullam esse societatem.	17, 2, 57	p. 45*, 53
25 13, 86.	*Lib. VII institutionum tit. I. Quod infans uel furiosus perdidit posses- sori [possessor perdidit] uel corrupit, impunitum est.	6, 1, 60	-
87.	Institu. lib. XXIIII tit. II. Furor ... impedit.	23, 2, 16, 3	p. 46*, 23
16, 74.	Pandectarum lib. XXI tit. I. Qui ad ... fugitiuus est.	21, 1, 48, 1	p. 44*, 7
75.	Lib. XLIIII titulo secundo. Si seruus ... praeparauit.	41, 3, 15, 1	10
40 78.	Pandect. lib. IX tit. II. Si seruum ... testificetur.	9, 2, 4, 1	15
79.	Tit. IIII. Si seruus ... dedat.	9, 4, 2 pr.	22
103.	Pandect. lib. xxii. Nec patroni ... dicere.	22, 5, 4	26
104.	Lib. XLIIII tit. VIII. Apud omnes ... acquiritur.	1, 6, 1, 1	28
163.	Pandectarum libro. Si quis ... adiuuatur.	2, 11, 2, 3	31
45	*Item. Quod ... stetit. Si quis tamen, cum posset non incidere [2, 11, 2, 6.7.8] in tempestatem uel in fluminis uim, si ante profectus esset, uel tempore opportuno nauigasset, ipse se artauerit, numquid exceptio ei minime prosit? quod quidem causa cognita erit statuendum. nam neque sic artandus erit [sit], ut possit ei dici, cur non multo tempore [tempore om.] ante profectus	-	84

- est, quam dies promissionis uenire: neque iterum permittendum est [est om.] ei, si quid sit quod ei imputetur, causari tempestatem uel uim fluminis. quid enim, si quis, cum Romae esset ... patrocinetur? aut quid si tempesta qui p. 44°, 4 dem in mari fuit, terra autem iste potuit uenire uel flumen circumuire? aequo dicendum est non semper ei exceptionem prodesse, nisi angustiae non patiebantur terra iter metiri uel circumuire. cum tamen uel flumen sic abundasset, ut implesset omnem locum, in quo sisti oportuit, uel aliqua fortuita calamitas eundem locum euerit uel praesentiam [praesentiam] uenienti periculosa fecit, ex bono et aequo et hic exceptio ei accommodanda est. Simili modo exceptio datur ei qui, cum ad iudicium uenire uolebat, a ma- [D. 2, 11, 2, 9] gistratu retentus est et retentus sine dolo malo ipse*s*ius. nam si ipse hoc affectauit uel causam praestiterit [praestitit], non ei proderit exceptio. sed ipse [ipsius] quidem dolus eius [eius om.] oberit, ceterorum non oberit, qui malo [sic F², malo om. F²PVU] dolo fecerunt, ut retineretur. sed si priuatus eum detinuerit, nullo modo ei proderit haec exceptio.
- Item. Si funere quis domestico ... dari. [2, 11, 4, 3]
- 16, 164. *Item. Ne quis messium uindemiarumque tempore aduersarium cogat [2, 12, 1 pr.] ad iudicium uenire, oratione diui Marci exprimitur, quia occupati circa rem rusticam in forum compellendi non sunt. Sed si praetor ant per [2, 12, 1, 1] ignorantiam uel socordiam euocare eos perseuerauerit hi qui [hique] sponte uenerint, siquidem sententiam dixerint [dixerit] praesentibus illis et sponte litigantibus, sententia ualebit, tametsi recte non [nou recte] fecerit, qui eos euocauerit.
- *Item. Solet etiam messis uindemiarumque tempore ius dici de rebus, [2, 12, 3 pr.] quae tempore uel morte periturae sunt. [morte in.] ueluti furti, damni iniuria*e*, iniuriarum atrocium, quae [qui] de incendio ruina naufragio rate nau expugnata rapuisse dicuntur et si quae similes sunt.
165. Pacta ... obseruanda. [2, 14, 27, 4 p. 44°, 4]
- Item. Contra ... habentur. [2, 14, 28]
166. Item. Si cum ea ... notatur. [3, 2, 13, 4 p. 45°, 1]
167. Soluendo ... exigere. [3, 5, 38]
168. Quod metus ... habebo. [4, 2, 1]
- Item. Uim ... sustinet. [4, 2, 3, 1]
- Metum ... eius. [4, 2, 9 pr.]
169. Metus ... abeat. [4, 6, 3]
- Rei publicæ causa ... sunt. [4, 6, 36]
170. Item. Si de re ... potest. [4, 8, 51]
171. Nauta et ... tenentur. [4, 9, 5 pr.]
172. Lib. IX tit. II. Itaque si ... testificetur. [9, 2, 4 pr. §1]
- Item. Qui occiderit ... tenebitur. [9, 2, 30 pr.]
- Item. Si quis in stipulam ... caret culpa. [9, 2, 30, 3]
- Item. Qui pecus ... recipiat. [9, 2, 39, 1]
173. Titulo IIII. Si seruus ... dedat. [9, 4, 2 pr.]
174. Item. Ob rem ... potest. [12, 5, 1, 1, 3]
175. Lib. XVII tit. I. Qui patitur ... intelligitur. [17, 1, 18]
176. Tit. II. Societas si ... et dolo. [17, 2, 3, 3]
- Item. Quod autem ... communio est. [17, 2, 53]
- *Item. Si maleficii ... societatem. generaliter enim traditur rerum in honestarum nullam esse societatem. [17, 2, 57]
177. Lib. XXI tit. I. Qui ad amicum ... non est fugitiuus. [21, 1, 43, 1 p. 45°, 1]
178. Tit. II. Si quis ... alienata. [21, 3, 1, 3]
179. Lib. XXII tit. III. Ei incumbit ... negat. [22, 3, 2]
180. Titulo V. Ne inuito ... testimonium dicere. [22, 5, 4]

16.	181.	Item. Idonei ... sint.	D 22, 5, 6	p. 46*, 13
		Item. Testis ... est.	22, 5, 9	14
		Item. Qui falso ... puniuntur.	22, 5, 16	15
5		Item. Pater et filius ... adhiberi.	22, 5, 17	16
		Item. Ex eo ... habere.	22, 5, 18	17
	182.	Item lib. XXIII. Sponsalia ... oportet.	23, 1, 11	18
		Item. Quae patris ... eligitur.	23, 1, 12	19
10	183.	Item. Filio familias ... possunt.	23, 1, 13	20
		Item. In sponsalibus ... VII annis.	23, 1, 14	21
		Tit. II. Furor contrahi ... impedit.	23, 2, 16, 2	22
		Item. In liberae ... quaestum fecerit.	23, 2, 24	24
		Item. Quae in adulterio ... damnata.	23, 2, 43, 12	26
		Generaliter ... matrimonium.	24, 2, 6	29
15	191.	Lib. I tit. II. Ut uim ... aestimetur.	1, 1, 3	32
	192.	Item tit. II. Cum lex ... uetat.	1, 3, 22	34
	193.	Titulo V. Septimo mense ... filium esse.	1, 5, 12	35
		Item. Cum legitimae ... sequuntur.	1, 5, 19	38
		Item. Uulgo concepti ... non licet.	1, 5, 23	40
20		Item. Lex naturae ... sequatur.	1, 5, 24	42
		Item. Qui in utero ... non capit.	1, 5, 26	43
		Item. Furiosus ... matrimonium potest.	1, 6, 8 pr.	44

V.

ORDO LIBRORUM IURIS UETERIS IN COMPILEANDIS DIGESTIS OBSERUATUS.

Scripta eterum iuriisconsultorum compilatores quo ordine perlustrauerint et quamnam inter se librorum distributionem fecerint, Bluhmius et uidit primus et ita explicuit, ut aliis adiciendum mutandumque nihil fere relinqueret. Bluhmiani igitur sunt qui sequuntur laterculi (uide Savigny *Zeitschrift für geschichtliche Rechtswissenschaft* IV p. 266), in quibus quos libros compilatores coniunctos excusserunt, lineola praeposta comprehendi partitionesque, quas in his operibus coniunctim excerptis fecerunt, quatenus deprehendi potuerunt, subiunxi secutus alterum Bluhmii indicem (l. c. p. 445).

PAULUS KRUEGER.

PARS SABINIANA (S).

1.	ULPIANI	libri LI ad Sabinum.			
2.	POMPONII	libri XXXVI ad Sabinum.			
3.	PAULI	libri XVI ad Sabinum.			
		{ Ulp. l. 1 ... 14. Pomp. l. 1 ... 4. Paul. l. 1. 2.	{ Ulp. l. 30. Pomp. l. 12. 13. Paul. l. 6.	{ Ulp. l. 44 ... 50. Pomp. l. 23 ... 27. Paul. l. 11. 12.	
		{ Ulp. l. 15 ... 25. Pomp. l. 5 ... 7. Paul. l. 3. 4.	{ Ulp. l. 31 ... 40 in. ¹ Pomp. l. 14 ... 17. Paul. l. 7. 8.	{ Ulp. l. 51. Pomp. l. 29. Paul. l. 13. ²	
		{ Ulp. l. 26 ... 29. Pomp. l. 8 ... 11. Paul. l. 5.	{ Ulp. l. 40 fin. ... 43. Pomp. l. 18 ... 22. Paul. l. 9. 10.	{ Pomp. l. 30 ... 36. Paul. l. 14 ... 16.	
4.	ULPIANI	libri XXVI ... LI ad edictum.			
5.	PAULI	libri XXVIII ... XXXXVIII in. ad edictum.			
6.	PAULI	libri VI ... VIII breuum.			
7.	GAI	libri VIII ... XVIII ad edictum prouinciale.			
8.	GAI	libri II de testamentis ad edictum praetoris urbani.			
9.	GAI	libri III de legatis ad edictum praetoris.			
		{ Ulp. l. 26 ... 30. Paul. l. 28 ... 31. Gai. l. 9. 10 in. ³ Paul. l. 6 breuum.	{ Ulp. l. 35. 36. Paul. l. 38. Paul. l. 8 breuum. Gai. l. 12.	{ Ulp. l. 46 ... 50. Paul. l. 43 fin. ... 46. Gai. l. 16. 17. Gai. l. 1. 2 de testam.	
		{ Ulp. l. 31. 32. Paul. l. 32 ... 34. Gai. l. 10 fin.	{ Ulp. l. 37. 38. Paul. l. 39. 40. Gai. l. 13. 14 in. ⁴	{ Ulp. l. 51. Paul. l. 47. 48 in. Gai. l. 18. Gai. l. 1 ... 3 de legatis.	
		{ Ulp. l. 33. 34. Paul. l. 35 ... 37. Gai. l. 11. Paul. l. 7 breuum.	{ Ulp. l. 39 ... 45. Paul. l. 41 ... 43 in. Gai. l. 14 fin. 15.	{ cf. 5, 1, 58 ... 60: 6, 1, 68 ... 71. Bluhme separat librum 51 Ulpiani a laudatis Pomponii et Pauli libris. ³ cf. 50, 17, 45 ... 47. Bluhme: Gai. l. 9. ⁴ cf. 88, 1, 18 ... 22. Bluhme: Gai. l. 13.	

¹ cf. 26, 8, 5 ... 7. Bluhme: l. 31 ... 39. ² cf. 5, 1, 58 ... 60: 6, 1, 68 ... 71. Bluhme separat librum 51 Ulpiani a laudatis Pomponii et Pauli libris. ³ cf. 50, 17, 45 ... 47. Bluhme: Gai. l. 9.
⁴ cf. 88, 1, 18 ... 22. Bluhme: Gai. l. 13.

10. ULPIANI libri X disputationum.
 11. ULPIANI libri X de omnibus tribunalibns.
 12. ULPIANI libri VI opinionum.
 13. ULPIANI libri VI de censibus.
 14. IULIANI libri LXXXX digestorum.
 15. ALFENI UARI libri XXXX digestorum.
 16. PAULI libri VIII epitomarum Alfeni digestorum.
 17. IULIANI liber singularis de ambiguitatibus.¹
 18. IULIANI libri IIII ad Urseium Ferocem.
 19. IULIANI libri VI ex Minicio.
 20. AFRICANI libri VIIII quaestionum.
 21. FLORENTINI libri XII institutionum.
 22. MARCIANI libri XVI institutionum.
 23. ULPIANI libri II institutionum.
 24. GAIUS libri VII rerum cottidianarum sive aureorum.
 25. GAIUS libri IIII institutionum.
 26. CALLISTRATI libri III institutionum.
 27. PAULI libri II institutionum.
$\left\{ \begin{array}{l} \text{Flor. l. 1 ... 5.} \\ \text{Marc. l. 1. 2.} \\ \text{Ulp. l. 1.} \\ \text{Gaii l. 1 inst.} \\ \text{Gaii l. 1 aur.} \\ \text{Pauli l. 1.} \end{array} \right.$	$\left\{ \begin{array}{l} \text{Marc. l. 3.} \\ \text{Gaii l. 2 inst.} \\ \text{Gaii l. 2 aur.} \\ \text{Callistr. l. 2.} \end{array} \right.$	$\left\{ \begin{array}{l} \text{Flor. l. 4 ... 9.} \\ \text{Flor. l. 10. 11.} \\ \text{Ulp. l. 2.} \end{array} \right.$	$\left\{ \begin{array}{l} \text{Flor. l. 7 ... 9.} \\ \text{Gaii l. 3 inst.} \\ \text{Gaii l. 3 aur.} \\ \text{Pauli l. 2.} \\ \text{Callistr. l. 3.} \\ \text{Marc. l. 10 ... 18.} \end{array} \right.$
28. ULPIANI libri V de adulteriis.
 29. PAPINIANI libri II de adulteriis.
 30. PAPINIANI liber singularis de adulteriis.
 31. PAULI libri III de adulteriis.
$\left\{ \begin{array}{l} \text{Ulp. l. 1 ... 3.} \\ \text{Pap. l. 1. 2.} \\ \text{Pap. l. sing.} \\ \text{Paul. l. 1. 2.} \end{array} \right.$	$\left\{ \begin{array}{l} \text{Ulp. l. 4. 5.} \\ \text{Paul. l. 3.} \end{array} \right.$
32. ULPIANI liber singularis de sponsalibus.
 33. PAULI liber singularis de dotis repetitione.
 34. PAULI liber singularis de adsignatione libertorum.
 35. PAULI liber singularis de iure patronatus.
 36. NERATHI libri XV regularum.
 37. ULPIANI libri VII regularum.
 38. SCAEUOLAE libri IIII regularum.
 39. PAULI liber singularis regularum.
 40. MARCIANI libri I. II regularum.
 41. ULPIANI libri II responsorum.
 42. MARCIANI libri III. IIII regularum.
 43. PAULI libri VII regularum.
 44. MARCIANI liber V regularum.
 45. POMPONII liber singularis regularum.
 46. ULPIANI liber singularis regularum.
 47. ULPIANI libri X de officio proconsulis.
 48. PAULI liber singularis ad SC. Silaniatum.
 49. PAULI liber singularis de portionibus quae liberis damnatorum conceduntur.
 50. PAULI libri II ad legem Iuliam.

¹ Bluhme hunc librum post libros ex Minicio collocat: sed nide 28, 6, 31, 32, 62.

51.	PAULI	liber singularis de conceptione formularum.
52.	MACRI	libri II publicorum iudiciorum.
53.	UENULEII SATURNINI	libri III de iudiciis publicis.
54.	PAULI	liber singularis de iudiciis publicis.
55.	MARCIANI	libri II de publicis iudicis.
56.	MAECIANI	libri XIII de publicis iudicis.
57.	{ MARCIANI	liber singularis ad formulam hypothecariam.
58.	{ GAI	liber singularis de formula hypothecaria. ¹
59.	MARCELLI	liber singularis responsorum.
60.	NERATII	libri VII membranarum.
61.	MACRI	libri II de officio praesidis.
62.	ARCADII CHARISII	liber singularis de testibus.
63.	MARCIANI	liber singularis de delatoribus.
64.	{ ULPIANI	libri III de appellationibus.
65.	{ MACRI	libri II de appellationibus.
66.	{ MARCIANI	libri II de appellationibus.
		{ Ulp. 1. 1. 2. { Ulp. 1. 3. 4. { Macri 1. 1. { Macri 1. 2. { Marc. 1. 1. { Marc. 1. 2.
67.	PAULI	liber singularis de appellationibus.
68.	RUTILII MAXIMI	liber singularis ad legem Falcidiam.
69.	PAULI	liber singularis ad legem Fufiam Caniniam.
70.	PAULI	libri III ad legem Aeliam Sentiam.
71.	ULPIANI	libri III ad legem Aeliam Sentiam.
72.	PAULI	liber singularis de libertatibus dandis.
73.	PAULI	liber singularis de liberali causa.
74.	PAULI	liber singularis de secundis tabulis.
75.	PAULI	liber singularis de iure codicillorum.
76.	PAULI	liber singularis de centumuiralibus iudicis.
77.	PAULI	liber singularis de adulteris.
78.	PAULI	liber singularis de senatus consultis.
79.	PAULI	liber singularis ad SC. Uelleianum.
80.	PAULI	liber singularis de intercessionibus feminarum.
81.	PAULI	liber singularis ad orationem diui Antonini et Commodi.
82.	PAULI	liber singularis de excusationibus tutelarum.
83.	PAULI	liber singularis ad orationem diui Seueri.
84.	PAULI	liber singularis de uariis lectionibus.
85.	ULPIANI	liber singularis pandectarum.
86.	MACRI	libri II de re militari.
87.	PAULI	liber singularis de poenis militum.
88.	ULPIANI	liber singularis de officio curatoris rei publicae.
89.	ULPIANI	liber singularis de officio consularium.
90.	PAULI	libri II de officio proconsulis.
91.	UENULEII	libri III de officio proconsulis.
92.	CLAUDII SATURNINI	liber singularis de poenis paganorum.
93.	UOLUSII MAECIANI	ex lege Rhodia.
94.	IAUOLENI	libri X ex posterioribus Labeonis.

¹ Marciani et Gai libros ad form. hyp. hoc loco inserui propter 18, 7, 33. 34: 20, 2, 2. 4. Blahmias eos post Paulum de appellationibus (67) collocat propter 46, 3, 48. 49.

PARS EDICTALIS (E).

95.	ULPIANI	libri I ... XXV ad edictum.				
96.	PAULI	libri I ... XXVII ad edictum.				
97.	PAULI	libri I ... V breuum.				
98.	GAI	libri I ... VIII. XVIII ad edictum prouinciale.				
99.	GAI	liber ad edictum praetoris urbani.				
		{ Ulp. l. 1 ... 6. Pauli l. 1 ... 5. Gai l. 1.	{ Ulp. l. 15. 16 in. ² Pauli l. 20. Gai l. 5 fin. 6.	{ Gai l. 8. Ulp. l. 21. 22. ³ Pauli l. 25. 17. 18.		
		{ Ulp. l. 7. Pauli l. 6. 7. Gai l. 2.	{ Ulp. l. 16 fin. 17. Pauli l. 19. 21. Gai l. 7.	{ Gai l. 5 fin. Ulp. l. 23. Pauli l. 18. 19.		
		{ Ulp. l. 8 ... 10 in. Pauli l. 8 ... 10. Gai l. 3.	{ Ulp. l. 18. Pauli l. 22. Gai l. 7.	{ Ulp. l. 24. Pauli l. 25. 26.		
		{ Ulp. l. 10 fin. ... 12. Pauli l. 11. 12 in. Gai l. 4.	{ Ulp. l. 19. Pauli l. 23. Gai l. 7.	{ Gai l. 8. Ulp. l. 25. Pauli l. 27.		
		{ Pauli breuum l. 3.		{ Gai l. 8. 19. ⁴		
		{ Ulp. l. 13. 14. Pauli l. 12 fin. ... 16. ¹ Gai l. 5 in.	{ Ulp. l. 20. 21. Pauli l. 24. Gai l. 7.	{ Gai l. ad ed. pr. urb. ⁵		
100.	ULPIANI	libri LVI ... LXXXI ad edictum.				
101.	PAULI	libri LIII ... LXXVIII ad edictum.				
102.	PAULI	liber XVI breuum.				
103.	GAI	libri XXI ... XXX ad edictum prouinciale.				
104.	GAI	ad edictum praetoris urbani titulo qui neque sequantur neque ducantur.				
105.	GAI	ad edictum praetoris urbani titulo de re iudicata.				
		{ Ulp. l. 56. Pauli l. 54. Gai l. 21.	{ Ulp. l. 64. 65. Pauli l. 61.	{ Ulp. l. 72. 73. Pauli l. 68.		
		{ Ulp. l. 57. Pauli l. 55. Gai l. 22.	{ Ulp. l. 66. Pauli l. 62. Pauli l. 16 breuum. Gai l. 24.	{ Ulp. l. 74. Pauli l. 69. Gai l. 29.		
		{ Ulp. l. 58. 59. Pauli l. 56. 57 in. ⁶ Gai l. 22.	{ Gai de re iud. ⁷ Ulp. l. 67. Pauli l. 63. Gai l. 25.	{ Ulp. l. 75. Pauli l. 70.		
		{ Gai ad ed. pr. urb. tit. qui neque sequ. neque ducantur.	{ Ulp. l. 68. Pauli l. 64. Gai l. 25.	{ Ulp. l. 76. Pauli l. 71. Gai l. 30.		
		{ Ulp. l. 60. Pauli l. 57 fin. Gai l. 23.	{ Ulp. l. 69. Pauli l. 65 in. Gai l. 25.	{ Ulp. l. 77. 78. Pauli l. 72 ... 74. Gai l. 27.		
		{ Ulp. l. 61. Pauli l. 58. Gai l. 23.	{ Ulp. l. 70. 71 in. Pauli l. 65 fin. 66. Gai l. 25.	{ Ulp. l. 79. Pauli l. 75. 76. Gai l. 27.		
		{ Ulp. l. 62. Pauli l. 59. Pauli l. 16 breuum. Gai l. 23.	{ Ulp. l. 71 fin. Pauli l. 67. Gai l. 26.	{ Ulp. l. 80. 81. Pauli l. 77. 78. Gai l. 28.		
		{ Ulp. l. 63. Pauli l. 60. Pauli l. 16 breuum. ⁷ Gai l. 24.				

¹ cf. 50, 17, 120. Bluhme: Pauli l. 18 ... 16. ² cf. 86, 1, 87 ... 40. Bluhme: Ulp. l. 15. ³ cf. 50, 17, 134. Bluhme: Ulp. l. 22. ⁴ cf. 11, 7. Bluhme: Gai l. 8. ⁵ 50, 17, 139, ubi collocatur inter Pauli l. 27 ad ed. et Ulpiani l. 56 ad ed. ⁶ cf. 42, 4, 6. Bluhme: Pauli l. 56. ⁷ cf. 42, 5, 26. Bluhme om. Pauli l. 16 br. ⁸ de loco huius libri non constat, nisi eum collocandum esse inter Ulp. l. 66 ad ed. et libros ad Plautium: vide 42, 1, 6 ... 8.

106.	ULPIANI	libri II ad edictum aedilium curulum.		
107.	PAULI	libri II ad edictum aedilium curulum.		
108.	GAI	libri II ad edictum aedilium curulum.		
109.	ΠΑΝΙΝΙΑΝΟΥ	ΔΤΥΝΟΜΙΚΟΣ ΜΟΝΟΒΙΩΛΟC. ¹		
110.	ULPIANI	libri LIII. LV in. ad edictum.		
111.	PAULI	libri L. LI ad edictum.		
112.	GAI	liber XX ad edictum prouinciale.		
113.	GAI	ad edictum praetoris urbani titulo de liberali causa.		
114.	ULPIANI	liber LV fin. ad edictum.		
115.	PAULI	liber LII ad edictum.		
116.	GAI	liber XXI ad edictum prouinciale.		
117.	GAI	ad edictum praetoris urbani titulo de publicanis.		
118.	ULPIANI	libri LIII. LIII ad edictum.		
119.	PAULI	libri XXXXVIII fin. XXXXVIII ad edictum.		
120.	GAI	liber XVIII ad edictum prouinciale.		
121.	GAI	ad edictum praetoris urbani titulis de operis noui nuntiatione, de damno infecto, de aquae pluiae arcendae.		
122.	GAI	ad edictum praetoris urbani titulo de praediatoribus. ²		
123.	PAULI	libri I ... XIII ad Plautum.		
124.	IAUOLENI	liber I ad Plautum.		
125.	POMPONII	liber I ad Plautum.		
126.	IAUOLENI	liber II ad Plautum.		
127.	POMPONII	libri II. III ad Plautum.		
128.	PAULI	libri XV ... XVIII ad Plautum.		
129.	IAUOLENI	libri III ... V ad Plautum.		
130.	POMPONII	libri IIII ... VII ad Plautum.		
131.	PAULI	libri IIII ad Utellum.		
132.	PAULI	libri II de iure fisci.		
133.	CELSI	libri XXXVIII digestorum.		
134.	MARCELLI	libri XXXI digestorum.		
		Celsi l. 1 ... 4. Marc. l. 1 ... 3.	Celsi l. 13 ... 16. Marc. l. 9 ... 12.	Celsi l. 24 ... 27. Marc. l. 18 ... 21.
		Celsi l. 5. Marc. l. 4.	Celsi l. 17 ... 21. Marc. l. 13 ... 15.	Celsi l. 28 ... 35. Marc. l. 22 ... 29.
		Celsi l. 6 ... 8. Marc. l. 5. 6.	Celsi l. 22. Marc. l. 16.	Celsi l. 36 ... 39. Marc. l. 30. 31.
		{ Celsi l. 9 ... 12. Marc. l. 7. 8.	Celsi l. 23. Marc. l. 17.	
135.	ULPIANI	libri III de officio consulis.		
136.	MODESTINI	libri VIII differentiarum.		
137.	MODESTINI	liber singularis de manumissionibus.		
138.	MODESTINI	libri X regularum.		
139.	MODESTINI	liber singularis de ritu nuptiarum.		
140.	MODESTINI	liber singularis de differentia dotis.		
141.	MODESTINI	libri VI excusationum.		
142.	ULPIANI	liber singularis de officio praetoris tutelaris.		
143.	ULPIANI	liber singularis excusationum. ³		
144.	MODESTINI	libri IIII de praescriptionibus.		
145.	MODESTINI	libri XVIII responsorum.		

¹ Adposui libris cognatis: ex Digestis (48, 10, 1) de loco huius libri non liquet. ² Ex 23, 3, 54 constat hanc titulum ante libros ad Plautum collocandum esse. ³ Ulpiani libros cum Modestino de excusationibus coniuxi propter 27, 1, 1 seqq.: post Ulpianum de off. cons. (135) eos collocat Blahme.

146.	MODESTINI	liber singularis de enucleatis casibus.
147.	MODESTINI	liber singularis de praescriptionibus.
148.	MODESTINI	libri XII pandectarum.
149.	MODESTINI	liber singularis de heurematicis.
150.	MODESTINI	liber singularis de inofficiose testamento.
151.	IAUOLENI	libri XV ex Cassio.
152.	IAUOLENI	libri XIII epistularum.
153.	POMPONII	libri XXXVIII ad Quintum Mucium.
154.	PROCULI	libri I ... VI epistularum.
155.	POMPONII	libri XV uariarum lectionum. ¹
156.	PROCULI	libri VII ... XI epistularum.
157.	CALLISTRATI	libri III de iure fisci.
158.	PAULI	libri II de censibus.
159.	CALLISTRATI	libri VI de cognitionibus.
160.	TERTULLIANI	libri VIII quaestionum.
161.	ULPIANI	libri XX ad legem Iuliam et Papiam.
162.	PAULI	libri X ad legem Iuliam et Papiam.
163.	TERENTII CLEMENTIS	libri XX ad legem Iuliam et Papiam.
164.	GAI	libri XV ad legem Iuliam et Papiam.
165.	MAURICIANI	libri VI ad legem Iuliam et Papiam.
166.	MARCELLI	libri VI ad legem Iuliam et Papiam.
		Ulp. l. 1. Clementis l. 1 ... 20. Pauli l. 1. Gai l. 3 ... 15. Mauric. l. 2. 3. Marcelli l. 1 ... 3. Gai l. 1. 2. Ulp. l. 16 ... 20. Ulp. l. 6 ... 15. Pauli l. 6 ... 10.
167.	MACRI	libri II ad legem uicesimam hereditatium.
168.	GAI	liber singularis ad legem Glitiā. ²
169.	PAULI	liber singularis ad legem Cinciam.
170.	ARRII MENANDRI	libri IIII de re militari.
171.	TARRUNTEI PATERNI	libri IIII de re militari.
172.	TERTULLIANI	liber singularis de castrensi peculio.
173.	MODESTINI	libri IIII de poenis.
174.	LICINII RUFINI	libri I ... III regularum.
175.	CALLISTRATI	libri I ... III edicti monitorii.
176.	LICINII RUFINI	libri VIII ... XII regularum.
177.	PAPIRII IUSTI	libri XX de constitutionibus.
178.	AELII GALLI	liber I de uerborum quae ad ius pertinent significatione.
179.	IULII AQUILAE	liber responsorum.

PARS PAPINIANA (P).

180.	PAPINIANI	libri XXXVII quaestionum.
181.	PAPINIANI	libri XVIII responsorum.
182.	PAPINIANI	libri II definitionum.

¹ Ad Proculi epistulas et Pomponii uarias lectiones cf. 8, 6, 16, 17: 46, 3, 82. 83; 49, 15, 6. 7; propter ultimum locum Bluhmīus ordinem inuerit et libros coniungit. ² Sic Bluhme: cum autem fragmentum illud, quod unicum huius libri exstat (5, 2, 4), certe non legatur suo loco, ne id quidem constat hunc librum ad partem edictalem pertinere.

183.	PAULI	libri XXVI quaestionum.	
184.	SCAEUOLAE	libri XX quaestionum.	
		{ Pauli l. 1 ... 3. { Pauli l. 12 ... 14. { Pauli l. 21 ... 26. { Scae. l. 1. 2. { Scae. l. 10 ... 12. { Scae. l. 19. 20.	
		{ Pauli l. 4 ... 8. { Pauli l. 15. { Scae. l. 3 ... 6. { Scae. l. 13.	
		{ Pauli l. 9 ... 11. { Pauli l. 16 ... 20. { Scae. l. 7 ... 9. { Scae. l. 14 ... 18.	
185.	CALLISTRATI	libri II quaestionum.	
186.	PAULI	libri I ... VII responsorum.	
187.	SCAEUOLAE	liber I responsorum.	
188.	PAULI	libri VIII ... XV responsorum. ¹	
189.	SCAEUOLAE	libri II ... III responsorum.	
190.	PAULI	libri XVI ... XVIII responsorum.	
191.	SCAEUOLAE	liber V responsorum.	
192.	PAULI	libri XX ... XXII responsorum.	
193.	SCAEUOLAE	liber VI responsorum.	
194.	UALENTIS	libri I ... III fideicommissorum.	
195.	ULPIANI	libri I ... III fideicommissorum.	
196.	MAECIANI	libri I ... VIII fideicommissorum.	
197.	GAI	libri I. II fideicommissorum.	
198.	PAULI	libri I. II fideicommissorum.	
199.	POMPONII	libri I. II fideicommissorum.	
200.	MAECIANI	libri VIII ... XVI fideicommissorum.	
201.	UALENTIS	libri V ... VII fideicommissorum.	
202.	POMPONII	libri III ... V fideicommissorum.	
203.	ULPIANI	libri V. VI fideicommissorum.	
204.	PAULI	liber III fideicommissorum.	
205.	PAULI	liber I in. sententiarum.	
206.	HERMOGENIANI	liber I iuris epitomarum.	
207.	PAULI	libri I fin. II sententiarum.	
208.	HERMOGENIANI	liber II iuris epitomarum.	
209.	PAULI	liber III sententiarum.	
210.	HERMOGENIANI	liber III iuris epitomarum.	
211.	PAULI	liber IIII sententiarum.	
212.	HERMOGENIANI	liber IIII iuris epitomarum.	
213.	PAULI	liber V sententiarum.	
214.	HERMOGENIANI	libri V. VI iuris epitomarum.	
215.	GAI	liber singularis de casibus.	
216.	UENULEII	libri XVIII stipulationum.	
217.	NERATII	libri III responsorum.	
218.	PAULI	libri III ad Neratium.	
219.	TRYPHONINI	libri I ... XII disputationum.	
220.	PAULI	libri I. II manualium.	
221.	TRYPHONINI	libri XIII ... XXI disputationum.	
222.	PAULI	libri III decretorum.	
223.	GAI	libri III regularum.	
224.	GAI	liber singularis regularum. ²	
225.	PAULI	liber singularis de cognitionibus.	

¹ cf. 40, 4, 53. 54 et 40, 5, 40. 41. Bluhme: Pauli l. 8 ... 14 resp.

² In indice Florentino est. regularion BIBLION ēn' neque aliud Gaii regularum opus ibi memoratur. cuinam parti liber sing. adscribendas sit, ex unico fragmento (1, 7, 21) non potest determinari.

226.	PAULI	liber singularis de concurrentibus actionibus.
227.	PAULI	liber singularis de usuris.
228.	PAULI	liber singularis ad SC. Turpilianum.
229.	MARCIANI	liber singularis ad SC. Turpilianum.
230.	PAULI	liber singularis ad SC. Libonianum.
231.	PAULI	liber singularis ad SC. Claudianum. ¹
232.	PAULI	liber singularis de poenis omnium legum.
233.	PAULI	liber singularis de poenis paganorum.
234.	PAULI	liber singularis ad regulam Catonianam.
235.	PAULI	liber singularis de forma testamenti.
236.	PAULI	liber singularis de inofficio testamento.
237.	PAULI	liber singularis de tacitis fideicommissis.
238.	PAULI	liber singularis de instrumenti significatione.
239.	PAULI	liber singularis ad SC. Tertullianum.
240.	PAULI	liber singularis ad SC. Orfianum.
241.	PAULI	liber singularis ad legem Falcidiam.
242.	GAI	liber singularis de tacitis fideicommissis.
243.	GAI	liber singularis ad SC. Tertullianum.
244.	GAI	liber singularis ad SC. Orfianum.
245.	GAI	libri III de manumissionibus.
246.	GAI	libri III de umerorum obligationibus.
247.	GAI	libri VI ad legem duodecim tabularum.
248.	POMPONII	libri II enchyridii.
249.	POMPONII	liber singularis enchyridii.
250.	PAULI	liber singularis de iure libellorum.
251.	PAULI	liber singularis de articulis liberalis causae.
252.	PAULI	liber singularis de iuris et facti ignorantia.
253.	PAULI	liber singularis de iure singulari.
254.	PAULI	liber singularis de gradibus et adfinibus et nominibus eorum.
255.	PAULI	liber singularis de officio adsestorum.
256.	PAULI	liber singularis de officio praefecti uigilum.
257.	ULPIANI	liber singularis de officio praefecti uigilum.
258.	ULPIANI	liber singularis de officio praefecti urbi.
259.	PAULI	liber singularis de officio praefecti urbi.
260.	ARCADI CHARISII	liber singularis de muniberis ciuilibus.
261.	AUR. ARC. CHARISII	liber singularis de officio praefecti praetorio.
262.	ULPIANI	liber singularis de officio quaestoris. ²

APPENDIX (A).

263.	PAULI	libri VI imperialium sententiarum in cognitionibus prolatarum.
264.	QUINTI MUCII SCAEUOLAE	liber singularis ὄρων.
265.	LABEONIS	libri X posteriorum a IAUOLENO epitomatorum.
266.	PROCULI	libri III ex posterioribus LABEONIS.
267.	SCAEUOLAE	libri XXXX digestorum.

¹ Sic 40, 13, 5. in indice Florentino hic liber coniungitur cum antecedente sic: 'ad SC. Libonianum seu Claudianum'. ² Librorum ad 256 ... 259. 261. 262 laudatorum quae supersunt fragmenta (1, 11. 12. 13. 15) partem locumque, quem in his laterculis obtinuerunt, non indicant.

268. LABEONIS	libri VIII pithanon a PAULO epitomatorum. ¹
269. POMPONII	libri XX epistularum.
270. POMPONII	libri V senatus consultorum.
271. SCAEUOLAE	liber singularis quaeestionum publice tractatarum.
272. UALENTIS	libri VII actionum.
273. UENULEII SATURNINI	libri X actionum.
274. UENULEII SATURNINI	libri X interdictorum.
275. FURII ANTHIANI	liber I ad edictum.
-

¹ Libri pithanon Labeonis modo sequuntur digesta Scaeuelae (8, 5, 20. 21: 20, 1, 34. 35: 22, 8, 27. 28: 24, 1, 66. 67: 44, 7, 40 ... 42: 46, 8, 88 ... 91), modo antecedunt (23, 3, 34. 35: 32, 31 ... 42: 33, 4, 13. 14: 33, 5, 20 ... 29: 38, 7, 5 ... 7): quamobrem abstinui ab asteriscis in alterutro ordine addendis.

VI.

INDEX LIBRORUM EX QUIBUS DIGESTA COMPILATA SUNT.

In hoc indice opera iuris consultorum, quae ad Digesta compilanda adhibitis sunt, ordine alphabeticō proponuntur, adiecto in fine numero quem in altero indice habent, quae in indice Digestis a compilatoribus praeposito laudata in Digestis non inueniuntur, addito uocabulo quod est Index suis locis inseruimus: contra quae extant in Digestis omissa in indice, distinguuntur asterisco *. si non ex omnibus libris, qui in Indice Digestis adjuncti memorantur, sed ex parte tantum eorum excerpta extant in Digestis, Indicis numerum praescripsimus adiectis intra parentheses numeris librorum eorum, unde desumpti loci leguntur in Digestis.

PAULUS KRUEGER.

ABURNIUS UALENS.

- * actionum I. VII: 272 (*u. ad 36, 4, 15*).
fideicommissorum (de fideicommissis) I. VII: 194. 201.

*AELIUS GALLUS.

- de uerborum quae ad ius pertinent significatione I. I: 178.

AEMILIUS¹ MACER.

- de appellationibus I. II: 65.
ad legem uicesimam (*uel uicesimam hereditatium: εικοστῶν Index*) I. II: 167.
de officio praesidis I. II: 61.
publicorum (publicorum iudiciorum, iudiciorum publicorum, de publicis iudi-
ciis, de iudiciis publicis) I. II: 52.
de re militari (militarium) I. II: 86.

AFRICANUS.

- quaestionum I. VIII: 20.

ALFENUS UARUS.

- digestorum I. XXXX (2. 4. 5 ... 7): 15.
u. Paulus, epitomes Alfeni.

ANTHIANUS *u. Furius*.

AQUILA *u. Iulius*.

ARCADIUS *u. Aurelius*.

ARRIUS MENANDER.

- de re militari (militarion *Index*) I. III (1 ... 8): 170.

AULUS.

- notae *u. Iauolenus ex poster. Labeonis.*

AURELIUS ARCADIUS qui et² CHARISIUS magister libellorum.

- de muneribus ciuilibus I. sing.: 260.
de officio praefecti praetorio I. sing.: 261.
de testibus I. sing.: 62.

¹ Aemilius non adeat nisi in libris ad legem uicesimam. ² qui et] F in 22, 5, 1. 21. 25,
F² in 48, 18, 10, qui loci omnes pertinent ad I. sing. de testibus: in reliquis omittitur.

CALLISTRATUS.

- de cognitionibus (cognitionum) l. VI: 159.
 edicti monitorii (*sive ad edictum monitorium: edicton monitorion Index*) l. VI
 (1 ... 4): 175.
 institutionum l. III (2. 3): 26.
 de iure fisci et populi¹ l. IIII (1 ... 3): 157.
 quaestionum l. II: 185.

CELSUS.

- digestorum l. XXXVIII (1 ... 30. 32 ... 39): 183.

CERUIDIUS SCAEUOLA.

- digestorum l. XXXX (1 ... 11. 13 ... 34): 267.
 notae CLAUDII TRYPHONINI ad l. V. VII. XI. XV. XVI ... XXIII.
 XXX (Claudius uel Claudius Tryphoninus notat, apud Scaeuelam
 libro XVIII. XXX digestorum Claudio notat, ex libro XXI dig.
 Scaeuelae Claudio).
 notae u. *Iuliani digesta*.
 de quaestione familiae l. sing. (*Index*).
 quaestionum l. XX (1 ... 6. 8 ... 16. 18. 19): 184.
 notae PAULI ad l. III. IV.
 quaestionum publice tractatarum l. sing.: 271.
 regularum l. IIII: 38.
 responsorum l. VI: 187. 189. 191. 193.

CHARISIUS u. Aurelius.

CLAUDIUS SATURNINUS².

- de poenis paganorum l. sing.: 92.

CLAUDIUS³ TRYPHONINUS.

- disputationum l. XXI: 219. 221.
 notae u. *Scaeuelae digesta*.

CLEMENS u. Terentius.

FLORENTINUS.

- institutionum l. XII (1. 3. 6 ... 11): 21.

FURIUS ANTHIANUS ("ΑΝΘΟΥ ΗΤΟΙ ΦΩΡΙΟΥ ΑΝΘΙΑΝΟΥ *Index*)
 ad edictum (μέρος edictu *Index*) l. V (1): 275.

GAIUS.

- de casibus l. sing.: 215.
 dotalicion BIBLION ēn (*Index*).
 ad edictum aedilium curulum l. I. II⁴: 108.
 ad edictum praetoris (praetoris urbani, urbicum⁵).
 libro ad edictum praetoris urbani: 99.
 ad edictum praetoris urbani titulo de aquae pluviae arcendae: 121.
 libro ad edictum praetoris urbani titulo de damno infecto: 121.
 l. I ... III de legis ad edictum praetoris urbani: 9.
 l. II (uel l.) ad edictum praetoris urbani titulo de liberali causa: 113.
 ad edictum urbicum titulo de operis noui nuntiatione: 121.
 ad edictum praetoris titulo de praediatoribus: 122.
 ad edictum praetoris urbani titulo de publicanis: 117.
 ad edictum praetoris urbani titulo qui neque sequantur neque du-
 cantur: 104.

¹ et populi] 48, 20, 1, om. in reliquis locis et in indice. ² In indices liber tribuitur Uenu-
 leio Saturnino. ³ Claudius non legitur nisi in notis ad Scaeuelae digesta. ⁴ Uidentur hi
 libri inesse libris X ad edictum quos laudat *Index*, quemadmodum libri Pauli et Ulpiani ad
 edictum aedilium curulum connumerantur libris ad edictum. ⁵ Cf. ad 23, 3, 54. in *Index* est:
 ad edictum urbicum τὰ μόνα εὑρεθέντα BIBLIA Δέκα.

GAIUS.

- libro ad edictum praetoris titulo de re iudicata: 105.
 l. I. II de testamentis ad edictum praetoris urbani: 8.
 ad edictum provinciale l. XXXII.
 l. I ... VIII: 98, l. VIII ... XVIII: 7, l. XVIII: 98. 120, l. XX: 112,
 l. XXI: 108. 116, l. XXII ... XXX: 103.
 fideicommissorum l. II: 197.
 de formula hypothecaria l. sing.: 58.
 institutionum l. III (1 ... 3): 25.
 ad legem duodecim tabularum l. VI: 247.
 ad legem Iuliam et Papiam (ad leges *Index*) l. XV: 164.
 * ad legem Glitiām l. sing.: 168.
 de manumissionibus l. III (1. 3): 245.
 * regularum l. III (1. 3): 223.
 regularum l. sing.: 224.
 rerum cottidianarum siue (*al. uel*) aureorum l. VII (1 ... 3)¹: 24.
 * ad SC. Orſtianum l. sing.: 244.
 * ad SC. Tertullianum l. sing.: 243.
 * de tacitis fideicommissis l. sing.: 242.
 de uerborum obligationibus l. III: 246.

GALLUS u. Aelius.

HERENNIUS MODESTINUS.

- de differentia dotis l. sing.: 140.
 differentiarum l. VIII: 136.
 de enucleatis casibus l. sing.: 146.
 excusationum l. VI: 141.
 de heurematicis l. sing.: 149.
 de inofficio testamento l. sing.: 150.
 de legatis et fideicommissis l. sing. (*Index*).
 de manumissionibus l. sing.: 137.
 [ad Quintum Mucium l. XIII. XXXI u. ad 41, 1, 53. 54.]
 pandectarum l. XII: 148.
 de poenis l. III: 173.
 de praescriptionibus l. III: 144.
 de praescriptionibus l. sing.: 147.
 regularum l. X (1 ... 9): 138.
 responsorum l. XVIII (1 ... 18): 145.
 de ritu nuptiarum l. sing.: 139.
 de testamentis l. sing. (*Index*).

HERMOGENIANUS.

- [fideicommissorum l. IIII u. ad 36, 1, 14.]
 iuris (iuris *al. om.*) epitomarum (*uel* epitomatorum) l. VI: 206. 208. 210. 212. 214.

IAUOLENUS.

- ex Cassio l. XV: 151.
 epistularum l. XIII: 152.
 ex Plautio (ad Plautium 45, 3, 34 *cum Indice*) l. V: 124. 126. 129.
 * ex posterioribus Labeonis (posteriorum Labeonis, Labeonis posteriorum)
 l. I ... X: 94.
 notae AULI ad l. I².

¹ Cf. ad 17, 1, 2. ² 29, 2, 60 i.f.

IULIANUS.

de ambiguitatibus l. sing.: 17.

digestorum l. LXXXX (1 ... 65. 68 ... 70. 73. 77. 78. 80 ... 83. 85 ... 90¹): 14.
ad hos libros notae:

MARCELLI ad l. XI. XII. XVII. XXVII. XXVIII. XXX. XXXII.
XXXIII. XXXVI. XXXVIII. XXXX. XXXXII. LVI. LX (Marcellus,
Marcellus notat, ex libro ... digestorum Iuliani Marcellus, apud Iu-
lianum libro ... dig. Marcellus notat, Marcellus ap. Iul. libro ... dig.
notat, Marc. l. ... dig. Iuliani notat, libro ... dig. Iuliani [uel Iul.
libro ... dig.] Marc. notat).

PAULI ad l. III. VIII. XXVII. XXXII (Paulus, Paulus notat, Paulus
libro ... dig. Iuliani, libro ... dig. Iuliani Paulus notat).

SCAEUOLAE ad l. XXII (Scaeuola apud Iulianum libro XXII dig.
notat).

* [ad edictum l. I².]

ad Minicium (uel ex Minicio) l. VI: 19.

ad Urseum Ferocem l. III: 18.

IULIUS AQUILA (Γάλλοι Ἀκογλα Index).

liber responsorum (responsa Index): 179.

IUSTUS u. Papirius.

LABEO.

pithanon (pithanorum) a Paulo epitomatorum (a Paulo epitomatorum alias om.)
l. VIII: 268.

posteriorum a Iauoleno epitomatorum (post. Iau. epit., post. epit. a Iauoleno,
post. epit. Iau.) l. X (1 ... 6): 265.

u. Iauolenus, Proculus.

LICINIUS RUFINUS.

regularum l. I ... VIII. X. XIII (ΒΙΒΛΙΑ ΔΕΚΑΔΥΟ Index): 174. 176.

MACER u. Aemilius.

MAECIANUS u. Uolusius.

MARCELLUS.

digestorum l. XXXI (1 ... 26. 28 ... 31³): 134.

notae: SCAEUOLAE ad l. XXII, ULPIANI ad l. V. VIII. VIII.

ad legem Iuliam et Papiam (ad leges Index) l. VI (1. 3): 166.

notae u. Iuliani digesta, Pomponii lib. sing. regularum.

[de officio praesidis l. I u. ad 4, 4, 42.]

[publicorum l. II u. ad 3, 2, 22.]

responsorum l. sing.: 59.

MARCIANUS.

de appellationibus l. II: 66.

de delatoribus l. sing.: 68.

[digestorum l. VII u. ad 23, 5, 77.]

ad formulam hypothecariam (hypothecarium formulam) l. sing.: 57.

institutionum (instituton Index) l. XVI: 22.

de iudiciis publicis (de publicis iudiciis, iudiciorum publicorum, publicorum
iudiciorum, publicorum: publicon Index) l. II: 55.

notae u. Papiani l. II de adulteriis.

regularum l. V: 40. 42. 44.

ad SC. Turpilianum l. sing.: 229.

¹ Cf. ad 1, 3, 32.
² 49, 15, 2.

³ 3, 2, 1, ex edicto perpetuo ab Iuliano composite.

⁴ Cf. ad

MAURICIANUS.

ad legem Iuliam et Papiam (ad leges *Index*) l. VI (2. 3): 165.
[de poenis l. II u. ad 2, 13, 3.]

MAXIMUS u. Rutilius.**MENANDER u. Arrius.****MODESTINUS u. Herennius.****Q. MUCIUS SCAEUOLA.**

ὅπων l. sing.: 264.

Pomponius ad Q. Mucium u. Pomponius.

NERATIUS.

membranarum l. VII: 60.

regularum l. XV (3 ... 6. 10): 36.

responsorum l. III (1. 2): 217.

Paulus ad Neratium u. Paulus.

PAPINIANUS.

de adulteriis l. II: 29.

notae MARCIANI ad l. II.

de adulteriis l. sing.: 30.

ἌΓΤΥΝΟΜΙΚΟΣ ΜΟΝΟΒΙΩΝΟC: 109.

definitionum l. II: 182.

quaestionum l. XXXVII: 180.

notae PAULI ad l. I. II. III. V. X. XIII. XXXI (Paulus notat, Paulus libro XXXI quaestionum Papiniani notat).

responsorum l. XVIII (1 ... 17. 19): 181.

notae PAULI ad l. V. VII (Paulus notat, Paulus libro V responsorum Papiniani), ULPIANI ad l. I. II.

PAPIRIUS IUSTUS.

constitutionum (de constitutionibus) l. XX (1. 2. 8): 177.

PATERNUS u. Tarruntenus.**PAULUS.**

de actionibus l. sing. (*Index*).

* de adsignatione libertorum l. sing.: 34.

de adulteriis l. III: 31.

de adulteriis l. sing.: 77.

de appellationibus l. sing. (*om. Index F¹*): 67.

* de articulis liberalis causae l. sing.: 251.

breuium (breuis edicti)¹ l. XXIII

l. III: 97. l. VI ... VIII: 6. l. XVI: 102.

de censibus l. II (2): 158.

de centumuinalibus (septemuinalibus *est et in Digestis et in Indice*) l. sing.: 76.

* de cognitionibus l. sing.: 225.

* de conceptione formularum l. sing.: 51.

de concurrentibus actionibus l. sing.: 226.

decretorum l. III: 222.

de donationibus inter virum et uxorem l. sing. (*Index*).

* de dotis repetitione l. sing.: 33.

ad edictum² l. LXXVIII³

l. I ... XXVII: 96. l. XXVIII ... XXXVIII in.: 5. l. XXXVIII fin.

XXXVIII: 119. l. L. LI: 111. l. LII: 115. l. LIII ... LXXVIII: 101.

ad edictum aedilium curvum l. I. II³: 107.

¹ U. ad 13, 5, 22. ² 44, 7, 44 ad edictum praetoris *F¹*. ³ Index videtur libros duos ad edictum aedilium adnumerasse libris ad edictum, qui ita sunt octoginta.

PAULUS.

- * epitomarum (epitomatorum) Alfeni (Uari) digestorum (epitomarum Alfeni, Alfenus [Uarus] libro ... digestorum a Paulo epitomatorum, Alfenus libro ... epitomarum) l. I ... VI. VIII¹: 16.
- de excusationibus tutelarum (de excusatione tutorum, de excusationibus) l. sing.: 82.
- de extraordinariis criminibus l. sing. (*Index*).
- fideicommissorum l. III: 198. 204.
- de forma testamenti (de testamentis *Index*) l. sing.: 235.
- de gradibus et adfinibus et nominibus eorum (et nominibus eorum *om. Index*) l. sing.: 254.
- γύποβηκάρια μονοβίβλος (*Index*).
- imperialia sententiarum in cognitionibus prolatarum siue decretorum l. VI (1. 2) (al. decretorum ex libris sex libro II vel decretorum libro II: sententio ὡτοι factorum *Index*): 263.
- de inofficio testamento l. sing.: 236.
- institutionum l. II: 27.
- de instrumenti significatione (de instructo et instrumento *Index*) l. sing.: 238.
- de intercessionibus feminarum l. sing.: 80.
- de iure codicillorum l. sing.: 75.
- de iure fisci l. II (1): 182.
- de iure libellorum l. sing.: 250.
- de iure patronatus l. sing.: 85.
- de ipre patronatus quod ex lege Iulia et Papia uenit l. sing. (*Index*).
- de iure singulari l. sing.: 253.
- de iuris et facti ignorantia l. sing.: 252.
- ad legem Aeliam Sentiam l. III: 70.
- ad legem Cinciam l. sing.: 169.
- ad legem Falcidiam l. sing.: 241.
- * ad legem Fufiam Caniniam l. sing.: 69.
- ad legem Iuliam l. II (1): 50.
- ad legem Iuliam et Papiam (ad leges *Index*) l. X: 162.
- ad legem Uellaeam l. sing. (*Index*).
- de legibus l. sing. (*Index F²*).
- de legitimis hereditatibus l. sing. (*Index*).
- * de liberali causa l. sing.: 78.
- de libertatibus dandis (dandis al. *om.*) l. sing.: 72.
- manualium l. III (1. 2): 220.
- ad municipalem l. sing. (*Index*).
- ad Neratium l. III: 218.
- notae u. Iuliani digesta, Papiniani quaestiones et responsa, Scaeuelae quaestiones.
- * de officio adsestorum l. sing.: 255.
[de officio consulis l. III u. ad 50, 12, 8.]
- de officio praefecti uigilum l. sing.: 256.
- de officio praefecti urbi l. sing.: 259.
- de officio praetoris tutelaris l. sing. (*Index*).
- de officio proconsulis l. II: 90.
- ad orationem diui Antonini et Commodi (diui Marci *Index*, cf. ad 23, 2, 20) l. sing.: 81.

¹ In Indice non adeunt nisi Alfeni digesta: at tam ipsa quam Pauli epitomen eorum exhibita esse a compilatoribus apparet tam es ordine partis Sabinianae (28, 5, 44. 45: 33, 8, 14. 15: 19, 2, 29 ... 31), quam es eo quod argumentum libri quinti digestorum conuenire uidetur ei quae continentur libro secundo epitomarum.

PAULUS.

- ad orationem diui Seueri l. sing.: 83.
 pithanon Labeonis a Paulo epitomatorum l. VIII u. *Labeo*.
 ad Plautium l. XVIII: 123. 128.
 de poenis militum l. sing.: 87.
 de poenis omnium legum l. sing.: 232.
 de poenis paganorum l. sing.: 233.
 de portionibus quae liberis damnatorum conceduntur l. sing.: 49.
 de publicis iudiciis (iudiciis publicis) l. sing.: 54.
 quaestionum l. XXVI (1 ... 17. 19. 21 ... 25): 183.
 ad regulam Catonianam l. sing.: 234.
 regularum l. VII (1 ... 4. 6): 43.
 regularum l. sing. (*Index bis ponit*): 39.
 responsorum l. XXIII (1 ... 21): 186. 188. 190. 192.
 ad Sabinum l. XVI¹: 3.
 de secundis tabulis l. sing.: 74.
 de senatus consultis l. sing. (*om. Index F²*): 78.
 ad SC. Claudianum (ad SC. Libonianum seu Claudianum *Index*) l. sing.: 231.
 ad SC. Libonianum (Libonianum seu Claudianum *Index*) l. sing.: 230.
 ad SC. Orfitianum l. sing.: 240.
 ad SC. Silanianum l. sing.: 48.
 ad SC. Tertullianum l. sing.: 239.
 [ad SC. Tertullianum et Orfitianum l. sing. u. *ad 38, 17, 7*.]
 * ad SC. Turpilianum l. sing.: 228.
 ad SC. Uelleianum l. sing.: 79.
 sententiarum l. V: 205. 207. 209. 211. 213.
 de septemuiralibus (*scr. centumuiralibus*) iudicis l. sing.: 76.
 de tacitis fideicommissis (de tacito fideicommisso *Index*) l. sing.: 237.
 de testamentis l. sing. u. de forma testamenti.
 * de uariis lectionibus l. sing.: 84.
 ad Utellium l. IIII: 131.
 de usuris l. sing.: 227.

POMPONIUS.

- enchoridii l. II: 248.
 * enchoridii l. sing.: 249.
 epistularum (et uariarum lectionum³) l. XX (5 ... 12. 16 ... 18. 20): 269.
 fideicommissorum l. V (1 ... 4): 199. 202.
 ad Quintum Mucium (lectionum *add. Index*) l. XXXVIII (1 ... 18. 20 ... 28.
 30 ... 33. 35 ... 39): 153.
 ad Plautium (ex Platio) l. VII: 125. 127. 130.
 regularum l. sing.: 45.
 notae MARCELLI.
 ad Sabinum l. XXXVI⁴ (1 ... 27. 29 ... 36): 2.
 senatus consultorum l. V: 270.
 uariarum lectionum (ex uariis lectionibus) l. XV (1. 2. 4. 7. 9 ... 14): 155.

PROCULUS.

- epistularum l. IIII ... VIII. XI (*Βιβλία ὄκτω Index*): 154. 156.
 * ex posterioribus Labeonis l. III: 266.

RUFINUS u. Licinius.

¹ Cf. *ad 12, 5, 1. 39, 5, 4. 41, 3, 31. 44, 7, 10.* ² et uariarum lectionum *adest 4, 4, 50.*
 40, 13, 3. 50, 12, 14, *suppl. F² 4, 8, 18.* ³ Cf. 49, 15, 20: τριάκοντα πέντε *Index.*

RUTILIUS MAXIMUS.

ad legem Falcidiam l. sing.: 68.

SABINUS.

iuris ciuilis l. III (*Index*).

SATURNINUS u. Claudio.

u. Uenuleius.

SCAEUOLA u. Cernidius.

u. Q. Mucius.

TARRUNTENUS PATERNUS.

militarium (de re militari) l. III (1. 2): 171.

TERENTIUS CLEMENS.

ad legem Iuliam et Papiam (ad leges *Index*) l. XX (2 ... 5. 8 ... 13. 15. 18): 163.

TERTULLIANUS.

de castrensi peculio l. sing.: 172.

quaestionum l. VIII (1): 160.

TRYPHONINUS u. Claudio.**UALENS u. Aburnius.****UARUS u. Alfenus.****UENULEIUS SATURNINUS.**

actionum l. X (4. 5. 7. 8. 10): 273.

[disputationum l. VII u. ad 46, 7, 18.]

interdictorum (de interdictis *Index*) l. VI: 274.

de iudiciis publicis (de publicis iudiciis, iudiciorum publicorum, publicorum iudiciorum: publicon *Index*) l. III: 53.

de officio proconsulis l. III (1. 2): 91.

[de poenis paganorum l. sing. (*Index*: u. p. 60° n. 2).]

stipulationum l. XVIII (1 ... 4. 6. 7. 9. 11 ... 13. 15 ... 17): 216.

ULPIANUS.

de adulteriis (ad legem Iuliam de adulteriis) l. V: 28.

de appellationibus l. III: 64.

de censibus l. VI (1 ... 5): 13.

[digestorum l. XXXVIII u. ad 7, 4, 7. 36, 1, 23. 43, 7, 2.]

disputationum l. X: 10.

ad edictum l. LXXXI¹.

l. I ... XXV: 95. l. XXVI ... LI: 4. l. LII. LIII: 118. l. LIII. LV:
110. 114. l. LVI ... LXXXI: 100.

ad edictum aedilium curulum¹ l. II: 106.

* excusationum l. sing.²: 143.

fideicommissorum l. VI: 195. 203.

institutionum l. II: 23.

* ad legem Aeliam Sentiam l. I. II. III: 71.

ad legem Iuliam de adulteriis l. II u. de adulteriis.

ad legem Iuliam et Papiam (ad leges *Index*) l. XX (1 ... 11. 13. 16. 18 ... 20): 161.

notae u. Marcelli digesta, Papiniani responsa.

* de officio consularium l. sing.: 89.

de officio consulis l. III: 135.

de officio curatoris rei publicae l. sing.: 88.

de officio praefecti uigilum l. sing.: 257.

¹ Index connumeratis libris ad edictum aedilium curulum numerat libros 83.
cf. 27, 1, 15, 16.

² 27, 1, 7

ULPIANUS.

- de officio praefecti urbi l. sing.: 258.
 de officio praetoris tutelaris l. sing.: 142.
 de officio proconsulis l. X (*om. Index F¹*): 47.
 [de officio quaestoris l. II u. *ad* 2, 1, 3.]
 de officio quaestoris l. sing.: 262.
 de omnibus tribunalibus (protribunalion *Index*) l. X (1 ... 5. 8. 9): 11.
 opinionum l. VI: 12.
 ΠΑΝΔΕΚΤΟΥ ΒΙΒΛΙΑ Δέκα (*Index*).
 * pandectarum l. sing.: 85.
 regularum l. VII: 37.
 regularum l. sing.: 46.
 responsorum l. II: 41.
 ad Sabinum l. LI: 1.
 de sponsalibus l. sing.: 82.

UOLUSIUS¹ MAECIANUS.

- fideicommissorum l. XVI (1 ... 10. 12. 13. 15. 16): 196. 200.
 de iudiciis publicis (de publicis iudiciis, publicorum) l. XIII (5. 10. 11): 56.
 * ex lege Rhodia: 93.

¹ Uolusius additur in solo libro ex lege Rhodia.

VII.

INDEX TITULORUM.

- a quibus appellari non licet* 49, 2
de abigeis 47, 14
ad senatus consultum Turpilianum et de abolitionibus criminum 48, 16.
de acceptilatione 46, 4
de accusationibus et inscriptionibus 48, 2
de exercitoria actione 14, 1
de actione rerum amotarum 25, 2
de tributoria actione 14, 4
de hereditate uel actione uendita 18, 4
de actionibus empti uenditi 19, 1
de itinere actaque priuato 43, 19
ad exhibendum 10, 4
ad legem Aquiliam 9, 2
ad legem Corneliam de sicariis et ueneficiis 48, 8
ad legem Falcidiam 35, 2
ad legem Iuliam de adulteriis coercendis 48, 5
ad legem Iuliam de ui priuata 48, 7
ad legem Iuliam de ui publica 48, 6
ad legem Iuliam maiestatis 48, 4
ad legem Iuliam peculatus et de sacrilegis et de residuis 48, 13
ad municipalem et de incolis 50, 1
ad senatus consultum Tertullianum et Orfianum 38, 17
ad senatus consultum Trebellianum 36, 1
ad senatus consultum Turpilianum et de abolitionibus criminum 48, 16
ad senatus consultum Uelleianum 16, 1
de in diem addictione 18, 2
de ademptione libertatis 40, 6
de admendis uel transferendis legatis uel fideicommissis 34, 4
de administratione et periculo tutorum et curatorum, qui gesserint uel non, et de agentibus uel conueniendis uno uel pluribus 26, 7
de administratione rerum ad ciuitates pertinentium 50, 8
de adoptionibus et emancipationibus et aliis modis quibus potestas soluitur 1, 7
de adquirenda uel amittenda possessione 41, 2
de adquirenda uel omittenda hereditate 29, 2
de adquirendo rerum domino 41, 1
de officio adssorum 1, 22
de adsignandis libertis 38, 4
ad legem Iuliam de adulteriis coercendis 48, 5
de aedilicio edicto et redhibitione et quanti minoris 21, 1
qui et a quibus manumissi liberi non sunt et ad legem Aeliam Sentiam 40, 9
de aestimatoria 19, 3
de agnoscendis et alendis liberis uel parentibus uel patronis uel libertis 25, 3
de albo scribendo 50, 3
de aleatoribus 11, 5
de agnoscendis et alendis liberis uel parentibus uel patronis uel libertis 25, 3
de alienatione iudicij mutandi causa facta 4, 7
de alimentis uel cibariis legatis 34, 1
de lege Iulia ambitus 48, 14
de adquirenda uel amittenda possessione 41, 2
de actione rerum amotarum 25, 2
an per alium causae appellationum redi possunt 49, 9
de annuis legatis et fideicommissis 33, 1
de appellationibus et relationibus 49, 1
de appellationibus recipiendis uel non 49, 5
apud eum a quo appellatur aliam causam agere compellendum 49, 12
de aqua cottidiana et aestiuia 43, 20
de aqua et aquae pluviae arcendae 39, 3
ad legem Aquiliam 9, 2
de arboribus caedendis 43, 27
arborum furtim caesarum 47, 7
de auctoritate et consensu tutorum et curatorum 26, 8
de officio praefecti Augustalis 1, 17
de iure aureorum anulorum 40, 10
de auro argento mundo ornamenti unguentis ueste uel ueitementis et statuis legatis 34, 2

de *bonis* damnatorum 48, 20
 de *bonis* eorum qui ante sententiam uel mortem sibi conscienterunt uel accusatorem corruerunt 48, 21
 de *bonis* libertorum 38, 2
 de *bonorum* possessione contra tabulas 37, 4
 de *bonorum* possessione ex testamento militis 37, 13
 de *bonorum* possessione furioso infanti muto surdo caeco competente 37, 3
 de *bonorum* possessionibus 37, 1
 de *bonorum* possessionibus secundum tabulas 37, 11

 de *cadaueribus* punitorum 48, 24
 de *calumniatoribus* 3, 6
 de *capite* minutis 4, 5
 de *captiuis* et de postliminio et redemptis ab hostibus 49, 15
 de *Carboniano* edicto 37, 10
 de *castrensi* peculio 49, 17
 de regula *Catoniana* 34, 7
 nautae *caupones* stabularii ut recepta restituunt 4, 9
 furti aduersus nautas *caupones* stabularios 47, 5
 de *censibus* 50, 15
 de *cessione* bonorum 42, 3
 de alimentis uel *cibariis* legatis 34, 1
 de *cloacis* 43, 23
 de iure *codicillorum* 29, 7
 de *dotis* *collatione* 37, 7
 de *collatione* bonorum 37, 6
 de *collegiis* et corporibus 47, 22
 de *collusione* detegenda 40, 16
 de lege *commissoria* 18, 3
commodati uel contra 13, 6
communi diuidendo 10, 3
communia praediorum tam urbanorum quam rusticorum 8, 4
 de *compensationibus* 16, 2
 de *concubinis* 25, 7
 de *concussione* 47, 13
 de *condicionibus* et demonstrationibus et causis et modis eorum quae in testamento scribuntur 35, 1
 de *condicionibus* institutionum 28, 7
 de *condictione* causa data, causa non secuta 12, 4
 de *condictione* ex lege 13, 2
 de *condictione* furtiva 13, 1
 de *condictione* indebiti 12, 6

de *condictione* ob turpem uel iniustam causam 12, 5
 de *condictione* sine causa 12, 7
 de *condictione* triticiaria 13, 3
 locati *conducti* 19, 2
 de *confessis* 42, 2
 de *confirmando* tutore uel curatore 26, 3
 de *coniungendis* cum emancipato liberis eius 37, 8
 de pecunia *constituta* 13, 5
 de *constitutionibus* principum 1, 4
 de *legibus* senatusque consultis et longa *suetudine* 1, 3
 de officio *consulcis* 1, 10
 de *contrahenda* emptione et de pactis inter emptorem et uenditorem compositis et quae res uenire non possunt 18, 1
 de *contraria* tutelae et utili actione 27, 4
 de lege *Cornelia* de falsis et de senatus consulto Liboniano 48, 10
 ad legem *Corneliam* de sicariis et ueneficis 48, 8
 de *curatore* bonis dando 42, 7
 de *curatoribus* furioso et aliis extra minores dandis 27, 10
 de *custodia* et exhibitione reorum 48, 3

 de *damno* infecto et de suggrundis et projectionibus 39, 2
 de *decretis* ab ordine faciendis 50, 9
 de *decurtionibus* et filiis eorum 50, 2
 de *procuratoribus* et *defensoribus* 3, 3
 depositi uel contra 16, 3
 de feriis et *dilationibus* et diuersis temporibus 2, 12
 de *distractione* pignorum et hypothecarum 20, 5
 de *diuersis* regulis iuris antiqui 50, 17
 de *diuersis* temporalibus praescriptionibus et de accessionibus possessionum 44, 3
 de *divisione* rerum et qualitate 1, 8
 de *divortiis* et repudiis 24, 2
 de *doli* mali et metus exceptione 44, 4
 de *dolo* malo 4, 3
 de adquirendo rerum *dominio* 41, 1
 de *donationibus* 39, 5
 de *donationibus* inter virum et uxorem 24, 1
 de fundo *dotali* 23, 5
 de pactis *dotalibus* 23, 4
 de *dote* praelegata 38, 4
 de *dotis* *collatione* 37, 7
 de iure *dotium* 23, 3
 de rebus *dubius* 34, 5

- de *duobus* reis constituendis 45, 2
 de *euictionibus* et *duplae stipulatione* 21, 2
 de *edendo* 2, 13
 de Carboniano *editio* 37, 10
 de *successorio* *editio* 38, 9
 de *aedilicio* *editio* et *redhibitione* et *quanti minoris* 21, 1
 de *effractoribus* et *expilatoribus* 47, 18
 de *optione* uel *electione* legata 33, 5
 de *adoptionibus* et *emancipationibus* et *aliis modis* quibus potestas solvit 1, 7
 de *actionibus* *empti* uenditi 19, 1
 de *contrahenda* *emptione* et de *pactis* inter *emptorem* et *uenditorem* *compositis* et *quaes* res uenire non possunt 18, 1
 de *eo* per quem factum erit quo minus quis in *judicio* sista 2, 10
 de *eo* qui pro *tutore* proue *curatore* *negotia gessit* 27, 5
 de *eo* quod certo loco dari oportet 13, 4
 de *euictionibus* et *duplae stipulatione* 21, 2
eum qui appellauerit in *prouincia* defendi 49, 11
 ex quibus causis maiores uiginti quinque annis in *integrum* restituuntur 4, 6
 de *exceptione* *rei* *iudicatae* 44, 2
 de *exceptione* *rei* *uenditae* et *traditae* 21, 3
 de *exceptionibus* *praescriptionibus* et *prae*judiciis** 44, 1
 de *excusationibus* 27, 1
 de *exercitoria* *actione* 14, 1
 de *liberis* et *postumis* *heredibus* *instituendis uel exhibendis* 28, 2
 de *tabulis exhibendis* 43, 5
 ad *exhibitendum* 10, 4
expilate *hereditatis* 47, 19
 de *uariis* et *extraordinariis* *cognitionibus* et *si index item suam fecisse dicetur* 50, 13
 de *extraordinariis* *criminibus* 47, 11
 de *lege* *Fabia de plagiariis* 48, 15
 ad *legem* *Falecidiam* 35, 2
 de *lege* *Cornelia de falsis* et *de senatus consulto Liboniano* 48, 10
familiae *erciscundae* 10, 2
 de *nautico* *fenore* 22, 2
 de *seriis* et *dilationibus* et *diuersis temporibus* 2, 12
 de *fide* *instrumentorum* et *amissione eorum* 22, 4
 de *fideicommissaria* *hereditatis* *petitione* 5, 6
 de *fideicommissariis* *libertatibus* 40, 5
 de *legatis* et *fideicommissis* 30, 31, 32
 de *fideiussoribus* et *mandatoribus* 46, 1
 de *fideiussoribus* et *nominatoribus* et *heredibus tutorum* et *curatorum* 27, 7
finium *regundorum* 10, 1
 de *iure* *fisci* 49, 14
 de *fluminibus* ne *quid* in *flumine publico ripaue eius fiat*, quo *peius nauigetur* 43, 12
 de *fonte* 43, 22
 de *usuris* et *fructibus* et *causis* et *omnibus accessionibus* et *mora* 22, 1
 de *fugitiis* 11, 4
 de *fundo* *dotali* 23, 5
 de *furiibus* *balneariis* 47, 17
furti *aduersus* *nautas* *caupones stabularios* 47, 5
 de *furtis* 47, 2
 de *glande* *legenda* 43, 28
 de *gradibus* et *adfinibus* et *nominibus eorum* 38, 10
 de *usu* et *habitatione* 7, 8
 de *heredibus* *instituendis* 28, 5
 de *hereditate* uel *actione* *uendita* 18, 4
 de *hereditatis* *petitione* 5, 3
 de *fideicommissaria* *hereditatis* *petitione* 5, 6
 de *possessoria* *hereditatis* *petitione* 5, 5
 de *his*, quae in *testamento* *delentur inducuntur* uel *inscribuntur* 28, 4
 de *his* quae *poenae causa* *relinquuntur* 34, 6
 de *his* quae pro non *scriptis* *habentur* 34, 8
 de *his* quae ut *indignis auferuntur* 34, 9
 de *his* qui *effuderint* uel *deiecerint* 9, 3
 de *his* qui *notantur infamia* 3, 2
 de *his* qui *sui uel alieni juris sunt* 1, 6
 de *homine* *libero* *exhibendo* 43, 29
 de *statu hominum* 1, 5
 de *pignoribus* et *hypothecis* et *qualiter ea contrahantur* et de *pactis eorum* 20, 1
 de *lege* *Rhodia de iactu* 14, 2
 de *iuris* et *facti ignorantia* 22, 6
 de *iure immunitatis* 50, 6
 de *in diem addictione* 18, 2
 de *praescriptis* *uerbis* et *in factum actionibus* 19, 5
 de *in integrum* *restitutionibus* 4, 1
 de *in ius uocando* 2, 4
 in *ius uocati* ut *eant aut satis uel cautum dent* 2, 6
 de *in item iurando* 12, 3

- in quibus causis pignus uel hypotheca tacite
 contrahitur 20, 2
 de *in rem uero* 15, 3
 de *incendio* ruina naufragio rate naue ex-
 pugnata 47, 9
 ad *municipalem* et de *incolis* 50, 1
 de *condicione indebiti* 12, 6
 de *iniuriis* et famosis libellis 47, 10
 de *iniusto* rupto irrito facto testamento
 28, 3
 de *inofficio* testamento 5, 2
 de *inpensis* in res dotaes factis 25, 1
 de *inspiciendo* uentre custodiendoque partu
 25, 4
 de *institoria* actione 14, 3
 de *instructo* uel instrumento legato 33, 7
 de *fide instrumentorum* et amissione eorum
 22, 4
 de *interdictis* et relegatis et deportatis
 48, 22
 de *interdictis* siue extraordinariis actionibus
 quaes pro his competunt 43, 1
 de *re iudicata* et de effectu sententiarum et
 de *interlocutionibus* 42, 1
 de *interrogationibus* in iure faciendis et in-
 terrogatoriis actionibus 11, 1
 de *itinere* actuque priuato 43, 19
iudicatum solui 46, 7
 de *iudiciis* et ubi quisque agere uel conue-
 niri debeat 5, 1
 de *lege Iulia ambitus* 48, 14
 de *lege Iulia de annonae* 48, 12
 de *lege Iulia repetundarum* 48, 11
 ad *legem Iuliam* de adulteriis coercendis
 48, 5
 ad *legem Iuliam* de ui priuata 48, 7
 ad *legem Iuliam* de ui publica 48, 6
 ad *legem Iuliam* maiestatis 48, 4
 ad *legem Iuliam* peculatus et de sacrilegis et
 de residuis 48, 13
 de *jure aureorum anulorum* 40, 10
 de *jure codicillorum* 29, 7
 de *jure deliberandi* 28, 8
 de *jure dotium* 23, 3
 de *jure fisci* 49, 14
 de *jure immunitatis* 50, 6
 de *jure iurando* siue uoluntario siue necessario
 siue judiciali 12, 2
 de *jure patronatus* 37, 14
 de *officio iuridici* 1, 20
 de *iuris dictione* 2, 1
 de *iuris* et facti ignorantis 22, 6
 de *iustitia* et iure 1, 1
- de *legationibus* 50, 7
 de *legatis* et fideicommissis 30, 31, 32
 de *legatis* praestandis contra tabulas bono-
 rum possessione petita 37, 5
 de *lege* commissoria 18, 3
 de *lege* Cornelia de falsis et de senatus con-
 sulto Liboniano 48, 10
 de *lege* Fabia de plagiariis 48, 15
 de *lege* Iulia ambitus 48, 14
 de *lege* Iulia de annonae 48, 12
 de *lege* Iulia repetundarum 48, 11
 de *lege* Pompeia de parricidiis 48, 9
 de *lege* Rhodia de iactu 14, 2
 qui et a quibus manumissi liberi non fiunt
 et ad *legem* Aeliam Sentiam 40, 9
 ad *legem* Aquilium 9, 2
 ad *legem* Corneliam de sicariis et ueneficis
 48, 8
 ad *legem* Falcidiam 35, 2
 ad *legem* Iuliam de adulteriis coercendis
 48, 5
 ad *legem* Iuliam de ui priuata 48, 7
 ad *legem* Iuliam de ui publica 48, 6
 ad *legem* Iuliam maiestatis 48, 4
 ad *legem* Iuliam peculatus et de sacrilegis et
 de residuis 48, 13
 de *legibus* senatusque consultis et longa con-
 suetudine 1, 3
 unde *legitimi* 38, 7
 de *legitimis* tutoribus 26, 4
 de *libelli* dimissoriis qui apostoli dicuntur
 49, 6
 de *liberali* causa 40, 12
 de *liberatione* legata 34, 3
 si tabulae testamenti nullae extabunt, unde
 liberi 38, 6
 de *liberis* et postumis heredibus instituendis
 uel exheredandis 28, 2
 de *liberis* exhibendis item ducendis 43, 30
 de agnoscendis et alendis *liberis* uel paren-
 tibus uel patronis uel libertis 25, 3
 de *libertis* uniuersitatim 38, 3
 de *lege* Cornelia de falsis et de senatus con-
 sulto Liboniano 48, 10
 de *litigiosis* 44, 6
locati conducti 19, 2
 de *locis* et *itineribus* publicis 43, 7
 de *loco* publico fruendo 43, 9
 de *legibus* senatusque consultis et longa con-
 suetudine 1, 3
- de *senatus* consulto *Macedoniano* 14, 6
 de *magistratibus* conueniendis 27, 8

<p>de officio eius cui <i>mandata</i> est iurisdictio
1, 21</p> <p><i>mandati uel contra</i> 17, 1</p> <p>de <i>manumissionibus</i> 40, 1</p> <p>de <i>manumissionibus</i> quae seruis ad uniuersitatem pertinentibus imponuntur 40, 3</p> <p>de <i>manumissis</i> testamento 40, 4</p> <p>de <i>manumissis</i> uindicta 40, 2</p> <p>si <i>mensor</i> falsum modum dixerit 11, 6</p> <p>de <i>migrando</i> 43, 32</p> <p>de testamento <i>militis</i> 29, 1</p> <p>de <i>minoribus</i> uiginti quinque annis 4, 4</p> <p>de <i>usuris</i> et <i>fructibus</i> et <i>causis</i> et <i>omnibus accessionibus</i> et <i>mora</i> 22, 1</p> <p>de <i>mortis</i> causa donationibus et capionibus 39, 6</p> <p>de <i>mortuo</i> inferendo et sepulchro aedificando 11, 8</p> <p>de <i>muneribus</i> et honoribus 50, 4</p> <p>ad <i>municipalem</i> et de <i>incolis</i> 50, 1</p> <p>de <i>natalibus</i> restituendis 40, 11</p> <p><i>nautae</i> caupones stabularii ut recepta restituant 4, 9</p> <p>furti aduersus <i>nautas</i> caupones stabularios 47, 5</p> <p>de <i>nautico</i> fenore 22, 2</p> <p><i>ne</i> de statu defunctorum post quinquennium quaeratur 40, 15</p> <p><i>ne</i> quid in flumine publico fiat, quo aliter aqua fluat, atque uti priore aestate fluxit 43, 13</p> <p><i>ne</i> quid in loco publico uel itinere fiat 43, 8</p> <p><i>ne</i> quid in loco sacro fiat 43, 6</p> <p><i>ne quis eum</i> qui in ius nocabitur ui eximat 2, 7</p> <p><i>ne uia</i> fiat ei qui in possessionem missus erit 43, 4</p> <p>de <i>negotiis</i> gestis 3, 5</p> <p><i>nihil</i> innouari appellatione interposita 49, 7</p> <p>de <i>nouationibus</i> et <i>delegationibus</i> 46, 2</p> <p>de <i>noxalibus</i> actionibus 9, 4</p> <p>de <i>nundinie</i> 50, 11</p> <p>de ritu <i>nuptiarum</i> 23, 2</p> <p>de <i>obligationibus</i> et <i>actionibus</i> 44, 7</p> <p>de <i>obsequiis</i> parentibus et patronis praestans 37, 15</p> <p>de <i>officio</i> adsessorum 1, 22</p> <p>de <i>officio</i> consulis 1, 10</p> <p>de <i>officio</i> eius cui <i>mandata</i> est iurisdictio
1, 21</p>	de <i>officio</i> iuridici 1, 20 de <i>officio</i> praefecti <i>Angustalis</i> 1, 17 de <i>officio</i> praefecti <i>praetorio</i> 1, 11 de <i>officio</i> praefecti <i>uigilum</i> 1, 15 de <i>officio</i> praefecti <i>urbi</i> 1, 12 de <i>officio</i> praesidis 1, 18 de <i>officio</i> praetorum 1, 14 de <i>officio</i> proconsulis et legati 1, 16 de <i>officio</i> procuratoris <i>Caesaris uel rationalis</i> 1, 19 de <i>officio</i> quaestoris 1, 13 de <i>operibus</i> publicis 50, 10 de <i>operis</i> libertorum 38, 1 de <i>operis</i> noui nuntiatione 39, 1 de <i>operis</i> seruorum 7, 7 de <i>optione</i> uel electione legata 33, 5 de <i>origine</i> iuris et omnium magistratum et successione prudentium 1, 2 ad senatus consultum <i>Tertullianum</i> et <i>Orfianum</i> 38, 17 de <i>pactis</i> 2, 14 de <i>pactis</i> dotalibus 23, 4 de contrahenda emptione et de <i>pactis</i> inter emptorem et uendorum compositis et quae res uenire non possunt 18, 1 de iure <i>patronatus</i> 37, 14 de <i>peculio</i> 15, 1 de <i>castrensi peculio</i> 49, 17 de <i>peculio</i> legato 33, 8 de <i>pecunia</i> constituta 13, 5 de <i>penu</i> legata 33, 9 de <i>periculo</i> et commodo rei uenditae 18, 6 de rerum <i>permutatione</i> 19, 4 de hereditatis <i>petitione</i> 5, 3 de <i>pigneraticia</i> actione uel contra 13, 7 de <i>pignoribus</i> et <i>hypothecis</i> et qualiter ea contrahantur et de <i>pactis</i> eorum 20, 1 de <i>lege</i> <i>Fabia de plagiariis</i> 48, 15 de <i>poenis</i> 48, 19 de <i>pollicitationibus</i> 50, 12 de <i>lege Pompeia de parricidiis</i> 48, 9 de <i>popularibus</i> actionibus 47, 23 de adquirenda uel amittenda <i>possessione</i> 41, 2 de <i>possessoria</i> hereditatis petitione 5, 5 de captiuis et de <i>postliminio</i> et redemptis ab hostibus 49, 15 de <i>postulando</i> 3, 1 de <i>officio</i> <i>praefecti</i> <i>Augustalis</i> 1, 17 de <i>officio</i> <i>praefecti</i> <i>praetorio</i> 1, 11 de <i>officio</i> <i>praefecti</i> <i>uigilum</i> 1, 15 de <i>officio</i> <i>praefecti</i> <i>urbi</i> 1, 12

de exceptionibus *praescriptionibus* et *praeiudiciis* 44, 1
 de *praescriptis* uerbis et in factum actionibus 19, 5
 de officio *praesidis* 1, 18
 de probationibus et *praesumptionibus* 22, 3
 de officio *praetorum* 1, 14
 de *praeuaricatione* 47, 15
 de *precario* 43, 26
 de *priuatis* delictis 47, 1
 pro derelicto 41, 7
 pro donato 41, 6
 pro dote 41, 9
 pro emptore 41, 4
 pro herede uel pro possessore 41, 5
 pro legato 41, 8
 pro socio 17, 2
 pro suo 41, 10
 de probationibus et *praesumptionibus* 22, 3
 de officio *proconsulis* legati 1, 16
 de *procuratoribus* et defensoribus 3, 3
 de officio *procuratoris* Caesaris uel *rationalis* 1, 19
 de *proxeneticis* 50, 14
 de *publicanis* et uectigalibus et commissis 39, 4
 de *Publiciana* in rem actione 6, 2
 de *publicis* iudiciis 48, 1

quae in fraudem creditorum facta sunt, ut restituuntur 42, 8
quae res pignori uel hypothecae datae obligari non possunt 20, 3
quae sententiae sine appellatione rescindantur 49, 8
 de *quaestionibus* 48, 18
 de officio *quaestoris* 1, 13
 quando appellandum sit et intra quae tempora 49, 4
 quando de peculio actio annalis est 15, 2
 quando dies legatorum uel fideicommissorum cedat 36, 2
 quando dies usus fructus legati cedat 7, 3
 quando ex facto tutoris uel curatoris minores agere uel conneniri possunt 26, 9
 de aedilicio edicto et redhibitione et *quanti minoris* 21, 1
quarum rerum actio non datur 44, 5
 quemadmodum seruitutes amittuntur 8, 6
 testamenta quemadmodum aperiantur inspiciantur et describantur 29, 3
 qui et a quibus manumissi liberi non fiunt et ad legem Aeliam Sentiam 40, 9

qui petant tutores uel curatores et ubi petitantur 26, 6
 qui potiores in pignore uel hypotheca habentur et de his qui in priorum creditorum locum succedunt 20, 4
 qui satisdare cogantur uel iurato promittant uel suae promissioni committantur 2, 8
 qui sine manumissione ad libertatem perueniunt 40, 8
 qui testamenta facere possunt et quemadmodum testamenta fiant 28, 1
 quibus ad libertatem proclaimare non licet 40, 13
 quibus ex causis in possessionem eatur 42, 4
 quibus modis pignus uel hypotheca soluitur 20, 6
 quibus modis usus fructus uel usus amittitur 7, 4
 quibus non competit bonorum possessio 38, 13
 de quibus rebus ad eundem iudicem eatur 11, 2
 quis a quo appelletur 49, 3
 quis ordo in possessionibus seruetur 38, 15
 quod cuiuscumque uniuersitatis nomine uel contra eam agatur 3, 4
 quod cum eo qui in aliena potestate est negotium gestum esse dicetur 14, 5
 quod falso tutore auctore gestum esse dicatur 27, 6
 quod iussu 15, 4
 quod legatorum 43, 3
 quod metus causa gestum erit 4, 2
 quod quisque iuris in alterum statuerit, ut ipse eodem iure utatur 2, 2
 quod ui aut clam 43, 24
 quorum bonorum 43, 2

 ratam rem haberet et de ratihabitione 46, 8
 de officio *procuratoris* Caesaris uel *rationalis* 1, 19
 de tutelae et *rationibus* distrahendis et utili curationis causa actione 27, 3
 de *re* iudicata et de effectu sententiarum et de interlocutionibus 42, 1
 de *re* militari 49, 16
 de *rebus* auctoritate iudicis possidendis seu uendundis 42, 5
 de *rebus* creditis si certum petetur et de conditione 12, 1
 de *rebus* dubiis 34, 5
 de *rebus* eorum qui sub tutela uel cura sunt sine decreto non alienandis uel supponendis 27, 9

- de *receptatoribus* 47, 16
 de *receptis* qui arbitrium receperint, ut sententiam dicant 4, 8
 de captiuis et de postliminio et *redemptis* ab hostibus 49, 15
 de sedilicio edicto et *redhibitione* et quanti minoris 21, 1
 de *regula Catoni*ana 34, 7
 de diuersis *regulis* iuris antiqui 50, 17
 de *rei vindicatione* 6, 1
 de *appellationibus* et *relationibus* 49, 1
 de *religiosis* et sumptibus funerum et ut fūnus ducere liceat 11, 7
rem pupilli uel adolescentis saluam fore 46, 6
 de *remissionibus* 43, 25
 de lege *Iulia repetundarum* 48, 11
 de diuortiis et *repudiis* 24, 2
 de *requirendis* uel absentibus damnandis 48, 17
 de *actione rerum amotarum* 25, 2
 de diuisione *rerum* et qualitate 1, 8
 de *rerum permutatione* 19, 4
 de *rescindenda uenditione* et quando licet ab *emptione* discedere 18, 5
 de in *integrum restitutionibus* 4, 1
 de lege *Rhodia* de iactu 14, 2
 de *ripa munienda* 43, 15
 de *ritu nuptiarum* 23, 2
 de *riuis* 43, 21

 de *Saluiano interdicto* 43, 33
 de *senatoribus* 1, 9
 de lege *Cornelia* de falsis et de *senatus consulto Liboniano* 48, 10
 de *senatus consulto Macedoniano* 14, 6
 de *senatus consulto Silaniano* et *Claudiano quorum testamenta ne aperiantur* 29, 5
 ad *senatus consultum Tertullianum* et *Orfianum* 38, 17
 ad *senatus consultum Trebellianum* 36, 1
 ad *senatus consultum Turpilianum* et de abolitionibus criminum 48, 16
 ad *senatus consultum Uelleianum* 16, 1
 de *sententiam passis et restituis* 48, 23
 de *separationibus* 42, 6
 de *sepulchro uiolato* 47, 12
 de *seruis exportandis* uel si ita mancipium uenierit ut manumittatur uel contra 18, 7
 de *seruitute legata* 33, 3
 de *seruitutibus* 8, 1
 de *seruitutibus praediorum rusticorum* 8, 3
 de *seruitutibus praediorum urbanorum* 8, 2
 de *seruo corrupto* 11, 3

si a parente quis manumissus sit 37, 12
si ager uectigalis id est emphyteuticarius petatur 6, 3
si cui plus, quam per legem Falcidiam licuerit, legatum esse dicetur 35, 3
si ex noxali causa agatur, quemadmodum cauetur 2, 9
si familia furtum fecisse dicetur 47, 6
si ingenuus esse dicetur 40, 14
si is qui testamento liber esse iussus erit post mortem domini ante aditam hereditatem subripuisse aut corrupisse quid dicetur 47, 4
 de uariis et extraordinariis cognitionibus et *si iudex item suam fecisse dicetur* 50, 13
si mensor falsum modum dixerit 11, 6
si mulier uentrис nomine in possessione calumniae causa esse dicetur 25, 6
si pars hereditatis petatur 5, 4
si pendente appellatione mors interuenerit 49, 13
si quadrupes pauperiem fecisse dicatur 9, 1
si quid in fraudem patroni factum sit 38, 5
si quis aliquem testari prohibuerit uel coegerit 29, 6
si quis cautionibus in iudicio sistendi causa factis non obtemperauerit 2, 11
si quis in ius uocatus non ierit siue quis eum uocauerit quem ex edicto non debuerit 2, 5
si quis ius dicenti non obtemperauerit 2, 3
si quis omissa causa testamenti ab intestato uel alio modo possideat hereditatem 29, 4
si seruitus vindicetur uel ad alium pertinere negetur 8, 5
si tabulae testamenti extabunt 37, 2
si tabulae testamenti nullae extabunt, unde liberi 38, 6
si tutor uel curator magistratus creatus appellauerit 49, 10
si uentrис nomine muliere in possessionem missa eadem possessio dolo malo ad alium translata esse dicatur 25, 5
si usus fructus petetur uel ad alium pertinere negetur 7, 6
 ad legem *Corneliam de sicariis et ueneficiis* 48, 8
 de uerborum *significatione* 50, 16
 de *senatus consulto Silaniano* et *Claudiano quorum testamenta ne aperiantur* 29, 5
 pro *socio* 17, 2
 de *solutionibus* et *liberationibus* 46, 3

soluto matrimonio dos quemadmodum peta-
 tur 24, 3
de sponsalibus 23, 1
de statu hominum 1, 5
de statuliberis 40, 7
stellionatus 47, 20
de stipulatione seruorum 45, 3
de stipulationibus praetoriis 46, 5
de vulgari et pupillari substitutione 28, 6
de successorio edicto 38, 9
de damno infecto et de suggrundis et pro-
iectionibus 39, 2
de suis et legitimis heredibus 38, 16
de supellectile legata 33, 10
de superficiebus 43, 18
de suspectis tutoribus et curatoribus 26, 10

de tabulis exhibendis 43, 5
de termino moto 47, 21
ad senatus consultum Tertullianum et Orfi-
tanum 38, 17
testamenta quemadmodum aperiantur inspi-
ciantur et describantur 29, 3
de testamentaria tutela 26, 2
de testamento militis 29, 1
de testibus 22, 5
de tigno iuncto 47, 3
de transactionibus 2, 15
ad senatus consultum Trebellianum 36, 1
de tributoria actione 14, 4
de tritico uino uel oleo legato 33, 6
ad senatus consultum Turpillianum et de abo-
litionibus criminum 48, 16
de tutelae et rationibus distrahendis et utili-
curationis causa actione 27, 3
de contraria tutelae et utili actione 27, 4
de tutelis 26, 1
de tutoribus et curatoribus datis ab his qui
iusti dandi habent et qui et in quibus cau-
sis specialiter dari possunt 26, 5

de uacatione et excusatione munerum 50, 5
de uariis et extraordinariis cognitionibus
et si iudex litem suam fecisse dicetur
 50, 13
ubi pupillus educari uel morari debeat et de
alimentis ei praestandis 27, 2

ad senatus consultum Uelleianum 16, 1
de actionibus empti uenditi 19, 1
ad legem Corneliam de sicariis et ueneficiis
 48, 8
de uentre in possessionem mittendo et cura-
tore eius 37, 9
de uerborum obligationibus 45, 1
de uerborum significazione 50, 16
de veteranis 49, 18
de veteranorum et militum successione 38, 12
ui bonorum raptorum et de turba 47, 8
de ui et de ui armata 43, 16
de uia publica et itinere publico refiendo
 43, 11
de uia publica et si quid in ea factum esse
dicatur 43, 10
de rei vindicatione 6, 1
unde cognati 38, 8
unde legitimi 38, 7
si tabulae testamenti nullae extabunt, unde
liberi 38, 6
unde uir et uxor 38, 11
de usurpationibus et usucaptionibus 41, 3
de usu et habitatione 7, 8
de usu et usu fructu et reditu et habita-
tione et operis per legatum uel fideicom-
missum datis 33, 2
de usu fructu ad crescendo 7, 2
de usu fructu earum rerum quae usu con-
sumuntur uel minuantur 7, 5
de usu fructu et quemadmodum quis utatur
fruatur 7, 1
usufructarius quemadmodum caueat 7, 9
de usuris et fructibus et causis et omnibus
accessionibus et mora 22, 1
de usurpationibus et usucaptionibus 41, 3
ut ex legibus senatusue consultis bonorum
possessio detur 38, 14
ut in flumine publico nauigare licet 43, 14
ut in possessionem legatorum uel fideicom-
missorum seruandorum causa esse licet
 36, 4
ut legatorum seu fideicommissorum seruan-
dorum causa caueatur 36, 3
uti possidetis 43, 17
utrius 43, 31
de vulgari et pupillari substitutione 28, 6

BEROLINI APUD WEIDMANNOS (I. REIMER).

TYPIS EXPRESSIT GUSTAVUS SCHADE.